

Uvodnik

Jurij Paljk

Po obisku ministra Rupla v Gorici

Če bi lahko potegnili črto pod nedavni obisk ministra za zunanje zadeve matične domovine Slovenije dr. Dimitrija Rupla, bi lahko v prvi vrsti zapisali njegovo namero in seveda namen slovenske vlade tudi v prihodnje stati ob strani slovenski narodni skupnosti v Italiji, ji pomagati in jo obravnavati kot del svojega narodnega telesa. Pa ni šlo samo zato, saj je dr. Rupel v Gorici imel več srečanj, med njimi sta bili srečanja z deželnim predsednikom Illyjem in županoma obeh Goric Brancatijem in Brulcem seveda najbolj pomembni. Z Illyjem se je dr. Rupel dogovoril za nadaljnje in še tesnejše sodelovanje med Slovenijo in FJK, kot je tudi potrdil pripravljenost Slovenije, da postane sama dejavni del prihodnje evroregije s Koroško, Venetom, Furlanijo - Julijsko krajino in morda tudi s hrvaško Istro ter Tridentinsko deželo.

Gre za dolgotrajen proces evropskih povezovanj, ki ne obrodi takojšnjih sadov, dejstvo pa je, da je dr. Rupel tudi v Gorici pokazal državniški odnos do naše narodne skupnosti, ko je večkrat poudaril pomembnost slovenske narodne manjšine v Italiji in tudi narodne italijanske skupnosti v Sloveniji.

Z Illyjem si na štiri oči z dr. Ruplom najbrž nista samo rožic sadila, gotovo pa je sodelovanje med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino dobro, ker sta oba v javnosti govorila le o tem, kako bi ga bilo potrebno izboljšati. Goriškemu županu je dr. Rupel obljubil sodelovanje slovenskih arhivov pri iskanju pogrešanih in pobitih italijanskih državljanov ob koncu druge svetovne vojne, novogoriškemu pa, da bo Slovenija skušala zares doseči, da bodo končno mejni prehodi le odprti ves dan, tudi v Brdih, kjer še ni niti enega, ki bi bil odprt vso noč.

Dr. Rupel je s sogovorniki in tudi nam, ki smo ga spraševali, govoril konkretno o stvarih, za katere ni vedel, kdaj jih bi lahko nova slovenska vlada rešila, ni govoril praznih obljub, kar je dobro.

Na našo manjšino dr. Rupel ni pozabil, opozoril je, da je stanje v Trstu slabše kot v Gorici, istočasno pa se je seveda dotaknil neizvajanja zaščitnega zakona, ki mu ni videti konca. Na skupnem srečanju z Illyjem je prevladal vtis, da sta oba moža realista in sta zato umirjeno svetovala potrpljenje tudi nam, pripadnikom slovenske manjšine. Preprosto bomo povedali mi to takole: "S sedanjim paritetnim odborom ni bilo nič, ni nič, ne bo nič, počakajmo na volitve!" V stalnem in živem upanju seveda, da bomo sedanjega mogotca, ki vodi italijansko vlado, volilci poslali za vedno domov!

Illy je ponovno ponudil pravno srečanje treh predsednikov, a naše mnenje je, da bo tudi za to dejanje potrebno počakati tako italijansko vlado, ki bo imela do sosedu prijateljski odnos, in ne take, ki bo preko zunanjega ministra grozila in blatila, kot se je to zgodilo pred časom v Trstu.

Vsi sveti: molitev in spomin na rajne

Minister Rupel se je v Rižarni poklonil spominu na vse žrtve

Foto Kroma

Srečanje z Illyjem in s predstavniki slovenske manjšine

Srečanje Rupel-Illy in evroregija

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel se je minuli torek, 25. t.m., mudil na neformalnem obisku v Gorici, ki pa je bil izjemno zanimiv in tudi ploden, saj se je minister najprej srečal na goriškem županstvu z goriškim županom Viktorijem Brancatijem in novogoriškim županom Mirkom Brulcem, nakar je odšel na goriško univerzo, kjer študentom diplomatskih ved predava kot predsednik OVSE-ja.

Na kratki tiskovni konferenci po srečanju na goriškem županstvu je minister Rupel izrecno poudaril, da je v Gorici "kot prijatelj, na neformalnem srečanju s prijatelji, s katerimi je bilo dobro izmenjati nekaj mnenj o dobrem čezmejnem sodelovanju in nobena skrivnost ni, da se ne bi dalo dobrega sodelovanja še izboljšati."

Povedal je, da se zadeve med državama in še posebej med RS in deželo F-Jk dobro rešujejo, saj "čezmejno sodelovanje dobro teče in to nam je v veselje." Glede načrtov za cestne, nove železniške povezave in tudi glede vprašanja obiska slovenskih vrtcev na Goriškem v RS s strani pripadnikov slovenske narodne manjšine iz Italije je minister Rupel dejal, da se bodo zadeve rešile. Brancati in Brulc sta namreč Ruplu izročila poseben memorandum, v katerem sta mu postavila predloge za nadgradnjo že

obstoječega čezmejnega sodelovanja. Goriški župan Brancati je Rupla prosil za sodelovanje pri reševanju identifikacije grobov po drugi svetovni vojni odpeljanih italijanskih ujetnikov na današnje ozemlje Slovenije in minister Rupel je izrecno poudaril, da so vsi slovenski arhivi odprti, je pa obljubil sodelovanje Muzeja za novejšo zgodovino in Goriškega muzeja pri morebitnih raziskavah.

"Slovenska vlada odločno podpira slovensko narodno manjšino v Italiji, po eni strani z znatnimi finančnimi sredstvi, po drugi strani pa kot domovina vseh Slovencev. Sam sem optimist, probleme rešujemo sproti, v prijateljskem duhu," je dejal Rupel. Minister Rupel je tudi komentiral svežo novico iz avstrijske Koroške, kjer je deželna vlada Koroške od avstrijske osrednje vlade zahtevala, naj doseže, da RS ne bo mogla na slovenske kovance evra dati simbola knežjega kamna. Minister Dimitrij Rupel je dejal, da takih zadev, kot je ta novica iz Koroške, ne gre jemati resno: "To je neresna pripomba, ki je ne gre upoštevati, kajti s temi starimi simboli je vedno križ. Pomislite samo na stare rimske simbole, ki bi jih po taki logiki ne smeli nikjer uporabljati, a jih vseeno, ker so naša skupna zgodovina. Zgodovina Evrope je zelo povezana, veže nas preveč stvari, da bi se lahko ob takih

zadevah spotikali!"

Slovenski zunanji minister je nato v Kulturnem domu imel srečanje s predstavniki Slovencev v Italiji in najprej zasebno srečanje s predsednikom Furlanije - Julijske krajine Riccardom Illyjem in nato javno srečanje - predavanje v okviru t.i. Evropskih večerov v Kulturnem domu.

Minister Rupel je tudi po srečanju s predstavniki Slovencev, ki so jih predstavljali zastopniki krovnih organizacij SKGZ in SSO Livio Semolič, Rudi Pavšič in Peter Černic ter slovenski senator v Rimu Miloš Budin, ter po srečanju s predsednikom dežele F-Jk Illyjem dejal, da se v Gorici dobro počuti, ker ve, da je med prijatelji. "Vedno rad pridem v Gorico in upam, da bo tudi v prihodnje tako, kar se pa prijatelja Riccarda Illyja tiče, lahko rečem, da je eden največjih prijateljev RS in se mu zato tudi iskreno in javno zahvaljujem!" je zaključil minister Dimitrij Rupel, ki pa seveda v Gorici ni govoril samo o prijateljstvu, ampak je spregovoril o vseh odprtih vprašanjih, ki jih je bil pred njim načel Illy, ko se je odločno zavzel za evroregijo in za še tesnejše sodelovanje med Slovenijo in Furlanijo - Julijsko krajino in širše vso Italijo.

/ stran 7
JUP

Obvestilo

Cenjene bralke in bralce
obveščamo, da smo zaradi praznika
Vseh svetih morali tokrat oddati
številko v tisk ob 14. uri
v ponedeljek, 31. oktobra.
Prosimo za razumevanje!

Pomembni odlikovanji

Slovenski
predsednik dr.
Janez Drnovšek
je odlikoval
g. Dušana
Jakovina in dr.
Damjana Paulina

9

Pogovor

Marjan Videnšek
o zdravem,
modrem in
poštenem načinu
življenja ter
odnosu do
narave

16

Nagradno tekmovanje
INVENTATEVELE
VKLOPI DOMIŠLIJO IN ZMAGAJ!
Samo še 4 tedne!

Banca di Cividale
BANCA RICA KMEČKA BANKA

www.civildbank.it

Italijanska notranja politika

Vlada ne obvlada več javnih financ?

Tudi kdor že dolgo spremlja notranjepolitično dogajanje v Italiji, ne pomni tolikšne zmede v samem oblastvenem vrhu, kot smo ji priča v zadnjem času. Čeprav so evropske oblasti že pred meseci začele resno opozarjati rimsko vladu, naj poskrbi, da bo državni pro-

manjklaj (v zadnjem letu celo nekaj več kot 5 % BDP). Tako namreč določa Maastrichtska pogodba.

Čeprav je pristojni minister Siniscalco odstopil tik pred potekom roka za predstavitev osnutka finančnega zakona za leto 2006, se je Giulio Tremontiju (*na sliki*), ki

se je po samo 14 mesecih vrnil na svoj stari ministrski stolček, posrečilo pravčasno predložiti parlamentu osnutek finančnega zakona za leto 2006. Novi finančni zakon je predvideval 19 milijard evrov dohodkov in izdatkov. Zanimivo je, da je bilo kar 11,5 milijarde evrov določenih za odpravo primanjkljaja, ki ga je bila ugotovila pristojna oblast v Bruslju. Že sredi oktobra pa je vlada na seji, ki ni bila napovedana, poslušala daljše poročilo pristojnega mini-

daljnja vsota denarja potrebna, če hoče Italija izpolniti v Bruslju sprejete obveze.

Minister za gospodarske zadeve Tremonti je ob tej priložnosti ostro grajal ravnanje svojega predhodnika Siniscalca in mu očital, da je ravnal neodgovorno, ko je v osnutku svojega finančnega zakona predvidel, da bo prihodnje leto v državno blagajno steklo kar 6 milijard evrov od prodaje državnega imetja. V resnici pa država od te postavke lahko računa le na eno samo milijardo, kar pomeni, da bo ostalih 5 milijard država dobila od novih davkov ali od manjših izdatkov. Kaj naj o tem porečemo? Najbrž se niso motili tisti, ki so že dolgo opozarjali, da Berlusconijeva vlada nima več nadzorstva nad javnimi financami.

V tej zvezi velja omeniti, da bodo nove državnozborske volitve po vsej verjetnosti 9. aprila, s čimer se strinja sam predsednik vlade Berlusconi, ki pa je zavrnil predlog Romana Prodi, naj bi na ta dan potekale tudi deželne, pokrajinske ter občinske volitve. Prodi meni, da bi država s tem prihranila kakih 150 milijonov evrov izdatkov. Kar zadeva priprave na državnozborske volitve, je že določeno, da bosta Marjetica in Demokratična levica nastopili z enotnimi listami za poslansko zbornico, kar naj bi med drugim pomenilo tudi nastajanje nove demokratične stranke, medtem ko bi ostale levosredinske skupine še dalje nastopale s samostojnimi kandidatnimi listami. Mnogo hrupa je povzročil tudi predlog, ki je prišel iz socialističnih vrst, naj bi levosredinska koalicija v svoj volilni program vključila tudi postavko o reviziji konkordata med državo in Cerkvijo, kar pa je Romano Prodi odločno zavrnil. Z njim pa se strinjajo tudi Levi demokrati in mnogi drugi.

Drago Legiša

račun v skladu z evropskimi predpisi, so v italijanski prestolnici vedno precej nejevoljno in skoraj užaljeno odgovarjali, da Italija, za razliko od kake druge države članice Evropske unije, spoštuje mednarodno sprejete obveze. V resnici pa je bilo splošno znano, da italijanski javni dolg znatno presega 3 % BDP (Bruto domačega proizvoda) kar ima za posledico, da izkazuje državni proračun velik pri-

stra Tremontija, iz katerega je izhajalo, da je primanjkljaj večji, kot je predvideval finančni zakon, zato je z novim ukrepom določila 1,9 milijarde evrov za njegovo odpravo. Konec oktobra pa je javnost doživela novo preseenečenje: vlada na redni seji že tretjič v tem mesecu spremenila finančni zakon za prihodnje leto in določila nič manj kot 5 milijard evrov za odpravo državne primanjkljaja, češ da je ta na-

Izbran tudi županski kandidat v Trstu

Po primarnih volitvah leve sredine

Minulega 16. oktobra so bile po vsej državi tako imenovane prostovoljne primarne volitve za izbiro kandidata, ki naj bi levo sredino popeljal na parlamentarne volitve spomladani prihodnjega leta. Dejansko je šlo za potrditev Romana Prodi, ki so ga bile stranke leve sredine določile za načelnika koalicije in, v primeru zmage, za predsednika nove vlade. Gledano s formalnega vidika, primarne volitve v okviru leve sredine niso bile nujno potrebne, vendar se je za njihovo izvedbo zavzemal tudi sam Prodi, ki je s tem želel vsaj indikativno demokratično preveriti, ali zainteresirani volivci predlagano usmeritev oz. izbiro podpirajo. Po drugi strani pa je bilo to tudi dejanje osebne poguma, ker je bila kandidatna lista odprtega značaja, saj je na njej nastopilo kar sedem kandidatov. Prav tako so se volitev lahko udeležili vsi volivci, redno vpisani v uradne volilne sezname v posameznih občinah, ki pismeno sprejmejo programske smernice leve sredine.

Ker je šlo za prvo izvedbo tovrstnih volitev na politično-strankarski ravni v Italiji, je zato vladalo veliko zanimanje, kako bodo potekale tudi v organizacijskem pogledu, saj je

Foto Kroma

bilo treba preskrbeti ustrezne prostore za volišča in zagotoviti njihov redni potek ob sprotne preverjanju udeležencev. Na splošno so pričakovali, da se bo vabilo odzvalo od največ 10% volivcev strank leve sredine, to se pravi do največ dva milijona ljudi. Zato je bilo presenečenje vseh veliko, ko se je izkazala nepričakovano visoka

volilna udeležba (glasovalo je namreč štiri milijone in tristo tisoč volivcev in od teh je kar 74% glasovalo za Prodi). Slednji je bil tako legitimno potrjen od prodorne večine volivcev leve sredine. Sedaj je na strankah, ki ga podpirajo, da se čim bolj strnjeno in koordinirano pripravijo na bližnjo volilno preizkušnjo in predstavijo ustrezen volilni program. Volivci so namreč s tako veliko udeležbo na primarnih volitvah jasno povedali, da želijo spremembo v samem vodstvu države oz. vlade.

Rosato županski kandidat v Trstu Istočasno s primarnimi volitvami na vsedržavni ravni pa so volivci tržaške občine bili vabljeni, da izberejo županskega kandidata leve sredine na občinskih volitvah prav tako prihodnjega leta spomladi. Kot smo svojčas že poročali, je do teh primarnih volitev prišlo zaradi tega, ker se stranke leve sredine niso spoznale o kandidatu, ki se bo moral oprijeti s sedanjim županom desne sredine Dipiazzo.

/ stran 15
Alojz Tul

Velika škoda za vse

BBC po 64 letih ukinja slovensko uredništvo

BBC World Service bo po več kot 64 letih uspešnega delovanja ukinil slovensko uredništvo BBC v Londonu. Za to se je vodstvo BBC World Servicea odločilo po sprejetju dolgoročne strategije, v okviru katere bo BBC začel oddajati televizijski program v arabščini za Bližnji vzhod ter povečal vlaganja v nove medije. Slovenski studio BBC, iz katerega so se Slovenci prvič oglasili v eter 22. aprila 1941, bo prenehal oddajati najkasneje konec marca 2006, so danes sporočili iz slovenskega uredništva BBC.

Sodelavce slovenskega uredništva je o največji preobrazbi BBC World Servicea v 70 letih njegovega obstoja danes dopoldne obvestil direktor BBC World Servicea, Nigel Champan. Stroški preobrazbe naj bi do leta 2008 znašali približno 30 milijonov funtov. Sprememba prednostnih nalog je tudi odločitev o ukinitvi 10 jezikovnih uredništev. BBC bo poleg slovenskega ukinil še bolgarsko, češko, grško, hrvaško, kazahsko, madžarsko, poljsko, slovaško in tajsko uredništvo. Slovensko uredništvo šteje šest sodelavcev, ki pripravljajo več kot sedem ur radijskih programov tedensko. Skupno 13 oddaj slovenskega dopisništva BBC prenaša

24 radijskih postaj v Sloveniji, ena v Avstriji in ena v Švici. Slovensko uredništvo je sicer med lansko raziskavo poslušnosti programov BBC zbralo 8,64 odstotka radijskih poslušalcev, tako da uspeh po navedbah vodje uredništva Braneta Kastelica ni

ga, britanskega, evropskega in svetovnega pogleda na dogajanja v Sloveniji, v njih več prostora namenili seznanjanju Slovencev z britanskimi stališči do evropskih in drugih dogodkov in vprašanj in z britanskim načinom življenja.

razlog za ukinitve uredništva. Po lanski širitvi EU je bilo pričakovati preučitev nove strategije BBC World Servicea in z njo povezano spremembo prednostnih nalog, zato so se v uredništvu trudili poiskati zase novo vlogo v novih okoliščinah. V programe so uvajali več zunanje-

V slovenščini je BBC začel oddajati aprila 1941. Po drugi svetovni vojni je tedanja slovenska sekcija delovala znotraj jugoslovanske sekcije. Po razpadu nekdanje Jugoslavije sta leta 1991 nastali hrvaška in srbska sekcija, ki sta skupaj s slovensko oblikovali južnoslovansko uredništvo. Leta 1993 so vse tri sekcije postale samostojna uredništva znotraj evropske regije BBC World Servicea. Slovensko uredništvo pa je bilo pred več kot 15 leti prvo v evropskem delu BBC, ki se mu je posrečilo najti radijske partnerje v Sloveniji.

Slovensko uredništvo BBC je vse od začetka prizadevanj samostojne Slovenije za včlanitev v EU na začetku devetdesetih let imelo pomembno vlogo pri približevanju Evrope pa tudi Velike Britanije Slovincem, je v pismu sodelavcem uredništva zapisal direktor BBC World Servicea Champan, ki uredništvu tudi priznava, da je njegovo delovanje pripomoglo h graditvi demokracije v Sloveniji.

Zasedanje Marjetice

V Rimu je prejšnje dni potekalo dvodnevno vsedržavno zasedanje Marjetice, na katerem so prisotni delegati razpravljali in odločali o bližnjih parlamentarnih volitvah.

Na zasedanju je bil prisoten tudi predsednik Slovenske skupnosti, dr. Drago Štoka.

Slednji je v okviru zasedanja imel vrsto poglobljenih razgovorov z glavnimi voditelji Marjetice. Z državnim predsednikom stranke Rutellijem, s predsednikom poslanske skupine Castagnietijem in načelnikom senatne skupine Bordonom je Štoka govoril predvsem o še vedno nerešenih problematikah slovenske narodne skupnosti v Italiji, ki še vedno čaka na uresničitev programskih smernic in norm, ki jih predvideva zakon št. 38 iz leta 2001.

Državni voditelji Marjetice so izrazili vso svojo solidarnost Slovenski skupnosti in prek nje vse slovenski narodni skupnosti v boju za pravično rešitev še vedno neuresničenih postavk zaščitnega zakona in za spoštovanje njenih najosnovnejših pravic.

Povejmo na glas

Število priseljencev nenehno narašča

Ko rečemo, da število priseljencev nenehno narašča - o tem govorijo podatki -, nimamo namena koga vznemirjati ali opozarjati, daleč od tega. V mislih imamo dejstvo, da se stvari okrog nas spreminjajo, časi menjavajo in da nepretrgoma, iz dneva v dan, če to opazimo ali ne, nastaja pred našimi očmi nekaj novega in to spreminja našo situacijo, ki jutri zagotovo ne bo takšna, kot je bila včeraj. In med številnimi dejavniki, ki našo situacijo spreminjajo dandanes, je vsekakor tudi nenehno naraščanje števila priseljencev.

Povsem sveže statistike zatrjujejo, da se je v Italiji v zadnjem letu število priseljencev povečalo za celih 300 tisoč, kar pomeni, da jih je danes v državi okrog 2 milijona 800 tisoč oziroma še bolj nazorno: od leta 2001 se je njihovo število podvojilo. Na severu države jih živi 59%, v osrednjem delu 27% in na jugu 14%, kar na svoj način govori o različnosti ekonomske privlačnosti treh državnih pasov in s tem v zvezi o tukajšnjih neenakih pogojih za življenje in delo. Med pokrajinami je na prvem mestu Rim s približno 340 tisoč priseljenci, sledi Milan s 300 tisoč, potem le Torino in Brescia presegata 100 tisoč. Priseljencev ni le dvakrat toliko kot pred štirimi leti, nenehno se namreč veča stopnja povišanja, ki je v letu 2001 znašala 2,3%, letos že 4,8%. In slednjič še zanimiv podatek o narodnosti in verski pripadnosti prišlekov, ki prihajajo iz dežel izven Evropske unije. Verjetno je presenetljivo dejstvo, da jih je polovica med njimi kristjanov, v večji meri ortodoksni, med-

tem ko je muslimanov, ki jim zaradi terorizma vse bolj pripisujemo pojav priseljenstva v celoti, le za eno tretjino. Sicer je največ Romunov, nato Albancev in Maročanov. Da se razmere spreminjajo tudi v naših krajih, dokazuje navedba, po kateri v Furlaniji-Juljski krajini število priseljencev presega 75 tisoč.

Podatki so torej več kot zgovorni in to predvsem v luči dejstva, po katerem se sestav prebivalstva v razvitem svetu ves čas spreminja. Od časa do časa se tega zavemo in tedaj se pokaže kar nekaj stvari, ki pričajo, kako je obravnavana problematika ves čas odprta in v tem trenutku pravilno ocenjena. Ni namreč prevladalo stališče tistih, ki se v odnosu do priseljencev zavzemajo za trdo roko, med njimi so najglasnejši uradni predstavniki Severne lige, po katerih gre za "invazijo", ki bi jo morali zaveziti s "toleranco nič" ter prepričati že najmanjše povečanje števila "tujcev", ki so "izbris naše identitete" in "ko eden med njimi dobi delo, gre en naš človek na cesto". Kot rečeno, večina ne misli tako, res pa je, da se lahko vprašamo, kje so vsi ti priseljenci, saj jih ni več kot toliko videti, se niso "samogotizirali" daleč proč od nas? Kako jih vključiti v našo družbo, ne da bi od njih zahtevali popolno asimilacijo? Nekega dne se bomo morali temu vprašanju odzvati in tedaj naša sedanja strpnost ne bo dovolj.

Stvari se spreminjajo in nas silijo, da mislimo daleč naprej.

Janez Povše

Smo zares le še jalovi?

Po popisu prebivalstva iz leta 2002 je v Sloveniji 432.000 mladih, kar je petina vsega prebivalstva, je na spletni strani po poročanju STA objavil slovenski statistični urad. Delež in število mladih se v zadnjih letih zmanjšuje, več kot polovica mladih se izobražuje, pri čemer so dekleta uspešnejša od fantov, večina mladih živi pri starših, nizka pa je tudi rodnost med mladimi ženskami, je še razvidno iz podatkov omenjenega urada. Prav minuli teden pa je Radiotelevizija Slovenija na straneh teleteksta objavila zavraščajoč podatek, da je republika Slovenija po rodnosti čisto na dnu v Evropski uniji, se pravi, da se v Sloveniji rodi najmanj otrok v vsej Evropi. Kaj to pomeni, vedo najbolje na zahodu Evropske unije, kjer se politiki zavedajo teh težav in vztrajno skušajo, do sedaj še vedno brezuspešno in zaman, kot lahko sami vidimo v Italiji, prepričati mlade ljudi, naj imajo več otrok, pravzaprav jih skušajo prepričati, naj sploh imajo otroke.

Po opredelitvi Urada za mladino v Sloveniji med mladimi tiste osebe, ki so stare od 15 do 29 let. Njihov delež in število se v zadnjih dvajsetih letih v Sloveniji vztrajno zmanjšuje. V zadnjih 50-ih letih je bilo v Sloveniji največ mladih leta 1981, in sicer 458.000 oz. 24,2 odstotka vsega prebivalstva. V zadnjih dvajsetih letih se število mladih počasi, vendar stalno zmanjšuje. Ob popisu 2002 jih je bilo 423.000 in predstavljajo samo še dobro petino prebivalstva. Več je fantov, skupaj jih je 11.000 več kot deklet. Po projekcijah prebivalstva se bo delež mladih že leta 2008 zmanjšal na manj kot petino.

Več kot polovica mladih se v Sloveniji izobražuje. Med sedemnajstletniki se jih šola kar 95%, med 20- in 21-letniki pa skoraj polovica generacije. Še v starosti 29 let se izobražuje vsak peti prebivalec Slovenije. V splošnih srednjih šolah je deklet skoraj za polovico več kot fantov. Razlika je še večja pri študiju na višješolskih oz. visokošolskih programih, kjer je deklet za tretjino več kot fantov. Pri študiju so dekleta uspešnejša od fantov. Dekleta absolutno prevladujejo tudi pri podiplomskem izobraževanju. Fantje v povprečju eno leto prej vstopajo na trg dela kot dekleta. V starosti od 23 do 24 let zaposlenost mladih prvič preseže polovico, pri 29-ih letih pa ni zaposlenih samo še 15% mladih. V starosti od 15 do 18 let je več brezposelnih kot zaposlenih, stopnja brezposelnosti mladih med 20. in 29. letom pa je med najvišjimi v Sloveniji.

Več kot tri četrtine mladih živi v družinski skupnosti s starši. Tretjina mladih, ki si je že ustvarila lastno družino, živi v zunajzакonski skupnosti, kar v preprosti besedah pomeni, da niso ne civilno in ne cerkveno poročeni. Eden od vzrokov za majhno število mladih družin je tudi nereseno stanovanjsko vprašanje. To je poleg prelaganja rojstva prvega otroka v višjo starost eden od osnovnih razlogov, da je med mladimi družinami kar četrtina parov (še) brez otrok. Med mladimi je tudi relativno največ enostarševskih družin, se pravi mater samohranilk.

Rodnost med mladimi je tudi v Sloveniji, podobno kot v Italiji, izjemno nizka, pravzaprav še nižja, saj v Italiji priseljenci zvišujejo rodnost države, ki bi bila sicer krepko pod ničlo. Do 29. leta starosti je v Sloveniji rodila komaj vsaka peta ženska. Med tistimi, ki so rodile, sta dve tretjini rodili enega otroka. Med mladimi do dopolnjenih 21 let je rodnost v Sloveniji zanemarljiva, pri 29 letih pa v povprečju stopnja rodosti prvič preseže enega otroka na žensko, vendar pa tretjina žensk te starosti sploh še ni rodila, še kažejo podatki slovenskega statističnega urada.

Gornjim podatkom skorajda ni kaj dodajati, morda samo to, da smo že večkrat pri Novem glasu imeli prav, a verjemite nam, raje bi se motili!, ko smo pisali, da živimo sredi jalove družbe. Kot bomo tudi v prihodnje pisali in poudarjali še vedno veljavno resnico, da je družina osnovna celica zdrave družbe, da je družina vrednota, pa naj nam ponujajo še toliko drugih "rešitev", ki naj bi nadomestile vlogo družine v naši družbi.

V spomin mi prihaja pokojni sveti oče Janez Pavel II., ki je naravnost preroško začel svoje načelovanje Cerkev z besedami: "Ne bojte se, ne bojte se!" Za njim je tudi sedanjí papež Benedikt XVI. ponovil in še ponavlja te besede, ko nagovarja vse ljudi na zemlji, naj odprejo vrata življenju, na stežaj! V družbi, ki prisega samo na denar, dobiček, zabavo, na zaslužek, zunanji ugled in kariero, na lahkotno življenje in udobje, te besede zvenijo anahronistično, a držijo kot pribite.

Če pod gornje podatke potegnemo črto, lahko pod njo zapišemo samo to, da se tudi Slovenci bojijo, bojimo.

Mar ni čudno, mar nikomur ne da misliti dejstvo, da sredi našega razkošnega in pretiranega obilja današnje razvite družbe prav pripadniki t.i. socialnega dna, priseljenci, ne zapirajo vrat življenju? Z vsemi težavami s preživetjem, neurejenimi stanovanjskimi problemi, z neurejenimi dokumenti za bivanje med nami, z vsem tem in še s čim, se odločajo za življenje in za otroke.

In ve se, kdo ima prav.

In ve se, kdo ni jalov, kot je naša družba!

paljki@noviglas.it

Republika Slovenija / Pomembno obvestilo!

Razpis Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Na podlagi 5. člena Ustave Republike Slovenije, Sklepa Vlade RS o organizaciji in delovnem področju Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu (Uradni list RS, št. 138-16416/2004) in Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 108-4529/2004) Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu objavlja javni poziv za sofinanciranje programov in projektov Slovencev v zamejstvu v letu 2006:

1) **Naziv in sedež uporabnika proračunskih sredstev** (v nadaljnjem besedilu: Urad) :

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Železna cesta 14, 1000 Ljubljana, Slovenija.

2) **Namen javnega poziva**

Namen javnega poziva je spodbujanje dejavnosti, ki med slovenskimi rojaki, ki živijo v zamejstvu, omogočajo:

- utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne ter kulturne identitete
- medsebojno povezovanje
- ohranjanje vezi z Republiko Slovenijo

- vzdrževanje struktur in dejavnosti avtohtone slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah.

Namen javnega poziva je tudi vzpodbujati dejavnosti s tega področja v Republiki Sloveniji.

3) **Prijavitelji in predmet javnega poziva**

Na javni poziv se lahko prijavijo tako pravne (organizacije, društva ter njihove zveze itd.) kot fizične osebe (posamezniki) iz Republike Slovenije in tujine.

Predmet javnega poziva so programi in projekti, ki podpirajo namen javnega poziva (točka 2). Urad zbira predloge programov in projektov, ki naj bodo razvrščeni po kategorijah, kot so navedene v dokumentaciji javnega poziva.

4) **Pomen izrazov**

Program pomeni redno dejavnost slovenske organizacije oziroma društva in zajema materialne stroške delovanja, stroške dela, stroške storitev ipd. kot tudi določene vsebine oz. aktivnosti, ki se kontinuirano izvajajo v okviru rednega delovanja neke organizacije oziroma društva.

Projekt je začasnega značaja in njegov cilj je doseganje enkratnega rezultata. Začasen značaj pomeni, da ima vsak projekt omejeno življenjsko dobo, trajanje je določeno z datumom začetka in konca. Zaradi njegovih posebnosti ga je mogoče razlikovati od običajnih rednih nalog oziroma aktivnosti. Projekt je izvedbeno in vsebinsko zaključena celota, npr. proslava, gostovanje, srečanje, koncert, razstava, publikacija ipd.

5) **Pogoji in merila za dodelitev finančnih sredstev:**

Pogoj za kandidiranje na javnem pozivu je izpolnjevanje namena javnega poziva.

Vloge, ki ne bodo izpolnjevale osnovnega pogoja, bodo zavrjene.

Merila za dodelitev finančnih sredstev:

- pomembnost in tehtnost programa oziroma projekta;
- realnost finančnega načrta;
- kontinuiteta delovanja ustanove oz. programa;
- spodbujanje samoiniciativnosti in lastne ustvarjalnosti Slovencev v zamejstvu, še posebno vključevanje dejavnosti mladih;
- programi oziroma projekti, ki pomenijo širšo promocijo Republike Slovenije in njene kulture med Slovenci v zamejstvu in večinskimi prebivalstvom in/ali spodbujajo medsebojno sodelovanje med slovenskimi manjšinami, med Slovenci po svetu, med matico in manjšino in manjšinskimi organizacijami v posamezni državi;
- posebni razlogi.

Komisija ob tem upošteva tudi medsebojno vsebinsko, terminsko in geografsko usklajenost izvajalcev glede večjih programov oziroma projektov, kar naj bi zagotavljalo sorazmerno porazdelitev glede na tematiko po posameznih geografskih območjih.

Posamezne vloge bodo pred dokončno odločitvijo strokovne

komisije po potrebi usklajene tudi z drugimi sofinancerji, ki delujejo na ravni Republike Slovenije.

6) **Število projektov**

Fizične osebe lahko v času trajanja poziva prijavijo največ 2 projekta. Pravne osebe iz Slovenije lahko v času trajanja poziva prijavijo največ 4 projekte, pravne osebe iz tujine pa največ 10 projektov.

Prijavitelji, ki so se na javni poziv za leto 2006 že prijavili, se v času trajanja tega istega poziva ne morejo prijaviti ponovno z enakim programom ali projektom.

7) **Okvirna višina sredstev, ki so na razpolago za predmet javnega poziva**

Okvirna višina sredstev za programe in projekte avtohtonih slovenskih narodnih skupnosti v sosednjih državah ter za sodelovanje z njimi v letu 2006 znaša 1.870.000.000 SIT, od tega okvirno 1,25% za prijavitelje iz Slovenije. Na prvi obravnavi strokovne komisije bo razdeljeno okvirno 85% razpoložljivih sredstev.

Dodeljena sredstva morajo biti porabljena v letu 2006.

8) **Dokumentacija javnega poziva**

Dokumentacija javnega poziva (obrazec za pripravo vloge, pogoji in merila za dodeljevanje sredstev ter vzorec pogodbe) zainteresirani lahko dvignejo v tajništvu Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Železna cesta 14, 1000 Ljubljana, tel. 01 478 22 91 (vsak dan med 9. in 14. uro) in vseh diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v času uradnih ur.

Dokumentacija javnega poziva je na razpolago tudi na spletni strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu: <http://www.uszs.gov.si/>.

9) **Trajanje poziva**

Poziv se prične 21.10.2005 in zaključí s porabo razpoložljivih sredstev oz. najkasneje 25.9.2006.

10) **Način prijave**

Vloga mora biti podana na ustreznem prijavnem obrazcu in poslana na naslov: Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Železna cesta 14, 1000 Ljubljana, Slo-

venija.

Vloga se lahko odda na zgornji naslov tudi osebno.

Obravnavane bodo samo pravočasno oddane in popolne vloge na predpisanih obrazcih. Za prepozno se šteje vloga, ki ni bila prejeta na

Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu vključno do 25.9.2006 oz. do tega dne ni bila predložena v tajništvu do 15. ure. Za prepozno se šteje tudi vloga, ki je prispela po dnevu, ko se je javni poziv zaključil zaradi porabe sredstev.

Vloga mora prispeti v zaprti kuverti, na kateri morajo biti podani:

- vidna oznaka: "NE ODPIRAJ - Prijava na razpis - Slovenci v zamejstvu 2006"

- naslov Urada Vlade RS Slovence v zamejstvu in po svetu, Železna cesta 14, 1000 Ljubljana, Slovenija
- naziv prijavitelja ter njegov naslov na hrbtni strani ovojnice.

11) **Odpiranje vlog**

Posebna komisija za odpiranje bo odpirala vloge po vrstnem redu pričetja.

Posebna komisija za odpiranje bo pričela s prvim odpiranjem vlog dne 5.12.2005. Naslednja odpiranja bodo praviloma enkrat na dva meseca.

12) **Obravnava vlog**

Vloge oddane na pošti ali v tajništvu Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu do vključno 5.12.2005 bo strokovna komisija obravnavala na prvi obravnavi.

Po opravljeni prvi obravnavi bo strokovna komisija obravnavala ostale prispele vloge praviloma enkrat na dva meseca.

13) **Obveščanje o izboru**

Sklepi o dodelitvi sredstev iz prve obravnave javnega poziva bodo iz Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu poslani najkasneje 28. februarja 2006.

Prijavitelji bodo o izidu vseh nadaljnjih obravnav javnega poziva obveščeni najkasneje v enem mesecu po obravnavi na strokovni komisiji.

14) **Dodatna pojasnila**

Vsa dodatna pojasnila in informacije dobite na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu vsak dan med 9. in 14. uro, tel: 01 430 28 10, faks: 01 478 22 96 ter po elektronski pošti na naslovu Urad.Slovinci@gov.si.

S 1. strani

Minister Rupel...

Minister Rupel je izrecno poudaril, da je "evroregija izjemno pomemben, če ne najvažnejši projekt v EU v sedanjih časih in zato izziv za prihodnost vseh nas." Rupel je nadaljeval, da je vedno zagovarjal misel o evroregiji in je tudi danes za njeno udejanjenje, a "le v primeru, da bo v tej evroregiji Republika Slovenija v celoti!"

Rupel je v Gorico prišel s še enim predlogom, in sicer je povedal, da je pred odhodom v Gorico imel pogovor s predsednikom vlade RS Janezom Janšo, ki je imel zamisel, da bi slovenska vlada dala posebna pooblastila nekemu slovenskemu ministru za razvijanje in pospeševanje tesnejšega sodelovanja s F-Jk. Ta predlog je Rupel povedal Illyju in le-ta se je s tem predlogom strinjal. Po Ruplovem mnenju bi dva pooblaščenca visoka predstavnika RS in F-Jk s svojima ekipama dosegla več, kot pa se na področju sodelovanja dosega sedaj, saj je "prihodnost v vedno večjem in tesnejšem sodelovanju med F-Jk in RS, za kar se vedno zavzemamo, in to tako na področju gospodarstva, infrastrukture kot na kulturnem področju."

Rupel je izpostavil vlogo narodnih manjšin, italijanske v RS in

slovenske narodne manjšine v Italiji in izrazil "zmerni optimizem", da bo Italija vendarle začela izvajati zaščitni zakon za

sodelovanju na lokalni ravni, se pravi na goriškem območju, kjer sta Gorica in Nova Gorica dejansko postali simbol sodelovanja v EU!" je dejal Rupel, ki je tudi izrecno omenil, da bodo morali vsi skupaj na področju prihodnje evroregije (po Illyjevi zamisli naj bi vanjo spadali

Foto Bumbaca

Slovence v Italiji.

Po njegovem mnenju sta manjšini zares lahko "izjemna prilika in stvarna vzpodbuda za tesnejše sodelovanje med državama", kot seveda tudi za sodelovanje med RS in F-Jk.

"Rad bi povedal, da sam ne vidim nobenih večjih težav pri

poleg F-Jk in RS še Veneto, del Hrvaške Istre, Tridentinska dežela v Italiji in Koroška v Avstriji) tesneje sodelovati, če hočejo v polnosti živeti možnosti novih evropskih povezav, saj, tako Rupel, "EU sloni na razlikah, na razlikah, na razlikah v narodnosti in jezikih in je to

naše bogastvo, iz tega črpamo moč za graditev nove Evrope." Illy je izrecno dejal, da se sam zavzema za spravno dejanje na najvišji državniški ravni, o čemer je že govoril s hrvaškim predsednikom Mesičem, italijanskim Ciampi in tudi slovenskemu predsedniku Drnovšku je izrazil vabilo, da bi do tega dejanja prišlo, kajti, tako Illy, "stare zamere moramo prepustiti zgodovini, različnost je bogastvo in prav na tesnejšem medsebojnem sodelovanju za blaginjo vseh in boljšem medsebojnem spoznavanju naj temelji prihodnja Evropa!"

Srečanja med Illyjem in Ruplom se je v Gorici udeležilo več okoliških županov z obeh strani državne meje, goriški prefekt Pasquale Vergone, več slovenskih svetovalcev v deželni svet F-Jk, deželni tajnik stranke Slovenska skupnost Damijan Terpin in vrsta drugih predstavnikov političnega življenja. Ministra Rupla so v Gorici spremljali generalni konzul RS v Trstu Jože Šušmelj, konzul RS Zorko Pelikan in Lea Stančič s slovenskega zunanjega ministrstva.

Versko slavlje v Ronkah

25-letnica cerkvenega ženskega zbora in slovenske maše

V nedeljo, 6. t.m., ob 11.30, bo tradicionalno slovensko mesečno mašo za laško slovensko versko skupnost v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah spremljala krajša slovensost. Slovenci v Ronkah bomo namreč praznovali 25-letnico tukajšnjega slovenskega cerkvenega ženskega pevskega zbora, ki skoraj od ustanovitve sodeluje pri slovenskem mašnem obredu. Obležili pa bomo tudi 25-letnico slovenske maše, ki povezuje slovenske vernike iz osmih občin v Laškem, in sicer Tržiča, Ronk, Foljana-Sredipolja, Zagraja, Špetra ob Soči, Turjaka, Štarančana in Škocijana ob Soči. Na tej slovensosti se bomo spomnili tudi pok. msgr. Maria Virgulina, ki nam je pred 25 leti dal na razpolago cerkev, prvo dirigentko zbora Olgo Semolič in msgr. Oskarja Simčiča, ki je pred četrto stoletja, kot vikar za Slovence, izdal dekret, da se lahko daruje slovenska maša v Ronkah. Prva leta in v zadnjih letih je za to nedeljsko srečanje z Bogom skrbel in skrbi predvsem msgr. O. Simčič. Včasih so priskočili na pomoč tudi drugi goriški duhovniki. Največkrat sta

maševala pri nas pok. msgr. Kazimir Humar in Ambrož Kodelja. Tudi naše zveste pevke bodo v nedeljo imele prazničen dan. Že petindvajset let vztrajno bogatijo sv. daritev z lepim slovenskim petjem, v zadnjem času pod vodstvom Marije Anto-

vi sv. Lovrenca bodisi v Marceliani, v kateri je bila enkrat na leto slovenska maša. Zadnja leta je to bogoslužje v cerkvi sv. Nikolaja. Tu so v glavnem maše zadušnice in pogrebi slovenskih domačinov. Ker so bile v tej cerkvi pred časom obnovljene orgle, na kate-

ske maše. Toda za versko skupnost v Laškem postaja zmeraj bolj pereč problem, kdo bo vodil to mašo v slovenščini. Kot vsi vemo, je slovenskih duhovnikov zmeraj manj in niso več mladi. Zato smo ob zadnjem pastoralnem obisku prosili nadškofa Dina De Antonija, ali bi bilo mogoče, da bi k nam prihajal maševati kak pater z Mirenskega Gradu.

Slovenci smo sicer aktivno prisotni v pastoralnem svetu. Našo vlogo bodo potrdili župniki treh župnij, ki bodo prihodnjo nedeljo somaševali z g. Simčičem.

Verska skupnost v Laškem toplo vabi na to bogoslužno slovensost, pri kateri bo sodeloval cerkveni

pevski zbor iz Mirna in seveda domači organist Mirko Butkovič. Mirenski zbor goji prijateljske vezi z versko skupnostjo v Laškem; letos je že dvakrat nastopil v Ronkah, na novoletnem koncertu in pri slovenski maši ob nadškofovem obisku. Nedeljski svečanosti v cerkvi bo sledila družabnost, na kateri bodo pevkam cerkvenega pevskega zbora iz Ronk in njihovi pevovodkinji podelili diplome.

Karlo Mučič

nič iz Jamelj. Pevke prihajajo iz raznih vasi v Laškem. Zbor ima tudi veliko zaslugo, da so se ob njegovi ustanovitvi začeli kovati načrti za kulturno delovanje na tem koncu slovenske zemlje. Takrat smo prvič imeli božični koncert, ki je zdaj že lepa tradicija; začeli so se miklavževanje za otroke slovenskega vrtca in šole, spomladansko romanje, obiski štandreških ljubiteljskih igralcev, filmski večeri in nastopi bodisi v cerk-

rih sta v 60. in 70. letih večkrat koncertirala profesorja Hubert Bergant in g. Stanko Jeričijo, je ženski pevski zbor s pomočjo domačina Mirka Butkoviča, ki obiskuje četrti letnik Akademije za glasbo v Ljubljani, organiziral že več koncertov. Dragocenemu prijatelju Slovencev, nepozabnemu župniku Virgulinu, je l. 1999 nasledil Renzo Boscarol. Tudi on nam je izkazal vso naklonjenost in zagotovil rednost sloven-

p. Mirko Pelicon Duhovni kotichek

Vseh svetih dan in pomen evharistije

Bilo je leta 1990 v Turinu. Kot mladi jezuit, nisem bil še duhovnik, sem delal v bolnišnici Cottolengo na oddelku San Pietro. Prav tam sem doživel poseben dogodek, ki mi je utrdil upanje v življenje in v njegovo presežnost. Negoval sem starejše duhovnike in redovnike, nekateri so imeli hude bolezni in res je bil to izjemen mesec, 24 ur na dan sem motril trpljenje človeka. Poseben prijateljski odnos je nastal med menoj in 80-letnim duhovnikom, ki je dolga leta misijonaril v Afriki, saj je pripadal redovni ustanovi Colombijancev. Njegova bolezen se mi je zazdela grozovita in nisem mogel razumeti, kako je v sebi ohranil takšen mir in potrpežljivost, s katero je prenašal bolečine. Skratka: odpovedale so mu žile, počasi, postopoma so mu pokale, tako da je po telesu postajal ves črn. Povedali so, da je to zaradi notranje izgube krvi. Njegovo smrt je nekaj dni kasneje povzročila notranja krvavitev. Spominjam se pogovorov med nama o Afriki, spoznal sem njegovo veliko vnemo in ljubezen do duhovniškega poklica. Bil je poln preizkušenj, ves čas je govoril o tem, da je duhovništvo lepo, če je prekaljeno v ognju. In bistvo duhovništva, je poudarjal, je izročitev svojega življenja Bogu in zaupati njegovemu duhu. Bil sem ob njem, mu po potrebi dajal na usta svežo krpico, da mu je lajšala občutek vročega ognja v ustih in v grlu.

Nekega dne me je pogledal in mi zaupal, da je prišel čas, ki si ga želi, da Gospoda pogleda v obličje. Sam sem pomislil na to, kakšen dar je, da lahko na koncu svojega duhovniškega življenja s takšnim lahkim in mirnim srcem zapušča tostranstvo. Vem in spominjam se, kako so mi te njegove besede vlivale veliko novega upanja in ljubezni. In nepričakovano je zašepetal moje ime: "Mirko!" in dvignil oči ter izdihnil. Nemudoma sem poklical zdravnika, ki je prišel po dobrih petih minutah. Medicinska sestra je že prej potrdila, da ni čutili več bitja srca. Šla je iz sobe, da bi se srečala z zdravnikom in prav v tistem trenutku, ko sem se stal ob njem, je ponovno pričel dihati in me je ponovno pogledal ter znova zašepetal moje ime ter mi povedal: "Zakaj sem tu? Kjer sem bil, je bilo tako lepo in polno luči, prepevali so angelsko lepo, bilo je veliko prostora za radost in veselje. Mirko, Nebesa so čudovita!". Uro kasneje je izdihnil.

Prav v tem času obhajamo spomin na vse svete. Ta dogodek mi osvetljuje pomen obhajanja evharistije na ta dan, ko se spominjamo, da smo v občestvenosti z nevidno Cerkvijo, ki je v nebesih, in to je Cerkev vseh svetih, kjer so tudi naši rajni, vsaj na poti k njej. Mislim, da med svete lahko mirno prištejem patra, ki sem ga pred 17 leti spremljal na smrtni postelji. Danes z Janezom Pavlom II. in mnogimi drugimi radostno in veselo preko evharistične daritve s Kristusom moli za nas.

Zlatomašniku Stanku Sivcu, rojenemu na Livku, so župljani fare v Prvačini pripravili počastitev 50-letnice mašništva, Bovčani, pri katerih je služil Božji besedi kar 24 let, pa njeno ponovitev. V Prvačini in nazadnje se je v bovški župnijski cerkvi še 25. septembra - na nedeljo Gospodovega in Kristjanovega dneva, kot ob največjih cerkvenih praznikih, zbrala preporna cerkev domačinov iz bližnjih župnij in tudi turistov, ki vedo, kaj je popolnost nedelje. V pozdravnih besedah si je zlatomašnik na začetku ponovljene zlate maše v bovški cerkvi sv. Urha izposodil prispodobno: "Ko vas takole gledam skozi vse te cevi varovalnih odrov (te so namreč gradbinci postavili, da ne bi nanje padel poškodovani stropni omet),

mi prihaja na misel, kako je v življenju človeka njegov pogled k Bogu z marsičim zastrt." Poslušalcu

se ob takšni sugestivni izpo-

50-letnica Stanka Sivca V tem imenu držite skupaj

vedi sama po sebi utrne misel, da moramo to zastrtost v sebi neprestano vedriti in se upreti tudi zunanjim, javnim poizkusom razvrednotenja družbe.

Njegova pridiga je potem temeljila na nedelji Gospodovega in Kristjanovega dneva, ki se bo ljudem oznanjala do konca časov, in blagor tistim z odprtim srcem, ki pri nedeljski maši vsrkavajo nov kisik in navdušenje za smisel življenja. V tem kontekstu se je spomnil, kako mu je zasliševalec Jan med 9 - mesečno preiskavo v Ljubljani zabrusil v svojem političnem žar-

gonu: "Kristjani imate vsako nedeljo 363 mitingov!" Misli je na sv. maše. Če bi takrat "tovariš" Jan vedel, kako pozitivno je ta resnica delovala na mladega človeka, ki je bil ali šele postajal duhovnik, je ne bi nikdar izgovoril. V času komunističnih mogotev, ki so vernike na vse načine ovirali, da bi hodili k maši, je začutil lepoto in mogočnost Gospodovega dne.

V 363 cerkvah po Sloveniji so se verniki, kljub velikim javnim pritiskom, zbirali ob oltarju, poslušali Božjo besedo, se krepili s kruhom močnih in odhajali na svoje domove, na delo in ustanove prenovljeni, z namenom biti resnični pričevalci Jezusa Kristusa v času popolne teme.

Nedelja še naprej ostaja Gospodov dan, je nadaljeval zlatomašnik, ki osvetljuje najrazličnejše oblike temnosti, ki nam prihajajo nasproti. Je dan, ko se posvetimo svoji notranjosti, samospraševanju. Le takšen dan je dan svobodnega notranjega človeka... žal, kljub temu mnogi zamahnejo z roko in zavržejo svoje poslanstvo, ki ga ima vsak človek ob Boga, in padejo v notranjo in zunanjo praznino, namesto da bi z obema rokama zgrabili priložnost in živeli duhovno bogato, hvaležno, srečno in veselo. Le ob takšnem doživljanju nedelje, ko se odpiramo drugim, jim pomagamo, rešujemo druge; pomagamo, rešujemo tudi sebe. To je dokazal Kristus, potrjujejo številni resnični filozofi. Še enkrat se je navezal na dogodek v zaporu na Miklošiče-

vi v Ljubljani 1952. leta, ki je sledil zloglasnemu tolminskemu montiranemu procesu proti posoškim duhovnikom. Tam so imeli v majhnem prostoru, stisnjeni kakor sardele, ilegalno mašo, brez mašnega plašča, brez keliha, v umazanih zaporniških "cunjah" ...Toda pripravljali so se z velikim pričakovanjem, čeprav mladi, z visoko, zrelo zavestjo odgovornosti, z velikim pričakovanjem...

Kristus je prišel mednje v srce vsakega od njih, dal jim je zalet. V tem duhu, čeprav so bili na vsakem koraku poniževani, so se počutili popolnoma svobodni in neomajni, v Njem trdno povezane med seboj.

Ob koncu maše je prisotne opogumil z besedami, da je nedelja tudi Kristusov dan.

"Torej, Bog z vami in v tem imenu držite skupaj!"

MM

Evangeliji Viljem Žerjal

32. NAVADNA NEDELJA - "ZAHVALNA"

Mdr 6, 12-16; Ps 63; 1 Tes 4, 13-18; Mt 25, 1-13

Pri vsaki sv. maši, oprti na današnji evangelij pa še posebej, vzklíkamo, in sicer po povzdigovanju: "Tvojo smrt oznanjamo, Gospod, in tvoje vstajenje slavimo, dokler ne prideš v slavo!"

Ko se cerkveno leto nagiba h koncu, so tudi mašna berila temu prilagojena. Utrditi hočejo namreč vero in upanje v pričakovanje blažene srečanja z našim Bogom.

Sin je prvič prišel k nam kot nebojleno dete v štali v Betlehemu, ob koncu naših dni na tem svetu ter ob koncu sveta pa se bo prikazal v vsej svoji moči in veličastvu tistim, ki ga pričakujejo v dejavni veri. Za tiste pa, ki ga na tem svetu niso marali, bo strog sodnik. Zato prvo berilo, ki je vzeto iz knjige modrosti, vabi vse, naj bomo modri, razumni, pametni.

Modrost dosežemo po molitvi, kakor jo je do-

segel Salomon (Mdr 9,4). Po njej spoznamo, da smo umrljivi. To vernega človeka ne straši, temveč se mu razodene kot bleščeča in neugasljiva modrost. Razodene se tistim, ki jo ljubijo, iščejo, bedijo ter po njej hrepenijo. Še več: sama hodi okoli in išče take, ki so je vredni. Ker to zmoro samo Bog, ki je človeka ustvaril, jim zato pri vsaki misli pride nasproti (Mdr 6, 12-16).

V vseh berilih današnje nedelje je močan pou-darek na čuječnosti in vztrajnosti v dobrem do konca.

Psalm po prvem berilu je eno samo hrepenenje po Bogu: "O Bog, moj Bog, željno te iščem, moja duša žela po tebi; moje telo kopni po tebi kakor suha in izčrpana zemlja po vodi" (Ps 63, 2).

Srečanje z Bogom, tudi ob smrtni uri, iz oči v oči, je nekaj nepojmljivo osrečujočega. Zama-knjenje v templju je predokus gledanja Božje moči in slave (Ps 63, 3). A zaradi tega je potrebno, da Boga slavimo vse svoje življenje. To naj bo podobno uživanju najboljše hrane. Hvala Boga rodi namreč veselje (v. 5-6).

Drugo berilo, ki je vzeto iz prvega pisma apo-

stola Pavla Tesaloničanom/Solunčanom - je najstarejši spis Nove zaveze - pove, da je Jezus umrl in vstal. Z njim pa bomo vstali tudi mi. To je naša vera. S tem sv. ap. Pavel tolaži tiste, ki so bili žalostni zaradi umrlih sorodnikov, za katere so mislili, da so izgubljeni, mrtvi, izničeni, ker so umrli pred Kristusovim vstajenjem. Apostol pa trdi, da bodo še pred nami vstali od mrtvih.

Napačno je seveda misliti, da bodo on ter sodobniki ostali pri življenju do Gospodovega prihoda in se bodo le spremenili ob skorajšnjem ponovnem prihodu Jezusa na ta naš svet.

Vsekakor ga prevzema le ena želja: da bi bil namreč vedno z Gospodom (1 Tes 4, 13-18). Prilika o desetih devicah ali dekletih, ki pričakujejo ženina na nevestinem domu, poudarja nenehno čuječnost za vstop v nebeško kraljestvo.

Vstop v Božje kraljestvo se lahko zavleče. Toda ženin bo gotovo prišel, a ob uri, ki je nihče ne pozna. Zaradi tega se zahteva trajna pripravljenost, čuječnost in budnost ter vztrajnost (Mt 25, 13).

Prav tako se ne da sklepati na datum konca sveta. Jezus pa je napovedal razrušenje templja in Jeruzalema. Zgodovinar Jožef Flavij piše o grozljivih dogodkih ob obleganju mesta in templja: npr. o množičnem križanju judovskih vojakov, ki so branili ponos svojega naroda, ter o ljudožrstvu judovskih mater, ki so jedle svoje lastne otročice zaradi pošastne lakote in žeje.

Konec Jeruzalema in njegovega templja je podoba konca sveta. To razdejanje je bilo hujše od vseh prejšnjih. 6. avgusta l. 70. po Kr. so Titove čete po štirih mesecih križanju dokončno naskočile tempelj in ga popolnoma uničile. Nikoli več ga niso pozidali. Jude niso odpeljali kot vojne ujetnike, pač pa so jih enostavno prodajali kot sužnje. Mesto je polagoma postalo pogansko (po Jours du Seigneur, 1990, 390).

Na zahvalno nedeljo, ki jo danes praznujemo, smo hvaležni Bogu za vse dobrine, ki jih smemo uživati v miru, medtem ko ponekod divjajo vojne in revolucije, huda lakota in zaostalost. Zato smo dolžni lajšati trpljenje ljudi po svetu. Le tako smemo pričakovati Gospodov prihod.

Izšla je v slovenskem, italijanskem, nemškem in angleškem jeziku

Nova publikacija o Sveti Gori

O Sveti Gori, tamkajšnji baziliki, posvečeni Devici Mariji, o eni najbolj znanih in priljubljenih božjih poteh v Sloveniji, je bilo napisane že veliko, in to v slovenščini, italijanščini in drugih jezikih. Pred nekaj dnevi pa je izšlo novo delo, publikacija, ki omenjeno romarsko središče predstavlja v vseh njegovih podrobnostih in sedanjih vlogi. Besedilo je napisal gvardijan Svete Gore pater Bernard Goličnik, v lepi in skrbni slovenščini, izid novega dela pa so denarno podprli Zavarovalnica Maribor, Turistična zveza Nova Gorica, Mestna občina Nova Gorica in zborovodja Vojko Harej, ki je zvest in pogost obiskovalec Svete Gore.

Publikacija je natisnjena v slovenskem, italijanskem, nemškem in angleškem jeziku, izšla pa je v nakladi 10 tisoč izvodov. Fotografije so delo Fotoateljaja Pavšič Zavadlav in Petra Podgornika, novo delo pa je oblikovala likovna umetnica Ana Zavadlav.

Foto DPD

Avtor najprej piše o zgodovini Svete Gore, nato opisuje baziliko, posvečeno Materi Božji, potem pa še predstavlja okolico svetišča oz. božje poti. O zgodovini je zapisal naslednje: "Nad reko Sočo in Solkanom se strmo dviga romarska pot na Sveto Goro, visoko 682 metrov. Z gore se romarju odpre s severa slikovit pogled na Julijske Alpe, z vzhoda na Trnov-

ski gozd, Škabrijel in Grgar, z juga na Gorico, Solkan in Sabotin, na Kras in Jadransko morje, z zahoda na vinorodna Brda, Karnijske Alpe in Dolomite. Na Sveto Goro se lahko pripeljemo iz Solkana po asfaltirani cesti, ob kateri so postaje križevega pota iz leta 1991, ali pa se podamo s Prevala peš po stari romarski poti; na Goro pridemo tudi iz Grgarja

in Zagore pri Plavah."

Sveta Gora je sedaj z veličastno bazliko, frančiškanskim samostanom, romarskim domom, duhovno - izobraževalnim središčem Tau, ki ga vodijo redovnice, in z restavracijo biser evropske povezovalne poti treh romarskih svetišč, kamor sodita še Stara Gora nad Čedadom in Marijino Celje na Kanalskem Kolovratu.

Važen del zgodovine in začetka romarske božje poti je povezan s pastirico Urško Ferligoj iz Grgarja, ki se ji je leta 1539 na gori Škalnica prikazala Marija in ji naročila: "Povej ljudstvu, naj mi tukaj postavi hišo in me prosi milosti." Urško ali Uršulo je posvetna oblast večkrat zaprla v ječo solkanske graščine, iz katere je bila vedno čudežno rešena. Toda o pastirici in vidkinji Urški Ferligoj je malo znanega. Morebitna nova spoznanja zdaj raziskujejo v frančiškanskem samostanu, Grgarju in tudi zgodovinarji iz Goriškega muzeja.

Ob izidu nove publikacije naj navedemo, da romarsko svetišče na Sveti Gori obiskuje okoli 300 tisoč vernikov in drugih obiskovalcev na leto.

M.

Kratke

Poročilo s 24. redne seje Slovenske škofovske konference

V ponedeljek, 24. oktobra 2005, je v prostorih škofijskega ordinariata na Slomškovem trgu 19 v Mariboru potekalo 25. redno zasedanje SSK, ki se ga je poleg večine slovenskih škofov udeležil tudi apostolski nuncij v RS msgr. Santos Abril y Castelló. Slovenski škofje so na seji obravnavali domače in mednarodne vloge. Sprejeli so dokončno izdelan predlog o ustanovitvi novih škofij, ki ga bodo v prihodnjih dneh predložili Svetemu sedežu.

Spregovorili so o pomembnih nedavnih dogodkih, ki so zaznamovali tako Cerkev na Slovenskem kot tudi vesoljno Cerkev (o zaključku leta evharistije s škofovsko sinodo, ki je od 2. do 23. oktobra 2005 potekala v Rimu in o praznovanju misijonske nedelje prav tako 23. oktobra 2005). Škof Kramberger je kot predsednik in delegat SSK poročal o udeležbi na plenarnem zasedanju predsednikov evropskih škofovskih konferenc,

ki je od 29. septembra do 2. oktobra 2005 potekalo v Rimu. Škofje so se seznanili s poročilom o pastoralnem delu in verski oskrbi v domovih za ostarele in sprejeli Smernice za pastoralno zdravje, s poročilom s študijskih dnevoev o bioetičnih vprašanjih v Evropski uniji, ki je 3. in 4. oktobra 2005 potekalo v Bruslju in se ju je v imenu SSK udeležil dr. Roman Globokar ter s poročilom s kongresa o

migracijah, ki je od 20. do 23. oktobra 2005 potekal v Stubičkah Toplicah na Hrvaškem in se ga je v imenu SSK udeležil dr. Ludvik Počivavšek. Študijski dnevi in kongres so potekali v organizaciji Sveta evropskih škofovskih konferenc (CCEE). Nedavno je pri založbi Družina izšel nov prevod Poročnega obrednika. Škofje so se seznanili z novim izvidom in duhovnikom naročajo, naj ga odslej uporabljajo pri pastoralnem delu. Akademik dr. Jože Krašovec je škofove seznanil z dejstvom, da bo poleti 2007 v Ljubljani potekal Svetovni biblični kongres, vzporedno pa bodo potekale tudi spremljevalne prireditve. Naslednje seje SSK v novembru 2005 se bodo udeležili škofje iz sosednjih škofovskih konferenc.

Škofje sprejeli predlog za ustanovitev treh novih škofij

Slovenski škofje so na ponedeljkovem rednem zasedanju Slovenske škofovske konference (SSK) v Mariboru med drugim sprejeli dokončno izdelan predlog o ustanovitvi novih škofij. Predlog, ki ga bodo v prihodnjih dneh predložili Svetemu sedežu, predvideva ustanovitev škofij v Novem mestu, Celju in Murski Soboti, so za STA povedali na tiskovnem uradu SSK. Kot so še sporočili s SSK, so slovenski škofje ter apostolski nuncij v Sloveniji Santos Abril y Castello spregovorili tudi o zaključku leta evharistije s škofovsko sinodo, ki je od 2. do 23. oktobra potekala v Rimu, o praznovanju misijonske nedelje 23. oktobra ter o plenarnem zasedanju predsednikov evropskih škofovskih konferenc, ki je bilo od 29. septembra do 2. oktobra v Rimu. Škofje so med drugim sprejeli še smernice za pastoralno zdravje, se seznanili s poročilom o pastoralnem delu in verski oskrbi v domovih za ostarele ter s svetovnim bibličnim kongresom, ki bo poleti 2007 v Ljubljani.

Izšla prva številka revije za vprašanja protestantizma Stati inu obstati

Slovensko protestantsko društvo Primož Trubar je predstavilo prvo, dvojno številko revije za vprašanja protestantizma z naslovom Stati inu obstati. Postala naj bi odprt forum za informiranje o znanstvenih dognanjih, pa tudi za poročanje o dejavnostih, ki širijo zavest o pomenu slovenskega protestantizma. Društvo se je odločilo, da svoje dosedanje interno glasilo preoblikuje v javno revijo za vprašanja protestantizma Stati inu obstati. Revija naj bi postala odprt in vsem dostopen forum za informiranje o najnovejših in preteklih znanstvenih dognanjih, za strokovno razpravljanje o odprtih vprašanjih, za izražanje pobud, predlogov in mnenj, pa tudi za poročanje o dejavnostih in dejanjih, ki širijo zavest o pomenu slovenskega protestantizma, so zapisali v vabilu na predstavitev. Glavni urednik revije je Marko Kerševan, odgovorni urednik pa Dušan Voglar. Prva številka med drugim prinaša prispevek Matjaža Kmecla na temo Trubarjevega utemeljevanja slovenščine, Edo Škulj je avtor prispevka o pesmaricah slovenskih protestantov 16. stoletja, Mihael Glavan piše o slovenski Bibliji v Schulpforti, Ciril Sorč o kenozi pri Juergenu Moltmannu in Hansu Ursu von Balthasarju, Ludvik Jošar pa o cerkveni inteološki razsežnosti reformacije.

Komisija Pravičnost in mir Za povečanje konkurenčnosti

Odbor za reforme pri Vladi Republike Slovenije je v začetku meseca oktobra 2005 dal v javno razpravo Predlog konceptov ekonomskih in socialnih reform za povečanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Ker gre za zelo pomembne spremembe v našem gospodarskem in socialnem življenju in ravnanju, je razumljivo, da je ta predlog izzval različne odmeve. V javni razpravi želi tudi Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci poudariti nekatere vidike in vrednote, ki jih je treba upoštevati v nadaljnji razpravi o reformah.

1. Tržno gospodarstvo in socialna država

Ustava Republike Slovenije opredeljuje našo državo kot socialno državo s tržnim gospodarstvom, ki povezuje svobodno podjetniško pobudo in ekonomsko učinkovitost s socialno odgovornostjo. Zamisel socialne države, ki je v večji ali manjši meri že desetletja uveljavljena v večini evropskih držav, ustreza temeljnemu načelom družbenega nauka katoliške Cerkve. Socialna država varuje in podpira družino kot

osnovno celico družbe, skrbi za vzgojo in izobraževanje, za socialno varnost in solidarnost z najšibkejšimi člani družbe, je okolju prijazna in sodeluje v prizadevanjih mednarodne skupnosti za pravičnost in mir na svetu. Ta zamisel socialne države pa nikakor ni v nasprotju z zahtevami po uspešnem gospodarstvu in podjetjih, ki so usposobljena za izzive svetovne konkurence. Nasprotno. Socialna država lahko izvaja solidarnost med državljani le, če gospodarstvo ustvarja dovolj prihodkov. Preden delimo, moramo ustvariti. Solidarnost, h kateri smo moralno zavezani, naravnost zahteva, da ustvarimo uspešno in razvito gospodarstvo v skladu z zahtevami, ki nam jih postavljajo sedanje gospodarske in tehnološke razmere v Evropi in svetu. Zato so ukrepi za povečanje gospodarske uspešnosti in učinkovitosti nujno potrebni, saj je prenavljanje ekonomskega in socialnega sistema stalen in dinamičen proces tudi v drugih evropskih državah.

2. Gospodarska uspešnost in solidarnost

Zahteve in vrednote socialne

države ter potrebe po uspešnem gospodarstvu se torej nikakor ne izključujejo. Nasprotno, socialna država dosega svoje namene le, če je tudi gospodarsko uspešna. Človeško dostojanstvo pa tudi zahteva, da živijo državljani in državljanke v takih družbenih razmerah, ki sproščajo in spodbujajo ustvarjalnost, delavnost in pošteno iznajdljivost vsakega državljana po njegovih sposobnostih in krepijo zavest odgovornosti za svoj gmotni položaj in za svojo srečo.

Ob tem, ko Komisija Pravičnost in mir soglašja, da je potrebno povečati uspešnost našega gospodarstva, želi enako močno poudariti, da gospodarska uspešnost ni sama sebi namen. Njen namen je socialna država, ki vsakemu omogoča, da lahko razvije svoje sposobnosti ter lahko poskrbi zase in za svoje najbližje. Gospodarska uspešnost, ki jo pričakujemo od predlaganih reform, tudi ne sme koristiti samo enemu delu prebivalstva. Šadov pričakovane uspešnosti morajo biti deležni vsi državljani. A tudi žrtve, ki jih bodo predlagane reforme zahtevale, morajo biti pravično porazdeljene.

Od vlade Republike Slovenije pričakujemo, da bo znala bremena reforme porazdeliti s pravičnim čutom za pravičnost in solidarnost z najšibkejšimi v naši državni skupnosti. Od politikov, oblikovalcev javnega mnenja in social-

nih partnerjev pa pričakujemo veliko mero odgovornosti za skupno prihodnost naše države.

3. Cilj reform: gmotna, kulturna, moralna in duhovna blaginja

Končno želi Komisija Pravičnost in mir poudariti, da vsega, kar potrebujemo za srečno življenje, tudi najuspešnejše gospodarstvo ne more dati. "Človek naj ne živi samo od kruha ..." (prim. Mt 4, 4). Za srečo so poleg osnovne gmotne in socialne varnosti potrebna predvsem prijateljska medčloveška razmerja, ubrano družinsko življenje v zdravem naravnem okolju in ne nazadnje lastno kulturno, moralno in duhovno bogastvo, ki človeku omogoča resnično osmišljanje bivanja.

Pričakujemo, da reformna prizadevanja ne bodo šla na škodo varovanja in zaščite družine ter vzgoje za duhovne in splošne moralne vrednote. Pošteni, zreli, odgovorni, solidarni, pogumni in optimistično usmerjeni državljani in državljanke, ki živijo in delajo v humanih delovnih okoljih z odkritimi in pristnimi medosebnimi razmerji, so tudi pogoj za uspešna in ustvarjalna podjetja. Ne samo gmotno, ampak tudi kulturno in duhovno bogata narodna skupnost je naš namen in prihodnost.

prof. dr. Anton Stres
mariborski pomožni škof
predsednik Komisije Pravičnost in mir pri SSK

Ob 800-letnici ustanovitve

Jubilej Reda manjših bratov

Red manjših bratov, bolj znan pod imenom frančiškani, se približuje 800. obletnici svoje ustanovitve. Po zgodovinskih zapiskih je leta 1209 sv. Frančišek Asiški (1182-1226) "gospoda papeža" dobil potrditev za svoj "načrt življenja" oziroma za to, kar so kasneje imenovali "Protovodilo". Papež Inocenc III. (1198-1216) je leta 1209 potrdil Vodilo in življenje, zato so se manjši bratje začeli pripravljati na obhajanje tega visokega jubileja. Večletne priprave na praznovanje bodo potekale pod geslom Milost začetkov in bodo potekale v treh stopnjah z naslednjimi poudarki:

- leto 2006 bo namenjeno po-

slušanju, spreobrnjenju ter evangeljskemu razločevanju, - leto 2007 bo potekalo pod vodilom, da si je s svetimi dejanji potrebno prizadevati oblikovati osebno in bratsko življenje po evangeliju, - leti 2008/2009 pa bosta posvečeni veselju in zastojnosti obhajanja velikega daru redovnega poklica ter prošnji, da bi dar redovnega poklica znali z besedo in življenjem vračati Bogu.

Generalni minister Reda manjših bratov (OFM) je prosil vse konference reda, da bi pripravili uradni začetek praznovanja kot uvod v triletno praznovanje njihovih začetkov. Južnoslovenska konferenca frančiškanskih provincialov, v katero sodijo redovniki iz Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Slovenije, je pri-

pravila slovesen začetek praznovanja v soboto, 8. oktobra 2005, na Trsatu. Na praznovanje so bili povabljeni vsi predstavniki bratov in sester, ki so kakor koli povezani s svetim Frančiškom Asiškim. Sveto mašo je vodil reški nadškof in metropolit msgr. Ivan Devčić. Po sv. maši je bilo čiščenje pred Najsvetejšim. V

popoldanskem programu je provincialni minister splitske province p. dr. Željko Tolić predstavil zgodovino Reda manjših bratov na ozemlju južnoslovenske konference ter njihov doprinos k življenju in delovanju Božjega ljudstva v Cerkvi. Sledile so predstavitev različnih kongregacij ter ustanov posvečenega življenja, ki izvirajo iz Frančiškove karizme. Srečanja se je udeležilo 150 bratov in sester sv. Frančiška iz Slovenije skupaj s provincialnimi predstojniki in predstojnicami ter Frančiškovo mladino. Odslej se bo vsaka provinca Reda manjših bratov na veliki jubilej pripravljala na svoj način.

Obvestila

Glede na veliko zanimanje za razstavo umetnika SAFETA ZECA Kulturni center Lojze Bratuž obvešča, da bo razstava nadalje odprta vsak dan od ponedeljka do petka od 17. do 19. ure. Od ponedeljka, 7., do sobote, 12. novembra 2005, pa bo ogled možen cel dan, ker bo v Centru poteklo mednarodno klavirsko tekmovanje Mesto Gorica.

Od dne 14.11.2005 do vključno 18.11.2005 bo tehnični urad občine Doberdob zaprt za javnost. **Društvo slovenskih** upokojencev za Goriško sporoča, da vsak ponedeljek od 15. do 16. ure poteka rekreacijski sprehod po Pevskem parku. Zbirališče ob vhodu parka. Toplo vabljeni!

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo v nedeljo, 6. novembra, odpeljal avtobus na martinovanje v Vipavo - Vipavski hram ob 15. uri iz Sovodenj (pri cerkvi in lekarni), nato z običajnimi postanki v Štandrežu (pri cerkvi), v Gorici pred gostilno Primožič in v Podgori.

Vsako prvo nedeljo v mesecu bo mladinska maša na Mirenskem Gradu ob 15. uri. Mladi toplo vabljeni!

Pevska skupina Musicum bo imela celovečerni koncert v cerkvi sv. Antona na istoimenskem trgu v Gorici v soboto, 5. novembra, ob 20.30. Koncert organizira župnija sv. Hilarija in Tacijana.

Društvo Jadro vabi na mesečno mašo z msgr. Oskarjem Simčičem v nedeljo, 6. novembra, v cerkvi sv. Štefana v Romljanu. Praznovali bodo 25 - letnico slovenske maše in ženskega pevskega zbora. Pel bo cerkveni zbor iz Mirna, somaševali bodo ostali trije duhovniki treh župnij v Ronkah.

Kulturno umetniško društvo Šempeter vabi na koncert sakralne glasbe v soboto, 5. novembra, ob 20. uri v cerkvi sv. Petra v Šempetru pri Gorici. Nastopili bodo Ani Rode (sopran),

Luka Debevec Mayer (bas) in Ivan Vombergar (orgle).

Darovi

Za cerkev v Rupi: Anna Forchiassin Gorkič v spomin na sina Markota 30,00 evrov.

Za cvetje na Peči: Anica Kovic 10,00 evrov.

Za cerkev v Gabrjah: Ortenzija Devetak Purič 20,00; Nataša Klančič Černic 10,00; Tatjana Zavadlav 10,00; Rajka Hmeljak 50,00 evrov.

Za misijon p. Kosa: N.N. z Vrha 50,00 evrov.

Za Karitas za potresence v Pakistanu: g. Bogomil Breclj, 250,00 evrov.

Čestitke

Alan Štekar je prinesel sonce, veselje in hvaležnost v hišo na južnem koncu Jazbin. Župnik, verno občestvo na Jazbinah in v Števerjanu iz srca čestitajo sestrici Jasni, mami Mojci in očku Mariju.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 4.11. do 10.11.2005)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 4. novembra (v studiu Andrej Baucon): V diskoteki 103 z Andrejem: domače viže, zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta.

Ponedeljek, 7. novembra (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: moderna glasba, zanimivosti in obvestila.

Torek, 8. novembra (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 9. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Solkanec Andrej Komel plemeniti Sočeban. - Izbor melodij.

Četrtek, 10. novembra: Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

Koncert pri sv. Ivanu

V soboto, 5. novembra 2005, se nam v Gorici obeta lep koncert. V okviru koncertne sezone Srečanja z glasbo bosta Maks Strmčnik (orgle) in Pija Brodnik (sopran) izvajala izbran spored, ki ima naslov Koncertna maša posvečena papežu Janezu Pavlu II. Poslušali bomo dela J. S. Bacha, W. A. Mozarta, J. Haydna, C. Francka, G. F. Haendla in drugih, sam orgelski mojster Strmčnik pa bo izvajal štiri svoje improvizacije.

Koncert bo v cerkvi sv. Ivana ob 20.30.

ARS

Vabi na odprtje slikarske razstave

ODSEVI NARAVE

GALERIJA ARS

goriškega umetnika Marka Faganela

Umetnika in njegova dela bo predstavil Jurij Paljč

Galerija Ars - Katoliška knjigarna

Petek, 4. novembra 2005, ob 18. uri

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin
Štandrež 2005

Gledališče pod Kozolcem Šmartno ob Paki
Nicola Manzari

MRTVI NE PLAČUJEJO DAVKOV

komedija (režija Jože Kranjc)

Nedelja, 6.11.2005, ob 17. uri

Župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

Prodaja vstopnic pri blagajni župnijske dvorane pol ure pred predstavo

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V Galeriji Ars predstavili novi zbornik šempolajskega pisatelja

Lepa in ustrezna predstavitev Rebulove življenjskosti

V razstavnih prostorih galerije Ars na

Travniku je bila v sredo, 26. oktobra, predstavitev zbornika tržaškega pisatelja Alojza Rebule, ki ga je uredila profesorica Lojzka Bratuž. Številne študije, ki so bile v zborniku vključene, so bile tudi sestavni del srečanja, ki ga je 26. marca lani priredilo Slavistično društvo Trst, Gorica, Videm v okviru Primorskih slovenističnih dnevnov.

Zbornik, ki ga je izdala založba Mladika v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo ter s Slavističnim društvom Trst-Gorica-Videm, so v Gorici predstavili prof. Lojzka Bratuž, literat Janez Povše in prof. Marija Pirjevec. Večer je sooblikoval tudi sam pisatelj Alojz Rebula. Prof. Lojzka Bratuž je prva prevzela besedo in predstavila potek nastajanja zbornika samega. Vsebinsko je zbornik predstavil literat Janez Povše. Povše meni, da je zbornik dosegel svoj cilj, ker ni niz navadnih predalčkanj osebnih not, suhoparnih podatkov in dolžnostnega spoštovanja, izkazanega avtorju. "Zbornik je obogatil moje poznavanje pisatelja, ob branju pa sem se tudi sam obogatil." je izjavil Povše. Izdani zbornik izžareva živost, ki je v pestrih zgodovinskih obdobjih avtorjevega življenja, spremljala tudi Rebulov vsakdan. Po Povšetovem mnenju prikazuje torej zbornik avtorjevo umetnost, ki je polna slikovite fantazije, ki ni sama sebi namen, ki išče resnični cilj harmonije in je ukinitev nesmisla. Rebulov opus je skozi referat Rebulove poti k smislu orisala prof. Marija Pirjevec. Pripadnost narodu in jeziku je po besedah Pirjeveceve ontološka kategorija, ki

Foto AC

je globoko zasajena v človeško bit. Zato je Rebula, pisatelj z zelo širokimi obzorji, trdno povezan z rodno Primorsko. V središču njegovega opusa je tesnobno iskanje smisla s pomočjo krščanske transcendence in eshatologije. Rebulov pisateljski nazor je oddaljen od modernega postmodernizma, ki odgovarja izbrisu Absolutnega, torej vsega iskanja. V tej perspektivi postmodernizem pomeni črtanje vse visoke literature (od Danteja in Goetheja do Prešerna in Cankarja). Rebula pri vseh svojih likih izpostavlja eshatološke teme iskanja življenjskih resnic, ki so možne smo v

moderni stil uporablja odvečne besede in je zato izumetničen. Pri velikih pisateljih in pesnikih vsaka beseda stoji na svojem mestu in ima svoj smisel. Danes se mogoče z besedami igrakajo. Zelo pomembno je pri Rebuli razmerje med literaturo in resnico. "Zame je čas literature minil v šestdesetih," je dejal Rebula, "ko sem spoznal Resnico". Moderni literati imajo, tako Rebula, večkrat sposobnost stila, a na tem pozlačenem pladnju nosijo brezvrednotje in nihilizem. Proti takemu nihilizmu je vera zelo močan zaveznik.

verskem doživetju. In bistvo vere je, da človek stavi na nevidno.

Zadnji del večera je bil v obliki intervjuja, v katerem je pisatelj odgovarjal na vprašanja, ki mu jih je postavljala

prof. Pirjevec. Pisatelj zase pravi, da ni pretirano zahteven avtor. "Nikoli nisem bil sibilinski ali pitijski" je dejal, čeprav je priznal, da mora bralec biti vsaj nekoliko kulturno osveščen. Spregovoril je tudi o posameznih slogih pisanja in pri tem dejal, da

moderni stil uporablja odvečne besede in je zato izumetničen. Pri velikih pisateljih in pesnikih vsaka beseda stoji na svojem mestu in ima svoj smisel. Danes se mogoče z besedami igrakajo. Zelo pomembno je pri Rebuli razmerje med literaturo in resnico. "Zame je čas literature minil v šestdesetih," je dejal Rebula, "ko sem spoznal Resnico". Moderni literati imajo, tako Rebula, večkrat sposobnost stila, a na tem pozlačenem pladnju nosijo brezvrednotje in nihilizem. Proti takemu nihilizmu je vera zelo močan zaveznik.

AC

Gorica - Pokrajinska konzulta za slovensko skupnost

Na seji tudi L. Migliorini, pokrajinski odbornik za šolstvo in javna dela

V prejšnjih dneh se je sestala Pokrajinska konzulta za slovensko skupnost, ki je na sejo povabila pokrajinskega odbornika Migliorinija, da bi poročal o stanju šolskih objektov v pristojnosti Pokrajine. Odbornik je svoje poročilo začel z opisom trenutnega stanja v šolskem središču v ulici Puccini. Čeprav gre za razmeroma novo zgradbo, so pred kratkim začeli s popravili v kletnih prostorih zaradi pronicanja vode. Odbornik je opozoril na problem, da zgradba ni bila nikoli kolavdirana, ker občina - kljub številnim pozivom - še ni izdala vseh potrebnih listin. Poleg tega je omenil potrebo po asfaltiranju parkirišča, ki ga uporabljata bodisi slovensko šolsko središče bodisi italijanska

šola Galilei. Odbornik je v svojem poročilu poudaril vsestranski pomen slovenskega šolskega središča in izjavil, da spada slovenske šole med najkvalitetnejše na Goriškem in da veliko sodelujejo z drugimi izobraževalnimi ustanovami. Šolsko središče daje namreč na razpolago svoje prostore Univerzi v Vidmu, pomemben je bil tudi doprinos šolskega središča k organizaciji prireditev ob evropskem dnevu jezikov, ki ga vsako leto proslavljamo 26. septembra. Slovensko šolsko središče je tudi vključeno v projekt, ki predvideva povezavo slovenskih in italijanskih višjih sol preko računalniške mreže. Poleg tega slovenske šole aktivno sodelujejo pri čezmejnih projektih. Prisotne je

zanimalo tudi novo šolsko središče v Romljanu. V zvezi s tem je odbornik povedal, da Pokrajina sicer nima neposredne pristojnosti, predsednik Brandolin in njegov odbor pa sta se kljub temu zavzela za uresničitev tega načrta in priskrbeli osnovna sredstva za gradnjo. Dežela je v ta namen odobrila Občini Ronke sredstva za izdelavo predhodnega načrta, sedaj je torej na potezi ta občina, ki mora v sodelovanju z drugimi zainteresiranimi upravami zagotoviti sredstva za kritje celotnega načrta. Odbornik Migliorini je med svojim posegom omenil tudi pred kratkim odobreno šolsko reformo, ki se mu mestoma zdi težko izvedljiva, saj daje vtis, da je bila načrtovana od zgoraj. Na

koncu je odbornik omenil še potovanje na Kitajsko, kamor je šel skupaj s predsednikom Brandolinom. To je bila tudi priložnost za spoznavanje kitajskega šolskega sistema, v razvoj katerega država vlaga veliko sredstev.

Člani Konzulte so nato nadaljevali obravnavo ostalih točk na dnevnem redu. Predlagana je bila sprememba pravilnika z vključitvijo predstavnikov še iz drugih občin, v katerih živi slovenska skupnost. Predsednica Konzulte Bernardka Radetič je predlagala določitev nagrade, ki bi jo podeljevali italijanskim posameznikom, društvom in privatnim organizacijam za zasluge pri širjenju in vrednotenju slovenske kulture ter pri spodbujanju sožitja. Člani Konzulte so se dogovorili, da bodo o zanimivem predlogu podrobneje razmislili. Na prihodnjo sejo namestniki povabijo pokrajinskega odbornika za prevoze in cestno infrastrukturo Edija Minina.

Bernardka Radetič

Predsednica

Jeremitišče

Spremembe regulacijskega načrta v operativni fazi

Goriški občinski odbornik za urbanistiko in javna dela Bruno Crocetti je v ponedeljek, 24. oktobra, sklical na goriško občino prebivalce in lastnike nepremičnin v Jeremitišču z namenom, da bi jih seznanil o zadnjih ukrepih občinske uprave glede take zaselke. Na srečanju, ki ga je uvodoma vodila občinska odbornica za čezmejno sodelovanje Mara Černic, sta goriška upravitelja, ob prisotnosti svetovaleca Božidarja Tabaja in predsednika štandreškega rajonskega sveta Marjana Breščaka, povedala, da je občina zaradi preobremenjenosti tehnične osebja dala nalogo za izdelavo sprememb regulacijskega načrta glede Jeremitišča zunanji strokovnjakini arh. Sari Ianesch.

Slednja ima tri mesece časa, da izroči občini urbanistični elaborat. Jeremitarji so ponovno seznanili občinske predstavnike in tehnike, da pričakujejo, da se z urbanističnimi spremembami ohranijo značilnosti zaselka in da se dajo možnosti zainteresiranim, da si uredijo svoje domove, da lahko spremenijo prostore, ki so bili nekoč namenjeni kmetijskim dejavnostim v bivalne, in da jih tudi lahko razširijo do določene mere. Pričakujejo tudi, da bo občina postavila zaščite pred hrupom bližnjega tovarnega postaja-lišča, da bo uredila cestno omrežje, ojačila javno razsvetljavo in

Foto DP

namestila plinsko napeljavo. Zemljišča, ki jih urbanistični načrt ne bo namenil gradnjam, bodo spremenili v zelene površine.

Občinski tehniki so Jeremitarje seznanili s predvidenimi postopki za dokončno odobritev načrta. Poverjena arhitektinja Ianesch bo obiskala vse zainteresirane in se bo z njimi pogovorila o njihovih predlogih. Sledila bo izdelava načrta, v roku treh mesecev, ki bo nato potrjen odobritvi občinske komisije, občinskega sveta, deželne uprave, zavoda za

spomeniško varstvo (cerkva je namreč zaščiten) in še morebitni ugovori posameznikov. Po teh postopkih se bo končno izrekel občinski svet, predvidoma v poletnih mesecih leta 2006. Ti roki so težko sprejemljivi za Jeremi-

tarje, predvsem še za tiste, ki tam prebivajo in imajo številne družinske člane, predvsem mlade, ki jim sedanje stanje ne dopušča, da bi razpolagali z minimalnimi prostorskimi in bivalnimi pogoji. Nekateri so bili že prisiljeni se izseliti. To je vsekakor zadnja priložnost, ki jo ima goriška občina, da zadosti obljubam, danim pred tremi leti.

Ob 80-letnici Cirla Zlobca prireja Kulturni dom v Gorici posebno Srečanje z avtorji, na katerem bo častni gost ravno slovenski akademik. Ciril Zlobec se je rodil leta 1925 v Ponikvah na Krasu. Prve pesmi je Zlobec objavil v partizanskem tisku, prvo zbirko *Pesmi štirih* (1953), skupaj s Kovičem, Menartom in Pavčkom. Srečanje v Kulturnem domu v Gorici bo v torek, 8. novembra 2005, s pričetkom ob 18. uri. Pesnika bo predstavila prof. Nadja Marinič.

Borštnikovo srečanje 2005

Mirandi Caharija prestižni Borštnikov prstan

Borštnikov prstan, najpomembnejša in najbolj dragocena nagrada za vsakega odrskega igralca, se bo odslej lesketal tudi na prstu igralk Mirande Caharija, dolgoletne članice Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Vsi, ki v zamejstvu spremljamo ustvarjalni trud našega gledališča, smo izredno veseli, da je to priznanje prejela prav Miranda Caharija. Borštnikovega prstana sta bila v SSG pred njo deležna Rado Nakrst (1976) in Mira Sardoč (1991). Miranda Caharija, temperamentna igralka iz Križa, je umetniška cvetka iz naših logov, zato tem dražja in bližja našemu čutenju, mišljenju in izražanju. Njeno odrsko izvajanje je vselej občarjeno s tistim toplim kraškim soncem, ki ogreje še tako zakrknjenega, neprizadetega gledalca, življenjsko radoživo, polno svežine in zdravega nadiha po valujočem morju in burji, ki prežene tudi najbolj vztrajne oblake. Primorska širina, živahnost, duhovita radoživost in optimistična nota so prisotne včasih bolj poudarjeno, včasih bolj zastrto, v vseh njenih brezštevilih likih, ki jih je s talentom, z večino, predvsem pa veliko ljubeznijo zgradila na več kot štirideset let dolgi umetniški poti. Le-ta jo je konec petdesetih let iz slikovite rodne vase popeljala že kot rosnno mlado dekletce v Trst v tržaško gledališče. Tu je v takratni gledališki šoli, ob nasvetih in zgledih velikih gledaliških mojstrov, dodobra vsrkala vase gledališko umetnost in vse njene skrivnosti ter ostala zvesta našemu gledališču, tudi v težjih trenutkih. Ni zapustila svoje publike, ki jo je že zgodaj vzljubila, čeprav so jo kot prikupno in talentirano umetnico vabili širši gledališki svet, mikavna filmska obzorja in ne nazadnje tudi glasbena pota. V našem gledališču je v dolgi karieri odigrala številne stranske in pomembne vloge različnih žanrov slovenskih in

svetovnih, klasičnih in modernih dramskih piscev. Bila je Ofelija v Hamletu, Desdemona v Othellu, Viola v Shakespearovi komediji Kar hočete, Nežka v Linhartovem Maticu, Župančičeva Veronika Deseniška, Matilda in Helena v Cankarjevem Narodnem blagru, Nina v

Maribor v sredo, 26. oktobra, izročil Bine Matoh, kolega iz SNG Nova Gorica, lanskoletni prejemnik te nagrade. Poleg Matoha sta v žiriji za podelitev tega najvišjega priznanja za življenjsko delo bila še predsednik Borštnikovega srečanja Tone Partljič in Vasja Predan. Miranda Caharija je v

Bolčina, Silva Čušin, Igor Samobor, Romana Šalehar in Janez Škof, za mladega igralca pa Saša Tabakovič. Nagrado za glasbo je prejel skladatelj Aldo Kumar za predstavo Kralj Ojdisus v koprodukciji Gledališča Koper in Prešernovega gledališča Kranj, za estetski preboj režiser Diego

Kralju na Betajnovi.... Igrala je Moliera, Plavta, Ruzanteja, O. Wilda, Čehova, Lorco, Brechta, T. Williamsa, Nušiča in mnogo drugih. Vsakemu odigranemu liku se je posvečala resno in zavzeto z vidnim umetniškim zorenjem, tako da je s svojimi stvaritvami skupno s kolegi pomagala pri umetniškem vzponu našega gledališča, ki je delovalo pod vodstvom Jožeta Babiča, Filiberta Benedetiča, Miroslava Košute in drugih in si ustvarilo častno mesto v ožjem in širšem gledališkem okolju. Zaradi tega, kot pravi ob koncu obrazložitve priznanja Andrej Inkret, je treba Mirandi Caharija "samo še stisniti roko in ji čestitati za letošnji Borštnikov prstan", ki ji ga je na Dan gledaliških ustvarjalcev, na slavnostnem večeru 40. Borštnikovega srečanja v dvorani SNG

zahvalnih besedah razkrila, da s prejetjem Borštnikovega prstana se ne končuje njena igralska pot, ampak se začena nova. To ji iz srca želimo tudi vsi zamejski gledalci, ki smo navezani nanjo in na njene polnokrvne, življenjsko pristne dramske like. Strokovna žirija letošnjega BS v sestavi Ivanka Mežan, Jaroslav Skrušny, Petra Pogorevc, Ignacija J. Fridl in Dragan Živadinov je ob tehtnih utemeljitvah podelila še vrsto drugih nagrad. Izmed osmih predstav, ki jih je selektor Marko Sosič izbral za 40. Borštnikovo srečanje, je bila najboljša predstava v celoti Medtem Srečka Fišerja v izvedbi SNG Nova Gorica. Najboljši režiser je Mile Korun za odrsko konstrukcijo romana Bratje Karamazovi, v izvedbi SNG Drama Ljubljana. Pet enakovrednih nagrad so za igralske dosežke prejeli Radoš

de Brea za predstavo Alexandra Dumasa in Srečka Fišerja Kraljica Margot v izvedbi SMG Ljubljana, in za predstavo Christopherja Marlowea Edvard Drugi v izvedbi SNG Drama Ljubljana in Bitef teatra Beograd, nagrado Dominika Smoleta za dramsko besedilo pa Srečko Fišer za delo Medtem po motivih romana Premirje Prima Levija v izvedbi SNG Nova Gorica. Slavnostni večer BS je sproščeno vodil Janko Petrovec, ki je ob koncu povabil zamudnike k vpisu gledališkega abonmaja. Program sta požlahtnili igralki Milena Župančič z uvodnim nagovorom in Vesna Pernarčič Žunič, ki je ob klavirski spremljavi Jožija Šaleja zapela nekaj znanih pesmi nepozabne pevke Edith Piaf.

IK

In memoriam

Marjan Zadnikar: 1921-2005

Nezadržno odhajajo utemeljitelji slovenske umetnostno-zgodovinske stroke. V petek, 7. oktobra, so na ljubljanskem Žalah položili k večnemu počitku eminentnega slovenskega umetnostnega zgodovinarja in konservatorja dr. Marjana Zadnikarja. V svoji knjigi Preden odidem je za uvod zapisal: "Kdor bi po dolgem in povprek ne le enkrat preromal to našo čudovito zemljo in bi hodil po njej odprtih oči in še bolj odprtega srca, bi nekoč nemara le zaslutil, čemu ji pravimo domovina..." V tem stavku je izražena za Zadnikarjevo ljubezen do slovenske zemlje in njene kulturno-zgodovinske dediščine, ki je usodno zaznamovala njegovo življenjsko pot. Marjan Zadnikar se je rodil 27. decembra 1921 v Novem mestu, a že od leta 1922 živel v Ljubljani, kjer je opravil vse

šolanje. Študij umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti je končal z diplomom pri prof. Francetu Steletu in ji kasneje dodal še doktorat znanosti. Od leta 1947 pa do upokojitve leta 1982 je delal na Zavodu za spomeniško varstvo v Ljubljani. Že z doktorsko disertacijo Romaneska arhitektura na Slovenskem je nakazal smer svojih poglobljenih raziskovalnih naporov, ki jih je razvijal vzporedno s poklicnim konservatorskim delom. Študij je poglobljal še v Franciji in Nemčiji in si kmalu pridobil mednarodni sloves izrednega poznavalca evropske samostanske, predvsem kartuzijanske in cistercijanske arhitekture, ki je na Slovenskem med najstarejšimi v Evropi. Svoje poglobljene raziskave o romanski arhitekturi na Slovenskem je strnil v monumentalnem delu Romanika v Sloveniji. Temu pa se pridružuje dol-

ga vrsta znanstvenih razprav, strokovnih in poljudnih člankov in nad štirideset samostojnih knjig, med katerimi je verjetno širšemu krogu občinstva najbolj znana knjiga Znamenja na Slovenskem. V tem delu je Zadnikar prvi tipološko opredelil za slovensko pokrajino nepogrešljive kapelice, križe in podobne pomnike. Med številnimi monografskimi študijami umetnostnih spomenikov na Slovenskem pa zavzema odlično mesto knjiga o taborski cerkvi v Hrastovlju s slavnim Mrtvaškim plesom. Poleg izjemne strokovnosti je treba v njegovih delih poudariti tudi izostren čut za lepoto izražanja, skrb za slovenski jezik in gorečo ljubezen do rodne zemlje, ki izhajajo iz človeka z izredno plemenito srčno kulturo. Pri tem se posebej odraža njegova zaskrbljenost za usodo slovenskega človeka in njegove kul-

turne dediščine zunaj meja slovenske domovine. Ko to v svinčenih časih v Sloveniji ni bilo pravilo, je Zadnikar skušal vsaj s pisano besedo reševati kulturne spomenike v zamejstvu. Z veseljem je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja sprejel tudi vabilo Slovenskega katoliškega akademškega društva (SKAD) za predavanje o romaniki v ciklusu o umetnosti na Slovenskem in se z zanimanjem poučil o kulturnem delovanju Slovencev v Gorici. V letih, ko je deloval na Zavodu za spomeniško varstvo, pa se je večkrat primerilo, da je - ironija usode - kot konservator moral nemočno gledati propadanje ali celo uničevanje slovenske, predvsem sakralne kulturne dediščine. Teh grenkih doživetij niso mogla omiliti niti številna visoka odličja in priznanja, ki so mu jih podelili v zadnjih letih.

Po vestno in z ljubeznijo opravljenem delu naj dr. Marjan Zadnikar uživa v večni Lepoti na nebesnih poljanah!

Verena Koršič Zorn

Kratke

Paviljon Poslovnega centra Hit gosti dela Črtomira Freliha

Nova Gorica, 24. oktobra 2005 - V četrtek, 27. oktobra, so v Paviljonu poslovnega centra Hit v Novi Gorici odprli razstavo del slovenskega slikarja Črtomira Freliha z naslovom Figura v ustvarjalnem popotovanju. To je bil že peti v nizu dogodkov letošnje galerijske sezone Paviljona. Po razstavi del umetniške skupine BridA, razstavi del Jožeta Šubica, izboru slik Metke Krašovec in razstave del treh mlajših slovenskih ustvarjalcev (Ksenije Čerče, Mojce Zlokarnik in Natalije Šeruga) se je v Hitovi galeriji tokrat predstavil priznani slovenski slikar Črtomir Frelih. Avtorja in njegova dela je predstavila kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, ki je o

njegovem ustvarjanju, med drugim, zapisala:

"Frelihova telesa je najprej oživil duh nebesne svetlobe, ki je prihajala iz onostranstva. V najnovejših delih pa se onostranstvo spreminja v tostranstvo. Figura pridobiva barvno mesenost, vdahnjeno ji je tuzemsko življenje, tisto, ki utripa v elementarnih barvah. Da, tudi živahnim, žarečim barvnim akcentom se avtor ne odpoveduje, vedoč, da, če bo kolorističnega pridih preveč, bo ponovno posegel po beli in z njo očistil, razbremenil, zastrl slikovno polje, ni pa ga povsem prekril. Pri tem pa mu uspeva ohraniti čistost, suverenost in samostojnost posamezne barvne osnove, saj se barve srečujejo v posameznih plasteh, na različnih nivojih likovne zgradbe in se tako ne mešajo materialno, ampak le optično."

V Ajdovščini so na ogled Preproste reči Bogdana Borčiča

V ajdovski Pilonovi galeriji so v petek, 28. oktobra, ob 18. uri odprli razstavo letošnjega Prešernovega nagrajenca za življenjski opus Bogdana Borčiča Preproste reči. Slikar in grafik se bo predstavil s 30 grafikami - jedkanice, akvatinte, suhe igle - in štirimi pleksi kockami, ki sicer sodijo v precej obširnejši cikel, nastal med letoma 2003 in 2005, so sporočili iz Pilonove galerije. Razstava bo na ogled do 28. novembra.

Kot pravijo v Pilonovi galeriji, Borčič obiskovalca razstave tokrat pelje do samega začetka, do odkrivanja bistva v najdenih stvareh, do tistega trenutka, ko umetnikovo oko zazna v zavrženem predmetu lastnost, ki ga dviga v kategorijo likovnega dražljaja, ko ga odtisne na papir. Obiskovalca uvaja v svet preprostih, vsakodnevnih motivov, ki pa je prav zaradi tega najintimnejši in najbolj poveden od vseh, kar si jih izmislimo v življenju, saj je svet preprostih reči v naši neposredni bližini. Borčičeve grafike z ajdovske razstave so prvič predstavljene javnosti. Cikel se je rodil iz veselja do tistih malih, preprostih reči, ki jih je umetnik najprej odkril v ostankih grafičnih plošč, ki jih lahko še zaokroži in uporabi v svojevrstni minimalistični reciklaži. Kmalu pa se je obrnil k predmetom, ki jih najde ob vsakodnevnih poteh, v ateljeju ali kot razrednotene kose v boljšaku. Razstavo zaključuje predmet sam, v vsej svoji unikatnosti ujet v prozorni pleksi kocki, so še zapisali o razstavi. Ob tej priložnosti bo izšel tudi album 25 reprodukcij Borčičevih grafik s spremnimi teksti v slovenskem, italijanskem in angleškem jeziku. V manjši dvorani Pilonove galerije so na ogled tudi štiri dela iz Borčičevega dachauskega cikla, s katerim se je umetnik dotaknil svoje travmatične izkušnje iz koncentracijskega taborišča, kjer je bil zaradi aktivnega dela v odporniškem gibanju zaprt med drugo svetovno vojno in kjer je lani cikel tudi postavil na ogled.

Letošnji Prešernov nagrajenec ima sicer za seboj bogat in raznolik opus tako v grafiki kot v slikarstvu. O njegovih delih sta v zadnjih letih ob številnih razstavnih katalogih izšli dve izbrani monografiji, ena posvečena grafikam, druga slikarstvu, pred izidom pa je še tretja, ki bo ocenila risbe. Bogdan Borčič se je rodil leta 1926 v Ljubljani. Študiral je na ljubljanski likovni akademiji, se izpopolnjeval pa v Parizu. Med letoma 1969 in 1973 je na ALU poučeval na slikarskem, od leta 1973 do leta 1984 pa na grafičnem oddelku. Leta 1979 je bil gostujoči profesor na Likovni akademiji v belgijskem Monsu. Borčič je prejel številne nagrade, tako nagrado Prešernovega sklada leta 1965, Župančičevo nagrado leta 1977 in Jakopičovo nagrado leta 1982. Imel je več kot sto samostojnih razstav doma in v tujini. V Koroški galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu, kjer Borčič živi in ustvarja od leta 1980, so lani postavili stalno zbirko njegovih del. / STA

Za naš jezik

Teran in prosečan (prosek)

V etimološkem slovarju sem brala, da izhajata besedi **terán** in **prošéčan** (**próšek** je varianta za sladko vino) iz italijanščine. Ker se mi je zdelo čudno, sem pogledala v italijanski slovar Treccani (pet debelih knjig), da zvem, kaj o tem pravijo Italijani. Tu piše:

terrano s. m. adattamento della forma locale (!) **terán** **prosecco** s. m. dal nome della localita' di Prosecco, in provincia di Trieste, che sembra essere stato luogo d'origine.

Italijani torej trdijo, da je teran prvotna lokalna (beri: slovenska) oblika. (V Sloveniji obstaja tudi priimek Teran!).

Prav tako trdijo, da njihovo vino prosecco (ki zaznamuje navadno in sladko vino) izhaja iz slovenskega Proseka. Je treba še kaj dodati?

Podelitev Redov za zasluge v predsedniški palači v Ljubljani Predsednik Drnovšek odlikoval g. Jakomina in dr. Paulina

Gospod Dušan Jakomin in dr. Damjan Paulin sta v torek, 25. oktobra, prejela visoko odlikovanje Reda za zasluge iz rok predsednika slovenske republike, dr. Janeza Drnovškega. Na slovesnosti v predsedniški palači je bilo skupno izročeno devet priznanj. Z zlatim redom za zasluge so bili odlikovani španski politik Eduardo Serro Rexacha, slovenski pisatelj Veno Taufer, fizik Janez Strnad ter Slovenska kulturna akcija. Red za zasluge pa so poleg goriškega in tržaškega rojaka prejeli še Marc F. P. Janssens, prvi veleposlanik

Evropske komisije v Sloveniji, prof. Peter Zimmerman ter Turistična zveza Slovenije. Med Slovenci v Italiji je bila letošnja podelitev redov za zasluge posebno odmevna, ker sta bila med nagrajenci tudi dr. Paulin in škedenjski duhovnik gospod Jakomin, dolgoletna kulturna in narodna delavca na Goriškem in Tržaškem. V obrazložitvah (v celoti smo jih posebej objavili v desnih prispisih) je podeljevalec podčrtal vlogo, ki jo oba imata pri ohranjanju slovenstva v njegovih mnogovrstnih oblikah onkraj italijanske meje. Dr. Paulin je nagrado prejel za zasluge pri ohranjanju slovenske kulture in prispevek pri utrjevanju slovenske nacionalne identitete na Goriškem. Gospod Jakomin pa je bil odlikovan z redom za zasluge pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine in širjenju kulture duha na Tržaškem. Med letošnjimi dobitniki zlatega reda za zasluge velja posebej izpostaviti tudi Veno Tau-

ferja, enega izmed vodilnih slovenskih pesnikov, prevajalcev in intelektualcev zadnjih desetletij. Nagrado so mu izročili za izjemen prispevek v slovenski poeziji in prevodni literaturi, uveljavljanju slovenske kulture v svetu ter za zasluge pri utrjevanju demokracije v naši družbi. Veno Taufer je pri nas posebej poznan kot ustanovitelj mednarodnega literarnega festivala Vilenica, pomembnega kulturnega dogodka v celi Srednji Evropi. Drnovšek se je v svojem pozdravu zahvalil vsem nagrajencem, da so vsak na svojem področju prispevali k razvoju in dobiti Slovenije in Slovencev. Posebej je omenil tudi pomembnost ohranjanja slovenstva. Delo nagradjenec je hvalevredno, ker je oralo ledino poti slovenske državnosti. "Vaš zgled je vzpodbuda za vse nas," je sklenil svoj poseg predsednik Drnovšek, ki je tako prepustil besedo nagrajencem. Dr. Paulin se je zahvalil pred-

Foto AC

niku, da se je ob tej priložnosti spomnil zamejskih in zdonskih Slovencev in dejal, da to priznanje velja tudi za vse sodelavce, s katerimi na italijanski strani meje ustvarja skupni slovenski prostor. Tudi g. Dušan Jakomin je izrazil zadovoljstvo ob nagradi, ki je priznanje prizadevanju Slovencev izven matične domovine, in z Gregorčičevim citatom "Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan," dejansko najučinkoviteje obnovil svoje večdesetletno delo med tržaškimi Slovenci.

Andrej Čermic

dr. Damjan Paulin

Predsednik Drnovšek je z Redom za zasluge odlikoval dr. Damjana Paulina za zasluge pri ohranjanju slovenske kulture in prispevek pri utrjevanju slovenske nacionalne identitete na Goriškem. Dr. Damjan Paulin je pomembno sooblikoval narodnopolitično in kulturno življenje Slovencev na Goriškem. Zlasti se je to izkazalo v okviru Zveze slovenske katoliške prosvete, kot izraz delovanja Slovencev v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Pri uveljavljanju pravic vsestranskega dialoga, ki temelji na vrednotah demokracije, ideološkega pluralizma in krščanstva. Prispeval je, da so se goriški Slovenci bolj odprli na vse strani in začeli vključevati v svoje delo, tudi dejavnosti Slovencev, ki živijo drugod v zamejstvu. Odločilno je prispeval k dobremu kulturnemu sodelovanju z matico, predvsem v stikih z Zvezo kulturnih organizacij Slovenije in drugimi ustanovami, zlasti v sosednjih občinah na Goriškem. Med najodmevnejše kulturne projekte sodi kulturna izmenjava s Slovenci na Koroškem. Tako so nastali vsakoletni Primorski dnevi na Koroškem in Koroški kulturni dnevi na Primorskem, ki že več kot 20 let krepijo vezi med rojaki v zamejstvu in utrjujejo skupni slovenski kulturni prostor. Kot član Paritetnega odbora za uvajanje zaščitnega zakona za Slovence v Italiji si je nenehno prizadeval za uveljavljanje pravic slovenske manjšine v Italiji. Odlikovanje je zahvala za prizadevanje, da bi bil slovenski kulturni prostor čim enotnejši.

g. Dušan Jakomin

Red za zasluge za gospoda Dušana Jakomina ob 80-letnici za zasluge pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine in širjenje kulture duha na Tržaškem. Gospod Dušan Jakomin, duhovnik, kulturni delavec, je posvetil svoje življenje duhovni in kulturni rasti slovenskega človeka v Trstu in zamejstvu. Njegova mladost je sovpadala z najtemnejšim obdobjem zgodovine primorskih Slovencev. Odraščal je v času sistematičnega preganjanja slovenskega človeka, njegovega jezika in kulture. V šoli ni nikoli slišal slovenske besede, pač pa je bil priča grobih napadov na materinščino, ki ji je ostal vedno zvest. Skupaj z ljubeznijo do jezika in glasbe je rasla tudi privrženost ljudstvu, kateremu se je posvečal ne samo s pastoralnim delom, ampak tudi z raziskovanjem njegove jezikovne in materialne kulture. O tem delu priča Škedenjski muzej, ki ga je ustanovil kot pomembno pričevanje in utemeljevanje prisotnosti in dela slovenskega človeka v Trstu. V tem okviru izstopa njegovo zbiranje materialnih in jezikovnih dokazov delovanja škedenjskih krušaric. Dušan Jakomin je dejaven tudi kot publicist in časnikar.

Foto AC

Nova številka revije Annales

Znanstveno raziskovalno središče Univerze na Primorskem in Zgodovinsko društvo za Južno Primorsko izdajata že vrsto let kvalitetno znanstveno in strokovno revijo Annales. To je interdisciplinarna revija humanističnih, družboslovnih in naravoslovnih vsebin za istrske in mediteranske študije.

Prva letošnja številka v zgodovinski in sociološki zbirki - revija izhaja namreč dvakrat na leto v zgodovinski in sociološki zbirki in dvakrat v naravoslovnih - prinaša več izvornih in preglednih znanstvenih člankov. Večina besedil je napisanih v slovenščini, nekatera so v angleščini ali italijanščini (tokrat eno tudi v hrvaščini), pri vseh pa so povzetki v omenjenih treh jezikih. Nekateri članki v tokratni številki obravnavajo tudi stvarnost na tukajšnji strani meje. Aleksander Panjek z Univerze na Primorskem in s tržaške univerze je v prispevku Ovrednotenje tradicionalne hrane in zgodovina poljedelstva analiziral ponudbo turističnih kmetij na italijansko-slovenskem območju med Gorico in Koprom. Alessio Fornasin z videmske univerze pa piše, do kod so prišle dosedanje raziskave o geografskih informacijskih sistemih za zgodovino Furlanije. V svoji rekonstrukciji administrativne geografije Furlanije od začetka moderne dobe do današnjih dni je avtor ponazoril dve različni seriji zemljevidov. Prva se nanaša na administrativne karte Furlanije iz obdobja od 1866 do 1915, ki temeljijo na občinah, druga pa zadeva meje med župnijami v Furlaniji ob koncu 18. stoletja.

Za našo stvarnost pa je najbolj zanimiv izvorni znanstveni članek, v katerem Martina Pikelj Bratuž opravi komparativno analizo formalno-pravnega varstva narodnih skupnosti v Republiki Sloveniji, Republiki Italiji in v zakonodaji Evropske zveze. Prvi del članka je teoretičen, drugi pa empiričen. Avtorica primerja formalno-pravno plat z izsledki raziskave, ki jo je izpeljala med nekaterimi nosilci slovenske kulture v Italiji oziroma natančneje na Tržaškem in pa med nosilci slovenske in italijanske kulture v slovenski Istri. Iz seznama uporabljenih virov in literature izhaja, da za ta svoj članek avtorica še ni imela na razpolago pomembne in obsežne studije z naslovom Na oni strani meje, ki je lani prav tako izšla pri Znanstveno raziskovalnem središču Koper in ki prinaša obsežen zgodovinski in pravni pregled stanja slovenske narodne skupnosti v Italiji. Kot običajno, tudi ta številka revije prinaša več poročil in ocen o zanimivih publikacijah, ki so nedavno izšle, nekatere tudi v slovenskem prostoru.

(mab)

SSG Gostovanje: Kralj Ojdipus

Neokrnjena veličina antičnega duha

Dolgotrajno, skandirano ploskanje je v goriškem Kulturnem domu v ponedeljek, 17. t.m., zgovorno pričalo, da so gledalci združenih abonmajev toplo in ugodno sprejeli začetek nove abonmajske sezone Slovenskega stalnega gledališča. Obenem so tudi izrazili veselje in odobravanje, da se je letošnja sezona začela prav v Gorici. Morda so prvič v zgodovini SSG uvodno predstavo odigrali gostje, toda ta gledališka uvertura je bila res sijajna. Gostujoča predstava, Sofoklejev Kralj Ojdipus v koprodukciji Gledališča Koper in Prešernovega gledališča Kranj ter režiji Vita Tauferja, je bila enkratno gledališko doživetje, še posebej za tisti del publike, ki se je kdaj približe soočala s klasično literaturo. Temu občinstvu je pripadala tudi lepa skupina dijakov s klasičnega liceja Primož Trubar, ki si je gotovo ogledala predstavo na spodbudo profesorice antičnih ved. Nič čudnega ni, da je bila kot ena izmed najboljših predstav lanske letošnje gledališke produkcije v Sloveniji uvrščena v tekmovalni del letošnjega Borštnikovega srečanja.

Kralj Ojdipus nosi, kot sicer vsi teksti klasičnih piscev, kljub svoji mnogo več kot dvatisočletni starosti, izredno aktualno, neminljivo sporočilno moč. Prav zaradi tega je izmed sedmerice Sofoklejevih ohranjenih tragiških iger - spisal je več kot stotrideset dramatičnih besedil - najbolj prisotna na svetovnih odrih. Marsikateri moderni dramatik je za svojo literarno izpoved povzel njeno snov.

Trdna, napeta psihološka zgradba, etično-moralne misli, trmasto, neizprosno iskanje resnice in ne nazadnje kruto poigravanje usode s človekom in nju po ka-

banskem kralju Ojdipu, ki z detektivsko zasnovanim analitičnim razkrinkavanjem privede protagonista do razkritja umora lastnega očeta, poroke z lastno materjo in kr-

voskrunskega spočetja otrok ter seveda kazni za ta nepojmljivi greh, je Taufer upošteval antično uprizorjanje tragedij. V njej odigrajo ključne vloge trije izvajalci,

dene like sta se igralca preobražala z razpoznavnimi fizično in psihološko izostrenimi niansami. Peter Musevski pa je z rastočo dramatičnostjo upodobil nesrečnega kralja Ojdipa, ki mora plačati kruto kazen za greh očeta Laja, ugrabitelja in zapeljivca mladeniča Hrizipa. Mladenič ni prenesel sramote, zato se je ubil. Od tod pa izhaja Pelopsovo prekletstvo: kralj Laj bo imel sina, očetomorilca! Musevski je Ojdipa najprej prikazal kot suvereno pokončnega vladarja, ki vneta išče krivca, zaradi katerega Tebam preti poguba. Ko pa se v Ojdipovo dušo vrine zla slutnja, da je on sam ubijalec kralja Laja, je liku postopoma odmerjal vedno bolj skrušene poteze. V njem namreč ni več skoraj nič kraljevskega. Ostaja razgaljen, preprost človek z grozljivimi dejanji na duši, ki ga po materinem samomoru privedejo do samopohabe. S silno povednostjo je prežet prizor, ki prikazuje, kako Ojdip slep in okrvavljen tava po prizorišču in

še zadnjič, preden gre v izgnanstvo, objame svoji hčerki in sestri obenem. Skozi celotno predstavo poudarja jednakost dejanja zbor tebenskih starešin oz., kot veleva Tauferjeva inačica, priložnostnih pivcev, ki jih posebejla Skupina Odmev. Leta s petjem intenzivno komentira dogajanje ob izraziti glasbi Alda Kumarja, ki je v melodije vdihnil neko nostalgčno istrsko noto. Vodjo zbora, s katerim večkrat dialogizira Ojdip, je prepričljivo uprizoril makedonski igralec Aleksandar Čaminski. Skratka, predstava je čudovita, kleno izklesana, gledalca nago-varja neposredno z mnogimi presunljivimi trenutki, še posebno v poslednjem tragičnem razpletu.

Iva Koršič

Foto Damjan Svarc

tarzi so njene temeljne sestavine, na katerih je svojo uprizoritevno vizijo gradil režiser Vito Taufer, eden izmed najbolj iznajdljivih in prodornih režijskih mojstrov na Slovenskem. S to odrsko stvaritvijo se je izkazal tudi kot izvrsten tolmač klasične miselnosti, saj se je v njegovem režijskem konceptu, ob klenem prevodu Kajetana Gantarja, ohranila neokrnjena veličina antičnega duha, čeprav je delo iz vzvišenih kraljevskih soban prestavil v gostilniški prostor. S tem otipljivim scenskim preobratom in z njim ustrezno kostumografsko posodobljenostjo je njeno sporočilnost še bolj približal današnjemu človeku, ki nenehno išče pot resnice v tem kaotičnem svetu razpadajočih vrednot. Pri uprizoritvi drame o te-

skladno s Sofoklejevo uvedbo tretjega igralca. V skladu z antično tradicijo je žensko vlogo zasedel z moškim igralcem. Ojdipovo mater z vsemi njenimi značnimi otenki, njenim skeptičnim odnosom do prerokb, njenim vztrajnim odvrčanjem Ojdipa od nadaljnega iskanja ubijalca kralja Laja je s tančico enigmatičnosti izvrstno izrisal Boris Cavazza. Cavazza je s svojim globokim šarmantnim glasom odlično posebil tudi vidca Tejerziasa, duhovnika in na bergle optrega starega pastirja, ki dokončno razodene, da je prav Ojdip tisti otrok, ki mu ga je izročil služabnik s tebenskega dvora. Slednjega, Kreona, Jokastinega brata, in sela iz Korinta je mojstrsko podal Rok Vihar. V vse nave-

Kratka

Gledališki vrtljak

Veliko mladih družin se je v nedeljo popoldne, 23. oktobra, namenilo v Marijin dom pri Sv. Ivanu, da bi si ogledalo drugo predstavo letošnjega Gledališkega vrtljaka. Po septembrski domači produkciji je bilo na vrsti težko pričakovano gostovanje Lutkovnega gledališča Maribor. Štajerski ansambel je pač dobro znan tržaški publiki, saj se z enkratnimi lutkovnimi pripovedmi redno vrača v naše kraje. Originalno nedeljsko pravljico Bine Štampe Žmavc s precej nenavadnim naslovom t.j. O kuri, ki je izmaknila pesem, so poustvarile naravnost očarljive lutke, ki so se po nastopu z veseljem pomudile v družbi malih radovednih gledalcev. Nekateri izmed njih so smeli celo na oder, da bi odkrili bolj ali manj skrite kotičke bogate in izvirne scene, ki si jo je zamislila Ivona Stanič. Oktobrsko srečanje Gledališkega vrtljaka je torej povsem

Foto Kroma

uspelo, za kar nosijo velik del zasluge režiser Miha Alujevič, lutkarji Petra Caserman, Maksimilijan Dajčman, Metka Jurc, Danilo Trstenjak ter avtor scenske glasbe Branko Rožman, ki je z Matejo Kremljak (flavta) in Rostyslavom Denysyukom (viola) poskrbel tudi za njeno izvedbo. Omeniti pa gre še ostale člane ekipe, brez katerih ne bi bila predstava tako učinkovita kot sicer: Enver Ibrahimović (luči), Zvonko Raušl (ton), Mirko Černic, Miljenko Knezoci, Marija Lukač, Mitja Pastrik, Slavko Rakuša Slavinec (izdelava scene in lutk).

Čez slab mesec napovedujejo organizatorji družinskega abonmaja novo lutkovno doživetje. Če je bila zgodba o kuri Kokodesi nekoliko zahtevna za najmlajše občinstvo, bodo 20. novembra prišli na svoj račun tudi triletni otroci, saj, zagotavljajo pri Lutkovnem gledališču Ljubljana, je Taca muca na besedilo Svetlane Makarovič primerna tudi zanje. / AL

Cerkev sv. Mihaela nadangela Dekanijska revija zborov tudi v Zgoniku

Pet let so se cerkveni pevski zbori iz devinske dekanije zbirali na letni dekanijski reviji v Štivanu. Ob koncu lanske pa so se odločili, da bodo odslej skušali prirediti to srečanje izmenično v raznih cerkvah dekanije, da bi tako vključili v to pobudo čim širši krog ljudi. Letošnja izvedba je bila zato v župnijski cerkvi sv. Mihaela nadangela v Zgoniku. Kot je v uvodnem pozdravu poudaril dekan, g. Markuža, so ta srečanja priložnost za poživitev delovanja in torej rasti cerkvenih zborov ter druženja med našimi ljudmi. Pred polno cerkvijo je tokrat nastopilo šest zborov. Kot prvi je z domačega kora zapel zgoniški mešani cerkveni zbor, ki ga vodi Anton Kostnapfel ob orgelski spremljavi Paola Viginia, nato se je ob starodavnih orglah zbral cerkveni ženski zbor iz Mavhinj, ki ga vodi Majda Pertot Legiša. V prezbiteriju je nato nastopil mešani farni zbor iz Šempolaja, ki je zapel pod vodstvom Iva Kralja in ob spremljavi mlade Petre Grassi. Mešani zbor iz Devina se je ob organistu Hermanu Antoniču spet zbral na kora, večer pa sta izpred glavnega oltarja sklenila dva posvetna zbora, se pravi ženski zbor Devin pod vodstvom Hermana Antoniča in Fantje izpod Grmade, ki ga vodi Ivo Kralj; oba pogosto izvajata tudi sakralne sporede. Oba zbora je na elektronske orgle spremljala nadebuda Petra Grassi.

Bil je to doživet večer. Lepo ga je povezovala Jasna Simoneta, ki je med napovedmi izvajanih sporedov tudi prebrala krajše odlomke raznih piscev in glasbenikov, ki so razmišljali o vlogi in pomenu glasbe in petja v liturgiji. Mnoge prebrane misli so vabile tako izvajalce kot občinsko k razmisleku o pomenu in vlogi

cerkvenih zborov. Med prebrani mi je bila tudi misel duhovnika, pesnika in narodnega buditeja Ivana Trinka, ki je bil, kot smo slišali, tudi zanimiv skladatelj nabožnih pesmi. Za sestre zavoda delle Dimesse v Vidmu, kjer je bil duhovni vodja, je namreč zložil kakih 50 skladb, skoraj vse na latinsko besedilo. Ob lanskim Trinkovi obletnici sta pri ZCPZ Miloš in Irena Pahor objavila izbor 18 pesmi. Iz te zbirke Trinkovih Nabožnih pesmi pa je prav ženski zbor Devin izbral tri in jih izvedel.

Ob koncu prijaznega srečanja, ko so se v mogočen združen zbor zbrali vsi pevci in pevke za skupen nastop, je ZCPZ prisrčno čestitala in voščila zaslužnemu dolgoletnemu in še vedno aktivnemu pevcu ter organistu Antonu Kostnapflu ob njegovi 80-letnici. Lepo je bilo, da so se temu združenemu zboru pridružile tudi nekatere pevke obeh zborov, ki se dekanijskega srečanja nista mogla samostojno udeležiti. Slišali pa smo dve Vodopivčevi pesmi. Ob sklepu evharističnega leta močno izpovedno Gledam jo ter himnično Najvišji, vsemogočni Bog, ki sta nam dejansko potrdili točnost misli, ki jo je Ivan Trinka večkrat ponavljal svojim pevkam, se pravi, da ima "...cerkveno petje nalogo, da slavi Boga v najslajšem izrazu molitve in duševna povezanost, izražena s petjem, nam daje okuhati nebeško liturgijo. Za lepoto petje sta potrebni pevska tehnika in duša, vendar je duša pomembnejša! ... v pravi duhovni povezanosti vsak pevec poje s sopovcem in noben glas ne izstopa". Prav s to mislijo naj tudi mi sklenemo to kratko kroniko večera, ki je bil zanimiv in vsebinsko zelo posrečen.

VJ

KOPRSKA ŠKOFIJA Odličje sv. Jožefa Delavca

Alojz Rebula: besedni slikar novega Čedermaca

"Mučenik za vero in narod."

Tako je pisatelj Alojz Rebula zaokrožil lik junaka svojega romana Nokturno za Primorsko, g. Filipa Terčelja. Te besede je avtor izrekel, ko je v roki že tesno držal rdečo mapo z najvišjim škofijskim priznanjem Odličja svetega Jožefa Delavca, ki mu ga je na kratki, a občuteni slovesnosti, izročil koprski škof Metod Pirih ob prisotnosti pomožnega škofa dr. Jurija Bizjaka v prostorih koprške škofije.

V utemeljitvi, ki jo je prebral g. Božo Rustja, je bilo zapisano, da je pisatelj s svojim zadnjim delom "nadaljeval svojo tradicijo romanov, ki opisujejo duhovniško življenje".

V Nokturnu za Primorsko je v osnovi opisal zgodovinsko in nadvse tragično osebnost primorskega duhovnika g. Terčelja, ki je bil žrtev treh totalitarizmov, ki so zaznamovali prejšnje stoletje. Z romanom je postavil en-

Foto IG

raten spomenik slovenskim primorskim duhovnikom, ki so tudi za ceno življenja bili praviljeni braniti pravico človeka, da Boga časti in to v materinem jeziku. "Verodostojno in na umetniško občutljiv način je opi-

sal dilemo številnih duhovnikov, kako v sebi združevati poslušnost svoji vesti in ukaz oblasti, tudi v trenutkih, ko za svoja evangeljska prizadevanja niso bili deležni razumevanja in podpore pri cerkvenih predstojnikih."

Pisatelj, kateremu je stala ob strani soproga Zora Tavčar, odličja nerad sprejema, saj mu tako velevala njegova "notranja zapoved"; sicer pa se tega veseli, saj gre knjigi, "ki je memento, da tudi v 21. stoletju obstaja referenca, ki se imenuje Jezus Kristus".

Šempolajski pisatelj je bil med priznanjem res presenečen, posebno presenečen pa je bil nad Kresnikovo nagrado, ki si jo je ravno tako zaslužil za lik prisrčnega 'čedermaca', g. Terčelja. Od kod pa tako veliko presenečenje? "Kultura se namreč dandanes krščanstva sramuje, razen ko ga uporablja za določene estetizme". Od kod pa tak odnos do krščanstva? "Naša kultura odseva namreč splošno razpoloženje evropske kulture, ki se že štiri stoletja oddaljuje od krščanstva in danes je pač dosegla svoj črni višek v tem, ko se je vsa kultura dejansko iztekla v nihilizem vrednot in tudi nihilizem ideje. S tem nihilizmom ne more seveda sprejeti nekoga, ki se izjavlja za potresnico-zivljenje: se pravi za nosilca absolutne vrednote. Iz brezvrednotja ni mogoče sprejeti neke absolutne vrednote. To je razlog, zaradi česar se danes Evropa in Slovenija - sicer v manjši meri - ne moreta identificirati več s krščanskim sporočilom."

Igor Gregori

TRST Glasbena hiša

Znova se odpirajo Okna mediterana

Foto Kroma

Okna in zvoki mediterana je glasbeno-gledališka manifestacija, ki poteka že drugo leto zaporedoma v Trstu in odpira pogled na razne kulturne tradicije in si prizadeva za možne povezave med kulturami. Ponuja namreč originalne umetniške oblike, obenem pa tudi mož-

nost poslušanja glasbenih vrst, ki pričajo o soočanju različnih narodov in njihovih načinov izražanja. Potovanje v tradicijo kultur se bo začelo v tržaškem Kulturnem domu z Madejem Djimatom in njegovim baletom iz Balija. V letošnji izvedbi festivala bo prisoten tudi etnoglasben prispe-

vek Nuse Hauser, ki preučuje arhaične oblike istrskega petja. Poslušali jo bomo v tržaški glasbeni hiši na ul. Capitelli, 3. Ponovno bodo predstavili folk revival z ruskim ansamblom Dreva, ki se v svojih predstavah poslužuje raziskav o petju, plesu in narodnih navadah.

Pisana glasbena scena židovske četrti Orana je v polovici dvajsetega stoletja predstavljala posrečen splet najrazličnejših kulturnih stikov. Le-tega bo predstavil Maurice El-Médioni s svojimi "orientalskimi načrti". O stičišču različnih poti bo pripovedoval Abado. Razkril bo, kako sta se oud in palestinska poezija znala združiti v glasbo in ritem na Avstrijskem. V programu je tudi čudovita

vez med mongolskimi vokalnimi tehnikami in madžarskim violinistom, ki se vrača iz Indije in Kitajske. Prisotna bosta tudi slavni iranski glasbenik Djamchid Chemirani in njegov sin, ki bosta koncertu Urna v gledališču Mieli podarila izreden primer glasbe z različnimi koreninami.

Tudi letos so program Okna mediterana sestavili v sodelovanju z gledališkim laboratorijem Fabbria delle Bucce in Islamskim kulturnim centrom iz Trsta. Vse pobude te manifestacije so v znamenju medsebojnega spoznavanja. Gledališke uprizoritve bodo ponudile predstavo Alessandra Bertija Nord, ki pripoveduje o družini na severu. Gledališčnik Abderrahim El adiri bo pripovedoval o Maroku. Zvrstile se bodo še uprizoritve L'atlante delle citta' slavnega Antonia Panzuta in Teatro d'ombra Istambulčana Cengia Ozeka.

Meti

NARODNI DOM Predstavitev fotografske zbirke

Izredno pričevanje medvojne fotografije

Ljubljanska založba Modrijan je izdala monografsko knjigo Slovenska Odporniška fotografija 1941-1945, ki sta jo sestavila zgodovinar Franc Fabec in raziskovalec Dejan Vončina. Publikacija predstavlja poklon vsem znanim in neznanim fotografom, ki so s svojim aparatom obeležili takratno dogajanje. Gre za najboljše fonde odporniške fotografije, saj je posnetkov preko 150 tisoč. Na predstavitev, ki je v sredo, 26. oktobra, potekala v tržaškem Narodnem domu, sta bila, poleg avtorjev, prisotna tudi profesor Jože Pirjevec in pesnik Ciril Zlobec. Po kratkih uvodnih besedah Milana Pahorja in predstavnika založbe Modrijan Marka Vidica, je Ciril Zlobec poudaril, da so slovenska partizanska grafika, poezija in fotografija vrhunskega pomena za naš na-

rod, kajti je - predvsem v fotografijah - čutiti utrip avtorja, ki je nedvomno hotel pokazati mnogo več kot le sliko. "Zares sem bil vesel - je še priznal Zlobec -, ko sem vzel v roke to knjigo, saj predstavlja slovensko usodo v določenem trenutku zgodovine. Ohranili se bomo, če se bo politika sklicevala tudi na umetniški element, ker so umetniški pojavi stalni". Profesor Jože Pirjevec, ki je med drugimi tudi avtor spremne besede, je obudil spomin izpred petih let, ko mu je Franc Fabec predlagal za diplomsko nalogo raziskavo o diplomatski medvojni fotografiji. "Izbira se mi je zdela izredno posrečena, saj menim - je povedal Pirjevec -, da se vojna in fotografija zelo dobro poročata. Fotografija je lahko zelo učinkovito poročilo, dragoceno pričevanje o vsakdanjem življenju v naših mestih in va-

Foto Kroma

seh." Fabec je knjigo predstavil na kronološki način: od prvih fotografij, ki so bile posnete takoj ob izbruhu vojne, do tistih, ki so bile narejene tudi po letu 1943, ko je Italija kapitulirala. Zahvalil se je arhivu Fototeke novejših zgodovine v Ljubljani in poudaril, da je bila fotografija takrat pravi kulturni fenomen, saj nam je pustila v dediščino celotno podobo partizanskega boja. Raziskovalec Dejan Vončina se je najprej spomnil nekaterih fotorepor-

terjev, točneje prisotnih na predstavitev Edija Selhausa, Staneta Lenardica in Mirana Pavlina (ki so se kasneje tudi sami spomnili na svoje izkušnje) ter Jožeta Petka in "legendo fotoreporterjev" Marija Magajne. Sledile so razne zahvale, pa tudi kritike nekaterih izmed publike, ki je bila, kot je že na začetku povedal Ciril Zlobec, mnogo bolj številna, kot bi sicer bila, če bi se predstavitev odvijala v Sloveniji.

Metka Kuret

DEŽELNI SEDEŽ RAI Dokumentarec o msgr. Jakobu Ukmarju

Bil je znan kot skromen, učen in pravičen duhovnik

“Era un medico dell'anima.” (“Bil je zdravnik duše.”) Ta enostavna prisrčna misel, ki jo je v dokumentarcu izrekla da-

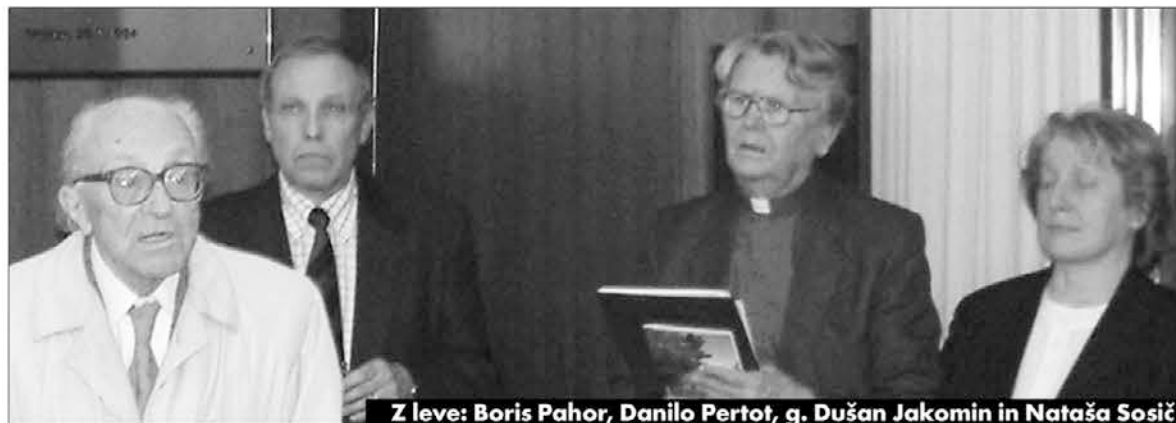
menu besede, kot tudi svoje ljudi, naj so bili ti Italijani, Slovenci, Nemci ali drugi. Jakob Ukmar, ki ga Slovenci tako na tej kot na oni strani meje želi-

gali, kako to, da so bodisi slovenski kot italijanski otroci čakali v dolgih vrstah, le da bi se pri njem spovedali. Menda izražajo te besede zgolj

li ga bodo prihodnje nedeljo; 20. novembra pa ga bodo predstavili v škedenjski cerkvi), je obenem sad prizadevanja sedanjega škedenjskega kaplana, g. Dušana Jakomina, ki je bil med drugim za kratek čas tudi Ukmarjev tajnik. Danes je g. Jakomin postulator za Ukmarjevo beatifikacijo in je prepričan, da bo gotovo tudi ta filmski dokument pripomogel k smeri tega prizadevanja.

Ideja o dokumentarcu se je g. Jakominu porodila pred dvema letoma, ko je načrt predstavil ravnateljici slovenskih programov RAI Nataši Sosič. Oba sta se tako odpravila do direktorja deželnega sedeža državne televizije, ki je projekt odločno podprl.

Tako se je lahko začela zahtevna naloga režiserja Danila Pertota in škedenjskega kaplana, ki sta začela zbirati magmatski material. Dokumentarec se naslanja na monografiji Alojza Rebule in Tomaža Simčiča, pa tudi na tekstih, na Ukmarjev arhiv, na pričevanja oseb, ki so ga poznale, ter na Ukmarjev simpozij v Rimu. Na predstavitvi je pisatelj Boris Pahor predlagal, da bi postal msgr. Ukmar zavetnik vseh narodnih manjšin.

Z leve: Boris Pahor, Danilo Pertot, g. Dušan Jakomin in Nataša Sosič

nes že starejša škedenjka Maria Grazia Serra, ki je bila sicer v času Ukmarjevega dušnega pastirstva veliko veliko mlajša, izraža to, kar je večina preprostih in ljubih pripadnikov večinskega naroda menilo o velikem slovenskem duhovniku-izobražencu: Jakob Ukmar je bil namreč osebnost, ki je z enako silovitostjo ljubila tako 'sofijo' v najširšem po-

mo posvečenega na oltarju, je bil mož vsestranskih kulturnih in znanstvenih zanimanj; sadovi le-teh so vplivno pogojevali nov pristop do stvarnosti, ki ga je Cerkev vpeljala z vatikanskim koncilom; vendar nikoli ni pozabljal na človeka, obratno, tega je imel kot prizmo, prek katere se je vilo njegovo razmerje s Stvarnikom. Težko bi si drugače razla-

kanček tega, kar vsega hrani v sebi dokumentarec z naslovom Jakob Ukmar, svetniški duhovnik, ki je nastal v produkciji deželnega sedeža RAI. Dokumentarec, ki so ga predstavili v petek minulega tedna v dvorani RAI Ota, Lucchetta, D' Angelo in premierno predvajali minuli torek v okviru slovenskih programov sedeža RAI za F-Jk (ponovi-

Slovenska skupnost - Sekcija Dolina Tradicionalni izlet

V nedeljo, 23. oktobra, je dolinska sekcija SSK priredila vsakoletni tradicionalni izlet. Letos je bil cilj izleta avstrijska Koroška in obisk nekdanjih temeljev slovenstva. Že ob 6.30 je avtobus odpotoval iz Doline in preko Boljunca in Boršta, kjer so se vkrcali ostali izletniki, krenil proti Trbižu, Beljaku in Bilčovsu, kjer nas je ob 10. uri čakala dvojezična sv. maša in kjer nas je g. župnik posebej pozdravil. Ker je bil popoldanski program precej natrpan, je bilo kosilo ob 11.30. Na kosilu sta se nam pridružila predstavnik Enotne liste g. Zablatnik in odbornik EL v Kotmari vasi in bivši predsednik NSKS prof. J. Wakounig, ki nas je, po kosilu, vodil po Koroški. Po pozdravu sekcijskega tajnika Mahniča nas je g. Zablatnik pozdravil in na kratko orisal stanje Slovencev na Koroškem. Županja dr. Pre-

molinova je predstavila gostom dolinsko občino in nakažala probleme, s katerimi se soočamo. Sledila je izmenjava priložnostnih daril. Po kosilu smo se najprej z avtobusom peljali po celovškem središču, kjer smo lahko videli marsikaj zanimivega. Potem smo se povzpeli na Štalsko goro z izkopeninami poznokeltskega - zgodnjemestnega mesta in romarsko cerkvi sv. Helene in Magdalene, kjer je poznogotski veliki oltar, ki sodi med najlepše križne oltarje na Koroškem. Sledil je ogled Gosposvetskega polja in vojvodskega prestola. Nakar smo obiskali cerkev Gospe Sve-te, kjer nam je prof. Wakounig na kratko orisal nastanek in

zgodovino cerkve. Prezgodaj je napočil čas vrnitve in po pozdravih smo se napotili po avtocesti ob Vrbskem jezeru proti domu. Izlet je v vseh nas pustil neizbrisne sledi tudi zaradi prijaznosti in vljudnosti, s katero so nas sonarodnjaki sprejeli in spremljali. Ne nazadnje moramo povedati, da nam je bilo vreme, kljub slabim napovedim, neverjetno naklonjeno.

Večer smo zaključili z večerjo v kmečkem turizmu na Krasu. Prav je, da se v imenu vseh izletnikov zahvalimo vodstvu dolinske sekcije SSK in županji Premolinovi. Posebna zahvala naj gre koroški Enotni listi, njenemu predstavniku g. Zablatniku, prof. Wakounigu in ne nazadnje tajnici EL gospe Justinji, ki je na Koroškem izlet organizirala.

Udeležene

Zveza cerkvenih pevskih zborov

Nova cerkev v Podutiku

Odmirajoča jesenska narava kljub sivi koprenasti meglici, ki je ovijala dobršen del Krasa, je kazala barvito razkošje odtenkov Umetnika vesolja; ki ureja niti vsega stvarstva. Takšen pogled se je nudi pevcem združenega zbora ZCPZ 22. oktobra, ko so potovali proti Ljubljani. Na robu Notranjske so se že srmežljivo prikazali sončni žarki, ki so se razlivali po sivini ljubljanskega barja. Pot je vodila naprej skozi center slovenske prestolnice in razkrivala njene znamenitosti. Kar vrstila so se poslopja kulture, gospodarski objekti, univerzitetni oddelki in druge zanimivosti, vse do novega predela tega mesta - Podutik, kjer stoji izredno zanimiva arhitekturna zamisel - velika, prostorna cerkev. Zgradba iz opek, ki so vidne z zunanje in notranje strani, privablja s svojo inovativno obliko strukture v svojo notranjost. Ta

preprostost zgradbe vpliva neko toplino v nevidni notranji svet ob prestopu praga tega božjega hrama. V sredini, preprosti oltar v obliki velike družinske mize, ki vabi k skupnemu obhajanju daritvene skrivnosti. Zadaj se dviga kor, ki zaobjema lep del cerkvenega prostora in brez orgel daje vtis kar prostorne dvorane. Krajša akustična vaja je pokazala dobro akustiko prostora.

Počasi se je cerkev napolnila z verniki, ki so prišli k blagoslovu in sv. maši, katero je daroval domači župnik g. Branko Zadnik, ob somaševanju mladega duhovnika iz sosednje župnije. Daritev je spremljal združen zbor ZCPZ iz Trsta z Zafošnikovo mašo v G-duru v čast sv. Janezu Krstniku pod vodstvom Edija Raceta. Na orgle je spremljala prof. Angela Tomanič. Prepletanje še drugih skladb različnih avtorjev je obogatilo to bogo-

služno daritev. Po maši sta sledila še koncert združenega zbora in krajša predstavitev delovanja ZCPZ iz Trsta, ki jo je podala ga. Matejka Peterlin, ki je obenem tudi povezovala sklope pesmi tega koncerta. Pred zbrane vernike se je s kora preselil združen zbor z dirigentom Edijem Racetom in organistko

Angelo Tomanič. Koncert se je pričel s pesmima "Ko tako sem se odločil" - Franca Rapotca in "Ave zvonček zazvoni" - Josepha Deschermeijera. Sledili sta dve pesmi Vinka Vodopivca, "Ti

spev si moj" in "Glej, o Marija". Nadaljeval se je z dvema pesmima Antona Foersterja iz maše v čast sv. Cecilije, "Vstop in Svet". V zaključnem delu koncerta sta bili dve pesmi Jožeta Trošta, "Mogočno se dvigni" in v priredbi "Jaz sem živi kruh". Kot zadnja je izzvenela "Moli, zemlja in opevaj" Lojzeta Mava. Po koncu tega nastopa, med

prijetno družabnostjo, ki je sledila v pomožnih prostorih ob cerkvi, je spregovoril župnik g. Branko Zadnik. Orisal je napore in delo, ki je bilo vloženo v gradnjo te cerkve. Pred enajstimi

leti so pričeli zbirati dokumentacijo in razne papirje za pridobitev gradbenega dovoljenja. Zbiranje teh dokumentov in sama gradnja je bilo zahtevno delo, tudi zato, ker je tu bilo močvirje. Potrebno je bilo nasipati in zabiti kar nekaj pilotov v zemljo, preden sta zrastle cerkev in zvonik ob njej. Načrt je izdelal arhitekt Igor Škulj, kateremu

sta stala ob strani župnija in g. Ivan Zidar, ki sta zbirala potrebna sredstva za ta zahtevni projekt. V temeljni kamen so kot prvi cerkvi v Sloveniji vgradili zemljo in ostanke iz Brezarjeve

ga brezna, kjer so bili po vojni pokončani ljudje, ki jih je tedanja oblast imela za nasprotnike. Zato so se odločili, da posvetijo to cerkev "Sv. Rešnjemu telesu in krvi". Za sedaj je bil opravljen obred blagoslovitve, ki je potekal zadnjo nedeljo v maju tega leta. Kot je rekel župnik, naj bi bil to kraj sprave in pomiritve duhov, med živimi in mrtvimi; naj bi prevladali ljubezen, spoštovanje in dobrota med vsemi. Kot zanimivost je povedal, da so cerkev gradili ljudje iz bivših republik Jugoslavije, muslimanske in pravoslavne veroizpovedi. Občudoval je njihov spoštljivi odnos in zavzetost pri tej gradnji. Delovodja musliman zna več podrobnosti o tej cerkvi kot župnik, je dodal. Če bi bili vsi med seboj bolj spoštljivi in strpni, bi bil svet boljši. K naporom te župnijske skupnosti je s tem koncertom želela tudi ZCPZ iz Trsta prispevati k zbiranju sredstev za ureničitev še nedokončanega dela.

Sorodniki
EVE ZNIDARŠIČ MARTELANC
se iskreno zahvaljuje za občutene izraze sožalja; posebno pa hvala dr. Marku Jevnikarju in bolniškemu osebju, msgr. Francu Vončini in župniku Eliu Stefanutu ter vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti z molitvijo, petjem, cvetjem in darovi v dobre namene.

Darovi

V spomin na Evico Znidaršič Martelanc darujeta svakinji 50,00 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v Barkovljah in 30,00 evrov za misijone.

Stanko Janežič – biseromašnik

Po vojni je leta 1945 nastopil prvo kaplansko službo na Kontovelu in Proseku dr. Stanko Janežič, pesnik, pisatelj, profesor, ekumenist in velik prijatelj naše slovenske narodne skupnosti. Z vneto mladega intelektualca je na Tržaškem globoko zarezal v versko in kulturno življenje ter sejal seme, ki klije še danes. Svoje poslanstvo je nadaljeval v Mačkoljah, odločilno pa je zaznamoval tudi vrsto društev, ki so delovala v okviru Slovenske prosvete. G. Janežič bo ponovil svojo biserno mašo v nedeljo, 6. novembra, ob 10.30 na Kontovelu, ob 16. uri pa bodo na Proseku pete litanije, nakar bo sledilo kulturno srečanje ob njegovem pesniškem in pisateljskem delu.

Okusi Krasa V Repnu in Križu

Navdih našega kraja ob jedi in kulturi

Foto IG

Eno-gastronomska pobuda Okusi Krasa je minuli teden v dveh 'uradnih' izmenah potrdila korenito spajanje kraške kuhinje z okoljem, iz katerega je izrasla. Če vzamemo v roke brošuro Okusi Krasa z letošnjimi meniji, ki sta jo celostno oblikovala Walter in Paola Grudina, in hkrati opišemo večer, ki je v torek minulega tedna potekal v gostilni La lampara v Križu, se gotovo prepričamo, da kuhinjska tradicija kraškega roba lahko ramo ob rami stopa z besedno in likovno umetnostjo, ki sta ravno tako nastali na podlagi kraškega navdih.

Srečanje v gostilni La lampara je bilo namreč zasnovano na likovni razstavi s kraško motiviko slovenskega umetnika Adalberta Žvaba. Pesnik Aleksij Pregarc pa je interpretiral nekaj svojih pesmi v italijanščini, ki so bile posvečene ravno tako kraški krajini. Osrednji del pesnikovega nastopa pa je tvoril Gornji ključ s koncem, ki ga je avtor namenil inti-

CELOVEC Polemika

Koroška deželna vlada proti knežjemu kamnu...

Deželna vlada na avstrijskem Koroškem je minuli teden v soglasno sprejeti resoluciji pozvala avstrijsko zvezno vlado, naj v dvostranskih pogajanjih poskrbi, "da se Republika Slovenija odpove temu, da uporabi osrednji simbol koroške deželne zgodovine, kot je knežji kamen, na plačilnem sredstvu, ki ga bo izdala Republika Slovenija in bo uporabno po vsej Evropi." Banka Slovenije je v osnutkih za slovenske kovance za evro predvidela knežji kamen na kovancu za dva centa.

Kot je po današnji seji koroške deželne vlade menil deželni glavar Joerg Haider, je "nesprejemljivo, da se v Evropi, kjer meje ne igrajo več vloge, ustvarjajo kulturne meje". Resolucija naj bi bila sprejeta soglasno, ker "so koroške stranke v koroških vprašanjih vedno enotne". Obenem je Haider zatrdil, da je "treba opozoriti sosede, da ne poskušajo znova obujati veleslovenskih sanj".

Kot je koroška deželna vlada zapisala v današnji resoluciji, je koroški deželni zbor že 7. novembra 1991 v resoluciji odločno na-

Jörg Haider

sprotoval upodobitvi koroškega knežjega kamna na tedanjih plačilnih bonih v Sloveniji. Slovenija naj bi takrat "v interesu dobrososedskih odnosov" opustila načrt, da knežji kamen upodobi tudi na tolaških bankovcih. "Mit o državi karantanskih Slovanov kot zibelki današnje slovenske države je docela nezgodovinski," piše v resoluciji. Ta še pojasnjuje, da je bil knežji kamen pomemben za zgodnejšedrednjevsko slovansko kneževino Karantanijo in za kasnejšo vojvod-

no Koroško; na njem so do leta 1414 ustoličevali koroške vojvode, pri čemer je meja Karantanije potekala na Karavankah.

Koroška deželna vlada se je v svoji resoluciji sklicevala tudi na slovenskega zgodovinarja Boga Grafenauerja, ki naj bi upodobitev knežjega kamna na plačilnem sredstvu Republike Slovenije označil za docela neprimerno.

Knežji kamen je sicer osrednji simbol slovenske karantanske države, ki je

imela od 7. stoletja svoje središče na Gosposvetskem polju na današnjem avstrijskem Koroškem. Na tem kamnu so svobodni slovenski kmetje, tako imenovani kosezi, nekaj predajali oblast knezom in bodočim vojvodam. Danes je knežji kamen razstavljen v predvorju koroškega Deželnega muzeja v Celovcu.

Že v ponedeljek sta proti uporabi knežjega kamna na omenjenih kovancih protestirala predsednik Haiderjeve stranke BZOe na av-

strijskem Koroškem Martin Strutz in koroški Heimatdienst (KHD).

Soglasno sprejeta resolucija, v kateri koroška deželna vlada protestira proti namenu slovenske vlade in Banke Slovenije, da bo na slovenskem kovancu v vrednosti dveh centov upodobila knežji kamen, je po mnenju krovne organizacije Slovencev na avstrijskem Koroškem, Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) "izraz naravnost smešnega razburjenja". Očitno je deželna politika pozabila, da evro ni avstrijska niti slovenska valuta, temveč evropska, je v današnjem sporočilu za

javnost še zapisala NSKS.

"V resnici bi morala biti Koroška vesela, da se na ta način knežji kamen kot simbol tako Koroške kakor slovenskega naroda širi po vsej Evropi," meni NSKS.

STA

Prejeli smo

Boleči argumenti

Proslava v Portorožu je že mimo, toda pustila je sled, ki razburja naše sosede Italijane in seveda "našo" levico tostran in onstran meje. Kaj naj bi bilo narobe in govoru g. predsednika vlade J. Janše? Ali ni govoril državotvorno? Ali ni povedal resnice o pretekli zgodovini in njenem nadaljevanju do danes? Vsa zaveden Slovenec, ki da nekaj na lastno narodno zavest in nacionalno identiteto, lahko tak govor samo pozdravi in je nad njim navdušen, saj je to govor, ki se bistveno razlikuje od standardnih ideoloških hvalnic lažne NOB-ejevske tradicije, ki ni nikoli razburjala sosesčine. Razburjala ni nobenega, ker je jalovo ponavljala le tiste hvalnice priljubljene članom ZZB, v opevanju mumije protifašizma (kar počenja tudi Italijani) in malikovanju titoizma.

Toda argumenti, ki so bili jedro Janševga govora, niso mogli biti preslišani ne od strani črne italijanske levice, kakor tudi ne od strani rdeče italijansko-slovenske levice. Prišlo je do absurdne (za zavednega Slovenca nerazumljive), unisane kritike domnevnih

nasprotnikov črno-rdeče leve navede. Oglasil se je (kar je razumljivo) italijanski minister Fini, ki je označil Janšev govor kot nesprejemljiv absurd. Argument spotike je bila omemba slovenskih ozemelj, ki so bila zasedena od Italije po propadu AO-cesarstva. Kaj pa naj pove naš politik ob slavljenju priključitve manjšega dela Primorske k matični domovini, če se ne spomni tudi rojakov tistega večjega dela izgubljene domovine, ki so nesporni del slovenske kulturno-etnične celovitosti, pod tujo oblastjo? Ali bi moral opevati, kot v preteklosti, le "prijateljske odnose" s sosedi in to izključno med rdečimi obojestranskimi strankami, kot edina protiutež strohnelemu fašizmu preteklega tisočletja, ne pa proti današnji, aktualni uradni italijanski politiki do nas (levo-sredinski ali desno-sredinski, kar ni razlike v odnosih s Slovenci)?

Ko pridejo na obisk v Slovenijo italijanski politični veljaki (ne glede na ideološko barvo), k svoji manjšini, se vedno dotaknejo "izgubljenih italijanskih ozemelj". Neredki argumentirajo to točko z besedami "Istra je Italija". Naši

predstavniki pa ne bi smeli niti omenjati slovenskih ozemelj v italijanski lasti? Italijanska manjšina pri nas (številčno vsaj 50x manjša od naše v Italiji) je deklarativno bojkotirala oz. se negativno izrekla o praznovanju v Portorožu. Naši zamejci pa (posebno ti isti v italijanskih levih strankah) pozdravljajo prihod Italije v Trst. Ali to ni anahronizem? Ta vprašanja so vroči argumenti,

ki povzročajo slabo kri v vrstah domače levice, ker se zaveda, da je do takega stanja prišlo po njihovi krivdi. Povojna Titoistična politika do zamejstva je bila katastrofalna. Zamorila je narodno zavest in slovensko identiteto zamejcev z internacionalistično ideologijo komunizma, ki nas še danes onesposablja v obrambi slovenstva. Zato je tudi razumljiva unisana kritika, skupaj z italijanskimi izpadi proti govoru J. Janše. Naši apologeti komunistične preteklosti se bojijo takih tehtnih argumentov, ki dokazujejo njihovo podložno delovanje in odnosih do italijanske levice, ki je pa vedno znala braniti lastne nacionalne interese. Kot v preteklosti, tako tudi danes, je skrb "slovenske" levice, posebno v zamejstvu, da bi naša manjšina ostala le folklorna jezikovna zanimivost, razdeljena v laških strankah, ekonomsko podpirana tudi od Slovenije, brez lastne politične teže (zavračanje slovenske stranke). Naj se čudimo Finijevim argumentom?

Pavel Ferluga

Trbiž

Občina Pivka na obisku

Svetniki občine Pivka, uslužbenci ter njihovi partnerji z županom Jankom Boštjančičem na čelu so v soboto obiskali trbiško občinsko upravo. Srečanje sodi v niz stikov med obema občinama, ki so se začeli letošnjo pomlad, ko je trbiški župan Baritussio prvič obiskal Pivko. Gostje iz Slovenije so si najprej ogledali v Rablju muzej prve svetovne vojne in nato še tamkajšnji muzej rudarstva. Goste sta predvsem zanimali struktura in organizacija rabelskega muzeja, saj se tudi oni zanimajo za umešitev podobnega muzeja na svojem teritoriju. Poleg tega se v bližini Pivke nahajajo kot v Kanalski dolini vojaške utrdbе iz prve svetovne vojne.

Sledilo je srečanje na trbiškem županstvu. Goste sta sprejela sam župan Baritussio ter odbornica za kulturo Campana. V dobrodošlici sta orisala značilnosti Kanalske doline, predlagala možne oblike bodočega sodelovanja med občinama ter orisala delo in pristojnosti urada za jezikovne skupnosti in mednarodne odnose na trbiški občini. Prav preko tega urada so olajšani stiki z upravami in subjekti sosednjih držav. Goste stamed drugim zanimali tudi raba slovenskega jezika v javni upravi ter prisotnost slovenskega življa v Kanalski dolini. Župana sta se dogovorila za poglabitev stikov in sodelovanja med obema občinama.

Rudi Bartaloth

Državni zbor

Terčon vlado sprašuje o uradu za Slovence

Poslanec LDS Davorin Terčon je minuli teden na vlado naslovil poslansko vprašanje, zakaj štiri mesece po odstopu vodje urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Franca Pukšiča še ni imenovala novega vodje urada. Terčon vlado tudi sprašuje, s kakšnimi konkretnimi ukrepi bo izboljšala sodelovanje s predstavniki krovnih zamejskih organizacij in ali še vedno vztraja pri obstoječi ureditvi, po kateri je bil urad izločen iz zunanjega ministrstva in ima status vladne službe.

Terčon v poslanskem vprašanju navaja, da štiri mesece po nepreklicnem odstopu državnega sekretarja Pukšiča urad za Slovence v zamejstvu in po svetu še vedno nima ustreznega strokovnega in kompetentnega vodstva, predvsem pa ne vodje s polnimi pooblastili, temveč ga še vedno vodi Pukšič kot državni sekretar v odstopu.

Odločitev za izločitev urada iz delovnega področja in pristojnosti zunanjega ministrstva in prenos v neposredno pristojnost vlade je minister Rupel po Terčonovih navedbah pojasnil s tem, da je za vlado vprašanje o položaju slovenske skupnosti v zamejstvu zelo pomembno. A vaša dejanja, v resnici vaša ne dejavnost, kažejo prav nasprotno, meni Terčon.

Po Terčonovem mnenju je ne navadno, da vladi v skoraj štirih mesecih ni uspelo sprejeti skle-

pa o odstopu Pukšiča, ki je glede na njegove izjave v javnosti, tako Terčon, očitno odstopil tudi zaradi pomanjkanja političnega vpliva urada na delo aktualne vlade. V poslanski skupini LDS menijo, da takšna pasivnost in predvsem nezagotavljanje osnovnih pogojev, v tem primeru predvsem kadrovskih, za delo ključnega vladnega organa, pristojnega za zamejsko problematiko, škodi in poslabšuje položaj slovenske skupnosti v zamejstvu in v ničemer ne prispeva k njegovemu izboljšanju.

Po Terčonovih trditvah skrb potrjujejo tudi navedbe najvišjih predstavnikov slovenskih manjšinskih organizacij, ki po njegovem z obstoječo institucionalno ureditvijo niso zadovoljni in omenjajo ponovno vrnitev urada v pristojnost zunanjega ministrstva kot rešitev nastalega problema.

Da se je institucionalni okvir in s tem odnosi med predstavniki vlade in zamejskih organizacij v zadnjem letu občutno poslabšal, priča tudi primer priprave predloga zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki ga vlada ni uskladila s potrebami in interesi legitimnih slovenskih predstavniških organizacij v sosednjih državah, ugotavlja Terčon in dodaja, da so predstavniki zamejskih organizacij zakon ocenili kot slab in z njimi neusklajen.

Izjava

Ob podelitvi zlatega reda za zasluge

Na predlog Svetovnega slovenskega kongresa in Slovenske konference SSK je predsednik RS dr. Janez Drnovšek odlikoval z Zlatim redom za zasluge Slovensko kulturno akcijo iz Argentine za ohranjanje slovenske kulturne in narodne identitete, povezovanje slovenskih izseljenih kulturnikov po svetu in za zvestobo vrednotam slovenstva v prelomnem času preteklega stoletja. V imenu vseh sodelavcev in podpornikov Slovenske kulturne akcije je odlikovanje 25. oktobra 2005 sprejel pisatelj Zorko Simčič.

Slovenska kulturna akcija (SKA) je bila ustanovljena 20. februarja 1954 v Argentini. Osnovana je bila z namenom, da pospešuje in posreduje kulturne stvaritve, še zlasti slovenske. Povod za njen nastanek je bila potreba po organizaciji, ki bi povezala in spodbujala kulturno ustvarjalnost naših rojakov v emigraciji. V SKA so tako najprej ustanovili pet osnovnih odsekov, ki se ukvarjajo s specifičnimi kulturnimi področji. V začetku ustanovljenim odsekom (filozofskemu, leposlovnemu, glasbenemu, likovno-umetnostnemu in gledališkemu) je bilo kmalu potrebno dodati še celo vrsto novih.

Med ustanovnimi člani najdemo vrsto uglednih slovenskih kulturnih delavcev rojakov. Med njimi so: Ruda Jurčec, dr. Tine Debeljak, Alojzij Geržinič, dr. Marijan Marolt, Ladislav Lenček, Zorko Simčič, dr. Julij Savelli, France Ahčin, Marijan Willemart, dr. Milan Komar, Nikolaj Jeločnik, dr. Stanko Kopicar, Bara Remec, dr. Jože Kri-

vec, dr. Vladimir Kos, France Papež, Pavle Verbič, Jože Osana in Stanko Jerebič. Že v prvem letu se je članstvo povzpelo na 160, kasneje pa so se v SKA včlanili tudi številni Slovenci iz zamejstva. Svoje poslanstvo SKA izpolnjuje s spodbujanjem delovanja kulturnih ustvarjalcev, s posredovanjem slovenskih in splošnih kulturnih vrednot, raziskovanjem temeljev slovenske narodne samobitnosti, širjenjem in uveljavljanjem slovenske kulture v svetu.

Februarja 2004 je SKA praznovala svojo bogato 50-letnico obstoja in delovanja. V tem času si je nabrala zavidanja vrednih 178 knjižnih izdaj. S temi izdajami združuje slovenske kulturnike v Argentini z rojaki drugod po svetu, poleg tega pa tovrstna dejavnost ohranja in krepi slovensko narodno skupnost v Argentini. Z izdajanjem revije Meddobje poskuša pokazati identiteto in izrez slovenskega ustvarjalca postavljenega v prelomni čas in razseljenega po vsem svetu. Revija predstavlja vez z domovino, s katero si SKA v zadnjih letih aktivno poskuša navezati še več kakovostnih stikov za sodelovanje. S tem namenom je v Sloveniji pripravila več razstav, dve celo v Narodno univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Mag. Andrej Rot in Ted Kramolec sta NUK-u podarila del arhiva SKA. Poleg že omenjenih aktivnosti SKA izdaja tudi mesečno glasilo Glas SKA, ki poroča o dejavnostih organizacije.

Svetovni slovenski kongres

dr. Boris Pleskovič, predsednik

Slovenska konferenca SSK

mag. Stanislav Raščen, predsednik

Na dnu...

MOJ DRAGI FRANCEC,
TE IMAM RAJŠI SEDAJ
KOT NEKDAJ DOMA!

Prof. dr. Andrej Capuder, novi slovenski veleposlanik v Italiji

Cilj reform naj bo tudi kulturna, moralna in duhovna blaginja

S pomin na mrtve je najbolj zaznamoval prejšnje dni v Sloveniji. Pokopališča, ki so povsod urejena in jih svojci vzdržujejo čez celo leto, so bila prepolna svojcev in prijateljev umrlih. Okrasili so tudi grobove padlih partizanov ter pripadnikov protirevolucionarnega tabora, ki jih je v Sloveniji veliko število, pri čemer pa med živimi še ni dosežena sprava. V Sloveniji se je v zadnjih šestdesetih letih vedno govorilo o 1. novembru kot dnevu mrtvih, vendar je dan spomina na mrtve oz. praznik vseh svetih, praznik nas vseh. Metka Klevišar je v praznični številki slovenskega katoliškega tednika Družina zapisala, "da je 1. november praznik bodisi tistih, ki smo še na poti, ujeti v to zemeljsko življenje, in praznik neskončnega števila ljudi, ki so cilj dosegli. Praznik vseh svetih nas povezuje z njimi, predvsem pa z neskončnim skrivnostnim Bogom. Praznik vseh svetih je praznik naše vere, upanja in ljubezni." Sicer pa je v Sloveniji v tem času veliko najrazličnejših dogodkov in novosti, ki vzbujajo zanimanje javnosti. Ministrstvo za zdravje, Veterinarska uprava in osrednji državni zdravstveni organi dopolnjujejo programe ukrepov, ki bi jih uveljavili v primeru razširitve gripe tudi v Slovenijo. V zdravstvenih ambulantah so

začeli prebivalce cepiti proti običajni gripi, takih cepljenj pa bo letos očitno veliko več, kot pa jih je bilo v preteklosti. Po potrditvi človeku nevarnega virusa ptičje

Andrej Capuder

gripe na Hrvaškem so zdravstveni organi razširili ogroženo območje na 80% Slovenije. Med drugim sta prepovedana gibanje in reja perutnine na prostem. Nadaljujejo se razprave in pogovori o svežnju gospodarskih in socialnih reform, s katerimi bi povečali gospodarsko učinkovitost in konkurenčno sposobnost države, hkrati pa zagotovili tudi možnosti za rast blaginje prebivalstva. Stališče do načrtovanih reform je sprejela tudi komisija Pravičnost in mir, ki deluje pri Slovenski škofovski konferenci. V dokumentu je opozorila, "da so ukre-

pi za povečanje gospodarske uspešnosti in učinkovitosti nujno potrebni, saj je prenavljanje ekonomskega in socialnega sistema stalen in dinamičen proces tudi v drugih evropskih državah. Vendar se zahteve in vrednote socialne države ter potrebe po uspešnem gospodarstvu nikakor ne izključujejo. Nasprotno, socialna država dosega svoje namene le, če je tudi gospodarsko uspešna. Človeško dostojanstvo pa tudi zahteva, da živijo državljani in državljanke v takih družbenih razmerah, ki sproščajo in spodbujajo ustvarjalnost, delavnost in pošteno iznajdljivost vsakega državljanca po njegovih sposobnostih in krepijo zavest odgovornosti za gmotni položaj in za njegovo srečo. Od vlade Republike Slovenije pričakujemo, da bo znala bremena reform porazdeliti s pravim čutom za pravičnost in solidarnost z najšibkejšimi v državni skupnosti. Od politikov, oblikovalcev javnega mnenja in socialnih partnerjev pa pričakujemo veliko merilo odgovornosti za skupno prihodnost Slovenije. Končno želi komisija Pravičnost in mir poudariti, da vsega, kar potrebujemo za srečno življenje, tudi najuspešnejše gospodarstvo ne more dati. Človek namreč ne živi samo od kruha, zato morajo biti cilji reform gmotna, kulturna, moral-

na in duhovna blaginja."

Jasno in nedvoumno stališče Cerkve glede reform je povzročilo odmev in nasprotovanje LDS, največje opozicijske stranke. Leto se očitno ne more ali noče sprijazniti s pravico Cerkve, da se kot največja organizacija civilne družbe opredeljuje do vprašanih slovenske družbe in države. Polemična stališča proti izjavi komisije Pravičnost in mir so sprejeli tudi v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije.

Predsednik Dmovšek vse bolj dejaven v politiki

Predsednikovo zavzemanje za razglasitev neodvisnosti Kosova je poslabšalo odnose Slovenije s Srbijo oz. državno skupnostjo Srbije in Črne gore. Pred nekaj dnevi je kritično obravnaval politiko in financiranje EU, potem pa svoja stališča posredoval evropski komisiji in drugim organom pove-zave.

Za novega slovenskega veleposlanika v Italiji je bil imenovan dr. Andrej Capuder, profesor na oddelku za francoski jezik s književnostjo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Znan je kot osebnost odločnih krščanskih načel. V politiki je začel delovati kot minister za kulturo v prvi, Demosovi vladi po osamosvojitvi Slovenije, v letih 1993-1997 pa je bil veleposlanik Slovenije v Franciji.

Marijan Drobež

Medtem ko veliko starih hiš propada

Za nakup stanovanja je potrebnih 170 povprečnih mesečnih plač

P omanjkanje stanovanj v Sloveniji je ena izmed največjih težav, s katerimi se ubadajo tako politika kot stroka. Stanovanjski sklad, ki ga je ustanovila država za kreditiranje in

spodbujanje gradnje novih stanovanj, krize ni občutneje omilil. Najbolj primanjkuje najemnih stanovanj, saj jih je v Sloveniji samo 9% od skupnega števila stanovanj. Okoli 30 odstotkov gospodinjstev težko shaja s svojimi dohodki, tako da ne morejo privarčevati ali pridobiti kredite, da bi si lahko zgradili ali pa si kupili

stanovanje. V Sloveniji cene nepremičnin sicer naraščajo že nekaj let, v povprečju za deset odstotkov letno. Tudi v naslednjem obdobju naj bi še naraščale, vendar ne tako skokovito, kot smo pričali gibanju cen sedaj. V Ljubljani, denimo, enosobno stanovanje v izmeri 45 kvadratnih metrov stane od 85.000 do 110.000 evrov. Cene dvosobnega stanovanja v slovenskem glavnem mestu v izmeri 60 kvadratnih metrov se trenutno gibljejo med 115.000 in 150.000 evri, za trosobno stanovanje površine 80 kvadratnih metrov pa je potrebno odšteti med 120.000 in 170.000 evrov. V nepremičninskih agencijah

menijo, da se bodo cene stanovanj v prihodnje še povišale predvsem na najbolj iskanih lokacijah, kot sta Ljubljana in Slovenska Istra.

Primerjanja razmerja med cenami stanovanj in povprečnim dohodkom na posameznih območjih kaže, da je v Sloveniji potrebnih 170 povprečnih mesečnih plač za nakup dvosobnega stanovanja v Ljubljani. To razmerje je v sosednji Avstriji pol manjše.

Pri ocenjevanju pereče stanovanjske problematike upoštevajo tudi, da je v državi kar okoli 21 odstotkov stanovanjskih hiš starih več kot 55 let, potrebnih obsežnejše obnove. Več kot 45 odstotkov stanovanjskih zgradb pa je starejših od 30 let in zahtevajo večja investicijska vzdrževalna dela. Lastniki v mnogih primerih poskušajo z nadzidavami in drugimi ukrepi povečati obseg uporabihih stanovanjskih površin.

M.

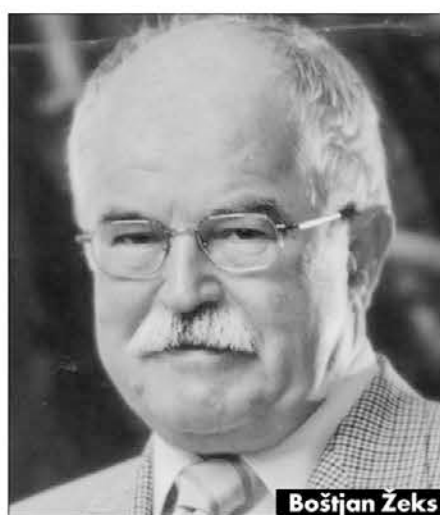
Izjava predstojnika Politehnike akademika Boštjana Žeksa

V Gorici bo sedež fakultete za znanosti o okolju

N a Goriškem, posebej še v Novi Gorici, z zanimanjem in splošno naklonjenostjo spremljajo zaključna dejanja pri preoblikovanju visokošolskega izobraževalnega in znanstveno raziskovalnega zavoda Politehnika v četrto slovensko univerzo. Svet za visoko šolstvo republike Slovenije bo sklep o preimenovanju oz. novem statusu Politehnike najbrž sprejel v mesecu novembru. Predsednik zavoda prof. dr. Danilo Zavrtanik je na srečanju s časnikiarji sicer dejal, da bo nova Univerza v odločilni meri za sluga nove oblasti, toda krajevni politiki o tem molče. Treba je namreč upoštevati, da je nujnost ustanavljanja novih visokošol-

skih ustanov, to so tudi univerze, zapisana v koalicijski pogodbi med strankami nove vladne in parlamentarne večine. Nova univerza naj bi po zasnovah tvorcev Politehnike postala elitna izobraževalna in znanstveno raziskovalna ustanova. To zaradi sodelovanja znanih slovenskih in tujih profesorjev in izvedencev, tudi Nobelovih nagradencev, in zaradi tega, ker bo vsak profesor oz. udeleženec v izobraževalnem ali znanstvenem raziskovalnem procesu usposabljal le povprečno 5 študentov, kar pomeni, da se jim bo lahko povsem posvečal. Univerza Nova Gorica naj bi imela čez čas okoli tisoč študentov, potem pa se ne bo več širila.

Njene fakultete, inštitute, laboratorije in druge dejavnosti v okviru posameznih študijskih smeri oz. programov bodo delovali v Novi Gorici, Ajdovščini, nemara v Vipavi, v Benetkah in tudi v Gorici. V Gorici bo imela sedež in druge potrebne prostore Fakulteta za znanosti o okolju. Po obnovi nekdanjega poslopja za slovenske šole v Križni ulici oz. v via Croce, bo za delovanje fakultete na voljo dovolj prostorov, ki se bodo raztezali na površini 1.600 kvadratnih metrov. Ob proslavljanju desetletnice Politehnike, ki jo je s svojim prihodom in priložnostnimi pogovori in obiski počastil tudi Nobelov nagradenec za kemijo, Paul J. Crutzen, je izšel tudi Zbornik o delovanju Politehnike v minulih desetih letih.

Boštjan Žeks

Uvodne misli vanj je napisal predstojnik Politehnike akademik prof. dr. Boštjan Žeks, sicer tudi predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Izrekel je tudi nekatere kritične ocene in spoznanja, ki jih v drugih okoljih ni bilo zaznati. Zapisal je, "da Politehnika v svojem razvoju iz zelo majhne podi-

plomske šole na področju okolja v še vedno majhno ustanovo z vsemi elementi majhne univerze ni imela nobene prave podpore ter se je razvijala bolj kot sirota brez staršev. Od obeh "staršev", ustanovitelj, se Inštitut Jožef Stefan kot ustanova ni nikoli resneje zanimal za svojo hčerko, Mestna občina Nova Gorica pa je razvoj Politehnike v začetku intenzivno podpirala, v zadnjem obdobju pa kaže, da išče svoje poti za hiter, čudežno hiter razvoj visokega šolstva na severnem Primorskem. Država je na Politehniko Nova Gorica gledala spremenljivo in ni prav vedela, kaj naj z njo. Državnim uradnikom, ki se jim zdi, da najbolj branijo državne interese, če podpirajo državne univerze, pa je Politehnika

motila ustaljen način razmišljanja. Zato je bila naša ustanova večinoma prepuščena sama sebi in je morala sama s svojimi močmi skrbeti za razvoj. To je bilo težko, toda na neki način tudi koristno. Politehniki je uspelo v tem desetletju pridobiti v svoje vrste ljudi, ki bi radi nekaj naredili, ker ni bila zanimiva za tiste, ki iščejo mirno in gotovo službo. Politehniki je uspelo ohraniti na začetku začetni koncept razvoja. Ta temelji na majhnosti, na mednarodni odprtosti, na kakovosti programov in na njihovi zanimivosti za ožje in širše okolje. Politehnika ni zašla v past cenenih, množičnih in kakovostno vprašljivih programov, čeprav se je to morda kdaj v finančnih težavah zdela dobra rešitev. Skratka, Politehnika v Novi Gorici vstopa v svoje najsteno obdobje kot izkušena ustanova, ki ve, kaj je njena naloga, in ki se zna v svetu odraslih samostojno in odgovorno vesti."

M.

Kratke

V Ljubljani namesto Kardeljeve ploščadi Vojkova cesta

V Ljubljani so se prvi v Sloveniji odločili za preimenovanje nekaterih ulic, ki so bile doslej namenjene Edvardu Kardelju, morda najpomembnejšemu komunistu in voditelju revolucije v Sloveniji. Kot poroča Informativno glasilo Ministrstva za obrambo, Slovenska vojska, je sklep o spremembi imena ulic in hišnih števil sprejela izpostava Območne geodetske uprave v Ljubljani. Prejšnja Kardeljeva ploščad št. 25, tam je zgradba obrambnega ministrstva, je preimenovana v Vojkovo cesto št. 55, Kardeljeva ploščad št. 19 pa je odslej Vojkova cesta št. 55a. Preimenovali so tudi druge dele Kardeljeve ploščadi in jim dali nova imena, kot so Dimičeva ulica, Vojkova ulica in Kranjčeva ulica, tako da v Ljubljani ne obstaja več naziv Kardeljeva ploščad.

Novinarji brez meja Slovenijo uvrstili na deveto mesto

Organizacija Novinarji brez meja je v letošnji oceni svobode tiska po svetu, ki jo je objavila na svoji spletni strani, Slovenijo uvrstila na deveto mesto, na vrhu lestvice držav z največjo svobodo tiska pa ostajajo skandinavske države. Poročilo Novinarjev brez meja ugotavlja, da države, ki so se nedavno osamosvojile, praviloma spoštujejo svobodo tiska - med 60 držav na vrhu lestvice se jih je tako uvrstilo devet, ki so se osamosvojile v zadnjih 15 letih. Nekatere zahodne demokracije so na lestvici svobode tiska letos močno padle. Med njimi najbolj prednjačijo ZDA, ki so padle za kar 20 mest in so tako letos na 44. mestu, predvsem zaradi zaprtja novinarke Judith Miller. Padec sta zabeležili tudi Kanada (21) in Francija (30). Prvih deset mest zasedajo evropske države, na vrhu lestvice pa so Danska, Finska, Islandija, Irska, Nizozemska, Norveška in Švica, ki so prejele najvišjo oceno. Slovenija je na devetem mestu, skupaj s češko. Organizacija je sicer na zadnje mesto lestvice, ki obsega 167 držav, znova uvrstila Severno Korejo, sledita pa ji Eritreja in Turkmenistan. V omenjenih državah zasebni mediji niso dovoljeni, ni svobode izražanja, novinarji zgolj širijo vladno propagando. Avtorji se že zaradi najmanjših napak, kot je napačen zapis imena, lahko znajdejo v zaporu, medtem ko so mučenje, psihološki pritisk, zastraševanje in nenehen nadzor v teh državah že rutina, ugotavlja poročilo.

Lara P. Jankovič dobitnica nagrade ZDUS

V četrtek, 20. oktobra, po krstni izvedbi musicala Alica, ki je bila žanrska novost za umetniško snovanje novogoriškega gledališča hrama in obenem uvodna predstava v praznovanju 50-letnice

ustvarjalne poti Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, je predsednica Združenja dramatikov Slovenije Alenka Pirjevec izročila nagrado ZDUS igralci Lari P. Jankovič. V utemeljitvi priznanja je med drugim zapisano, da je "Lara Jankovič kot članica SNG Nova Gorica oblikovala

prepoznaven opus natančno domišljenih in hkrati s posebno toplino prežarjenih dramskih figur, iz katerih sta razvidna tako igralnik talent kot predanost študijskim postopkom pri oblikovanju dramskih figur različnih žanrov in uprizoritvenih estetik(...). Raznolike kreacije Lare P. Jankovič v letu 2004 - najprej velika kompleksna figura v sodobni ruski komediji in nato niz fragmentarnih vlog v moderno strukturirani slovenski noviteto so vodili komisijo k odločitvi, da ji dodeli Priznanje Združenja dramatikov Slovenije za igralske dosežke v letu 2004."

Lara P. Jankovič je namreč v predlanski in lanski sezoni suvereno odigrala glavno protagonisto Alo v komediji Nikolaja Koljade Kokoš (premiera 15. januarja 2004) in nekaj markantnih epizodnih vlog v drami Medtem (premiera 20. novembra 2004), ki jo je spisal Srečko Fišer po motivih romana Prima Levija Premirje. / IK

Ugotovitve študije o zaposlovanju delavcev iz držav EU

Slovinci se najmanj zanimajo za delo v tujini

Prvič na prvem maju 2004 se je v starih članicah EU zaposlilo zelo malo delavcev iz držav novih članic povezave, pa tudi v prihodnje jih ni pričakovati dosti več kot za odstotek prebivalstva. Razlog je tudi ta, da je v novih članicah bistveno premalo aktivnega prebivalstva, to je za zaposlitev razpoložljivih delavcev. Omenjene in druge ugotovitve so zapisane v študiji o zaposlovanju, ki jo je Evropska organizacija za zaposlovanje na območju EU nedavno predstavila v evropskem parlamentu. Evropski komisar za zaposlovanje, socialne zadeve in enake možnosti Vladimir Špidla je dvanajst držav, starih članic povezave, ki so lansko leto uvedle prehodno obdobje za zaposlovanje delavcev iz novih članic, pozval, naj ga s 1. majem leta 2006 ne podaljšajo. Evropska komisija bo ustrezno poročilo predložila evropskemu parlamentu januarja 2006, vendar pa bodo članice o podaljšanju prehodnega roka za zaposlovanje iz novih članic EU odločale same, na podlagi lastnih analiz.

Iz omenjene študije izhajajo, da se Slovenci med državljani novih članic najmanj zanimajo za zaposlitev v tujini. Večje je zanimanje tujcev za nastanitev in zaposlitev v Sloveniji. Prihajajo postopno in na organiziran način. Doslej se je, denimo, v Sloveniji naselilo in dobilo delo 1047 Slovakov, Čehov je okoli sto, iz Poljske pa je prispelo in se v Sloveniji naselilo 123 delavcev. Iz drugih držav članic EU se je v Sloveniji naselilo in dobilo zaposlitev skoraj 2.300 delavcev. Po večini delajo v gradbeništvu in kovinski industriji. Medtem je Avstrija že napovedala, da bo podaljšala prehodno obdobje za zaposlitev delavcev iz novih članic EU. Domnevno pa se s Slovenijo

Vladimir Špidla

pogaja o možnostih za sklenitev posebnega sporazuma o zaposlovanju delavcev iz obmejnih območij obeh držav. Utihi pa so pobude za sporazum o zaposlovanju, ki bi se nanašal na obmejna območja Slovenije in Italije. Ob tem je spodbudna vest, da italijanski sindikati ne zavračajo zaposlovanja in delavcev iz Slovenije.

M.

Greenpeace in World Wide Fund for Nature

Ugotovili škodljiv vpliv kemikalij na zarodke

Rezultati raziskave, ki sta jo naročila Greenpeace in World Wide Fund for Nature (WWF), je pokazala, da so tudi še nerojeni otroci v maternici izpostavljeni nevarnim sintetičnim kemikalijam. Te naj bi vstopale v otrokovo telo skozi popkovino. Med omenjenimi kemikalijami so tudi nekatere, ki so se pri testiranju na živalih pokazale kot škodljive za fizični in

mentalni razvoj zarodka, so sporočili iz omenjenih organizacij. Škodljive kemikalije lahko zasledimo v številnih izdelkih, ki jih uporabljamo vsak dan - od hrane v pločevinkah, zobne paste, dezodorantov, čistilnih sredstev do raznih električnih naprav. Za zaščito ljudi in okolja pred kemikalijami sta Greenpeace in WWF predlagala nov evropski pravilnik o kemikalijah REACH, hkrati pa pozivata zakonodajalce in tudi proizvajalce oporečnih izdelkov, naj pred vse ostalo postavijo zdravje ljudi in okolja. Najbolj škodljive kemikalije naj zato izločijo iz proizvodnje ter zahtevajo uporabo varnejših substanc. mce/pse (c)

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To številko smo poslali v tisk v ponedeljek, 31. oktobra, ob 14. uri.

Ko se dotakneš osebe

Pozabljena nežnost

Obstajajo svetovi, ki so ti lahko zelo tuji, istočasno pa te premaknejo iz neke mrtve točke kljub ali mogoče ravno zaradi te tužosti. Obstajajo obrazi, glasovi, besede nekoga, ki ti je lahko geografsko neverjetno daleč, kljub temu pa ti ta daljava omogoči nekaj, česar prej nisi doživel. Gerhard Hauptmann je rekel, da je življenje neko odkrivanje izkušenj, neko stalno odkrivanje vseh tistih pokrovov, s katerimi stalno tlačimo določene stvari, določene občutke, želje in talente v sebi. Še sama si ne znam razložiti, zakaj me je iranski režiser Kiarostami butnil ob nekaj, česar prej nisem vzela v poštev, v neko podživiljenje določenih momentov iz otroštva, ki so privreli na dan po pogovoru z njim in po branju njegovih poezij. Neka geografska tužost, ki ti istočasno pokaže neko iskanje, ki je univerzalno ali zelo podobne občutke, ki jih je druga oseba ravno tako doživela nekaj desetletij prej, na drugem koncu sveta, s popolnoma različno življenjsko zgodbo. Sprašuješ se, kako je to mogoče, navsezadnje je predvsem geografska oddaljenost tako velika, da se ti zdi skoraj neverjetno in potem se zaustaviš ob univerzalnem in uvidiš, kako je človek človek, v Iranu in z nekaj desetletji več ali tu v Trstu; uvidiš, kako lahko poleg velikega razkoraka obstajajo tudi določene nesporne sličnosti in predvsem, kako si lahko potegnili iz sebe nekaj, kar prej še nisi. Včasih ti ravno tužost nečesa omogoči videti stvari, ki jih ponavadi prezeš. Pred tednom dni sem se - mogoče za izziv sami sebi - preizkusila v nečem, kar nam je zelo tuje in, kar nam že ubesedeno vzbuja občutek nerazumevanja: lekcija arabščine. Vabilo za sko-

rajda brezplačen redni enkrat-tedenski tečaj je bilo dovolj šna motivacija, da sem si rekla, da se grem na lastne oči prepričati, kakšen jezik sploh je arabščina. Nobenega načrta, da bi tečaju potem tudi sledila, le informativni vpogled v to, kar ta kultura ponuja. Opazovala sem rigoroznost pisave, slišala, da arabščina nima tiskanih črk, da obstajajo fakultete za lepopisje, opazovala pa sem tudi, kako se mladi libanonski študent farmacije v nečem radikalno razlikuje od drugih evropskih tujcev, ki te uče svojega jezika. Z neko značajsko milino nam je želel pokazati, kako estetsko lep je njegov jezik in kako ceni prizadevanja tujcev, da se ga uče. Ne bom načela nobene razprave o stiku med arabskim in zahodnim svetom, ker je vprašanje, ki se odpirajo, na pretek. Omeniti pa želim nekaj, kar sem opazila in česar že davno nisem videla v zahodnem svetu: neko nežnost med moškimi. V slušateljski skupini je bil tudi Senegalec, ki arabščino za silo že pozna. Proti koncu lekcije vpraša, če smo kmalu pri koncu. Učitelj odgovori, da še deset minut, takoj zatem pa na nežen in pozoren način vpraša, ali je že jedel (po Ramadanu) in ga obzirno spodbuja, naj ostane še tistih nekaj minut do konca. V našem zahodnem svetu smo vajeni stalne predstave arabskega ponosa, objestnosti, moči. Dvaindvajset arabskogovorečih držav stlačimo v predal z napisom "nevarno", ne da bi sploh pogledali, kaj je v njem in da, če so molji razjedli kar nekaj nogavic v njem, to še ne pomeni, da zavržeš cel predal. Način, kako je mladi učitelj skrbel zato, da bi se Senegalec po ramadanskem postu nahranil, je izžareval neko medsebojno nežno pozornost, ki je v današnjem svetu redka.

Odmevi

Na mnoga leta!

Ne, tokrat ne mislim na oddajo Radia Trst A s tem naslovom, pač pa na Polnočni klub RTV Ljubljana, ki je bil s tem naslovom na sporedu v petek, 14. oktobra. Oddaja, ki jo je vodila Danica Lorenčič, je bila zelo zanimiva predvsem zaradi gostov, pri katerih se anagrafska starost ni prav nič ujemala z videzom in pronicljivostjo misli vseh štirih gostov oddaje. To so bili igralec Polde Bibič (ki se ga vsi spominjamo vsaj po filmu Cvetje v jeseni), Jože Krežič, znani vodja ansambla in šaljivi fizioterapevt, kljub temu da je pri enajstih letih izgubil vid, nato prevajalec Janko Moder, ki pri dvaindevetdesetih letih še vedno dela - in pri tem uživa - po šestnajst ur na dan, ter naše gore list, kardiokirurg, nekdanji primarij bolnice Petra Držaja v Ljubljani, dr. Boris Cibic. Vsi štirje so izžarevali veselje do življenja, čeprav je bilo v življenjski zgodbi vsakega od njih tudi marsikaj težkega. Predvsem me je seveda pritegnila zgodba

je tam tudi "začasno" ostal. Kar mimogrede je natrosil nekaj ugotovitev in nasvetov iz svoje zdravniške prakse. Predvsem pa mi je bilo všeč, da je v oddaji, ki je v Sloveniji zelo gledana, kljub temu da je na sporedu v poznih večernih urah, lepo predstavil "matičnim" Slovincem svojo rojstno vas Prosek, povedal marsikaj o tukajšnjem življenju pred in med vojno in tudi vsej Sloveniji predstavil "Cibiciado", srečanje vseh Cibicev, raztresenih po vsem svetu, ki se odvija vsaka tri leta na Proseku. Nekaj podobnosti ima zgodba primarija dr. Borisa Cibica z zgodbo dr. Giannija Tomaseti-cha. Njegovo zgodbo sem slišala po tržaškem radiu v oddaji "Moja zgodba", ki je na sporedu vsak torek ob 18. uri. Tudi Gianni Tomaseti-cha (ne vem, če se njegov priimek piše tako), Beneški Slovenec, rojen v vasi Zverinac, je odšel študirat v Neapelj in zdaj že dolga desetletja živi v Rimu. Pa vendar je tudi on vseskozi ohranil stik s svojim rojstnim kra-

jem Zverinac, s svojimi Nadiškimi dolinami. Svojo navezanost na Benečijo je izpričal s štirimi knjigami, ki jih je o njej napisal. Zdelo se mi je zanimivo, ko je na vprašanje Luane Grilanc, če se misli dokončno vrniti v Benečijo, odgovoril: "Ne vem, bi se lahko zgodilo ali pa tudi ne. To nima velikega pomena, ker jaz sem vedno v stiku z Benečijo in našimi ljudmi... Jaz sem prisoten obenem v Rimu in v Benečiji." Pa vendar tudi sam čuti vpliv oddaljenosti in tujega okolja, v katerem živi. Dr. Tomaseti-cha govori dobro slovensko, a vendar se mu zdi, da "moja slovenščina ni tako prosta in sveža, kakor ko sem bil v Dijaškem domu v Gorici... To se pravi, da je treba vežbati jezik, ker drugače nimamo prilike govoriti in povedati vse, kar je v naši duši. Misli so tam v naši duši, a včasih nimajo moči priti na dan, priti na površje in to se zgodi, ko ni prilike govoriti v svojem jeziku skoraj vsak dan." Morda pa se bo le odločil in prišel domov? P.S. Niz oddaj Katje Kralj "Na mnoga leta!", posvečen 60-letnici Radia Trst A, se nadaljuje in je na sporedu ob torkih ob 10.10.

Eho

Nasveti varčevalcem

Izbira sklada je odvisna od različnih dejavnikov. Marsikateri vlagatelj se odloča za investicijski sklad samo na podlagi preteklih donosov in dejstva, da obstane mere v banki ne prinesejo veliko. Treba pa je poudariti, da pretekli donosi niso garancija za prihodnost. Za dobro izbiro je bistvenega pomena, da si investitor predhodno izdelava osebni naložbeni načrt za vlaganje prihrankov na podlagi naslednjih elementov: nagnjenost za tveganje varčevalca, načelo razpršitve prihrankov, cilj in časovni razmah načrta (glej prejšnje prispevke). Samo v okviru pripravljenega načrta varčevalec lahko del prihrankov vloži tudi v investicijske sklade. Šele po tej fazi naj si vlagatelj zastavi vprašanje, katere sklade izbrati, da bo z veliko verjet-

Izbira investicijskih skladov (1)

nostjo uresničil svoj naložbeni načrt. Ob tako bogati ponudbi na italijanskem tržišču je vrsta oziroma kategorija sklada in njegova naložbena politika prvi kriterij za smotno izbiro. Na podlagi lestvice združenja upraviteljev skladov "Assogestioni" iz leta 2003 ločujemo 5 osnovnih vrst te varčevalne oblike. 1) **Denarni skladi** (it. fondi di liquidità) ali fondi monetari. Zaradi prisotnosti v premoženjski masi izključno državnih obveznic s kratkoročno zapadlostjo so slednji najvarnejša oblika in primerni kot zamenjava za bančne vloge. Nimajo vstopnih in izstopnih provizij ter so primerni tudi kot začasno parkirišče prostega denarja, ki čaka na vložitev kam drugam, torej tudi za dobo 1 leta ali manj. 2) **Obvez-**

niški skladi (it.: fondi obbligazionari). Slednji so primernejši za konzervativnejše vlagatelje, ki ne prenesejo veliko tveganja in nihanja tečajev. Naložbena politika te oblike varčevanja namreč izključuje prisotnost delnic v portfelju. Obenem pa so primerni tudi takrat, ko je časovni horizont naložbe relativno kratek, npr. od 3 do 5 let. 3) **Mešani skladi** (it.: fondi bilanciati). Zaradi prisotnosti v različnih odstotkih (od 10 do 90 %) v premoženjski masi bodisi delnic kot obveznic, se v tej makro-kategoriji nahaja veliko število skladov, ki so težko primerljivi med sabo. Zaradi tega so malo bolj tvegani kot obvezniški in primernejši za daljše časovno obdobje naložbe. 4) **Delniki skladi** (it.: fondi azionari). Slednji so najbolj tvegana vrsta investicijskih skladov, ker zaradi prisotnosti v portfelju pretežno delnic ce-

na kvote v povprečju najbolj nihanja. Razumljivo so ustrezni, kadar naložbeno obdobje je daljše od 5-7 let. V tem časovnem razmahu si vlagatelj lahko pričakuje pozitiven realen in boljši donos od drugih oblik varčevanja. 5) **"Fleksibilni ali prožni skladi"** (it.: fondi flessibili). Z razliko od drugih makro-vrst, kjer naložbeno politiko opredeljuje vnaprej napisan pravilnik, pri takem načinu vlaganja ima upravitelj sklada popolno svobodo. Konkretno nima pri izbiri posameznih vrednostnih papirjev nobene omejitve. Želja po povprečno višji donosnosti sklada vsekakor narekuje prisotnost določenega odstotka delnic v premoženjski masi. Omenjena obdobja so samo okvirni napotek. Vlagatelj lahko uspešno investira tudi na krajši rok, vendar pa se verjetnost dobrih povprečnih donosov povečuje z dolžino obdobja. Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Stojan Pahor

Pričevanje

Ujeta na Korziki (2)

2. Demonstranti ohromili promet skozi center

Zjutraj nisva niti pomislila na nočno dogajanje ali na morebitne zaplete. Dan je bil lep in nikamor se nama ni mudilo, saj sva imela trajekt šele ob pol

me je nagovarjala k akciji. Ker sem bil s pisanjem pri koncu in sem imel noge že malo lesene od dolgega sedenja, sem jo ubogal, fotoaparata pa vseeno nisem vzel s seboj, saj sem si mislil, da malo pretirava, oziroma,

(te je mogoče pred spopadom s policijo hitro navleči na obraz in s tem skriti svojo identiteto). Poleg sindikalnih zastav so med množico plapolale tudi številne korziške zastave z značilno črno glavo, povezano z belo bandano. T.i. Testa Mora je simbol, ki že nekaj stoletij spremlja vsa korziška prizadevanja po osamosvojitvi.

Ko sem se sprehodil do potniškega terminala, okrog katerega je bil promet popolnoma blokiran, in videl, da ni v notranjosti nikogar, ki bi prodajal vozne karte, me je prvič resno zaskrbelo. Z obale sem se ozrl proti obzorju, saj je bila ura že toliko, da bi moral videti iz Livorna prihajajoči trajekt, a je bilo videti le dolgočasno ravno črto. Nikjer nobene ladje, niti barke. Nič.

V pristanišču je bil le SNCM-jev trajekt, ki pa je bil tam že ob našem prihodu v Bastijo, tako da je bil edini krivec za nočno "galamo". Očitno so mornarji na njem s hupanjem odgovorili na akcijo pripadnikov francoskih specialnih enot, ki so, kot sva izvedela nekoliko kasneje, izvedli helikopterski napad na zaseženo ladjo in posadko upornih mornarjev prisilili, da so ladjo od-

dveh. Jano je vleklo v trgovine s spominki in ker se mi z dvajsetimi kilogrami na hrbtu res ni "luštalo" se prerivati med stojnicami z razglednicami, potiskanimi kratkimi majicami,...sem se raje parkiral k enemu od barov, kjer sem čval oba nahrbtnika in ob prvi jutranji kavi zapisoval vtise zadnjih dni.

"Ti, tam v bližini pristanišča se spet nekaj kuha. Na cesti je veliko ljudi. Z enega tovarnjaka so strelski ogromen kup peska, tako da avtomobili ne morejo mimo," je rekla Jana, ko se je vrnila iz šopinga. Ker je videla, da sem še vedno globoko zatopljen v pisanje, in spoznala, da jo poslušam le z enim ušesom, je dodala, da gre še malo pokukati "kva se dogaja" in že je ni bilo več.

Čez četrte ure je bila spet nazaj. Z novicami o tem, da so protestniki zažgali nekaj košev za smeti, da silijo mimovozeče soferje iz tovarnjakov, s katerimi so blokirali promet, in da postaja vse bolj vroče.

"Fajn bi bilo, če bi šel poškljocati kakšno fotografijo, a veš, da bova doma pokazala, kako vročerkvni so lahko Korzičani,"

me je en klinc brigalo, če nekaj deset ljudi stavka. V zadnjih desetih letih sem kot dopisnik poročal o kar nekaj stavkah, demonstracijah in protestih, tako da me razborito grupiranje peščice jeznih domačinov še ni pritegnilo, predvsem pa sem bil še vedno na dopustu, kjer sem hotel živeti čim bolj mimo tovr-

stnih dogodkov.

Šel sem torej tja, proti centru dogajanja in čeprav nisem natančno vedel za kaj gre pri vsem skupaj, mi je bilo hitro jasno, da ne kaže najbolje. Med protestniki sem videl precej takih, ki so imeli okoli vratu zavezane rute

peljali nazaj v Marseille. Ker so uporne mornarje zadržali na ladji, štiri od njih, rojene Korzičane, pa so celo zaprli, so se mirni protesti spremenili v nekoliko resnejše demonstracije.

/ dalje
Nace Novak

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Američani so itak taki

nevarno, da ga bodo najmlajši otroci zamenjali za Božička ali sv. Miklavža. Če bi Rais nena doma osivel, bi bila verjetnost, da bi se njegov poštni nabiralnik napolnil s pisemci naših najmlajših, res zelo velika. In mesto severnih jelenov bi prevzele kamele. Še pred dobrima dvema letoma je Saddam napovedoval zlom ameriškega imperija zla. Pa vemo, kako je šlo. Takojšen padec režima, a hkrati porajanje novega Vietnama za ameriško vojsko. In se spomnite, kaj je bilo tako značilno za tisto (zdaj že zelo oddaljeno) pomlad 2003? Mavrične zastave miru, seveda. In nasprotovanje ameriški zunanji politiki. Bush in njegova politika preventivnih udarcev sta si prislužili splošno neodobravanje. Razumljivo in racionalno. Hkrati pa je bil ta upor pravzaprav iskrica, ki je v

nekaterih krogih ponovno vžgala drug plamen upornišтва. Antiamerikanizem: izvrstno upornišтво (ki sem ga sicer bolj občutil v Sloveniji)! Zelo globoko in zelo prodorno. Osnovano in podprto s trdnimi argumenti. Tip upornišтва, za katerega je simptomatično geslo: v smučanju ne bom navijal za Američana Bodeja Millerja, ker bombardira Irak. Lepo vas prosim! Način mišljenja, ki bi si zaslužil posebno nagrado za svojo filozofsko osnovanost in ki se navadno sklene z besedami: "Itak so vsi Američani taki." In to je višek, modra misel in maksima, ki vnaprej spodbije vsak protargument. Ja seveda: saj na take besede res ni kaj odgovarjati. Nedvomno gre za napredno upornišтво, ki ga lahko razumejo samo dovolj

Potopis

Ahrntal - Val Aurina, najsevernejša dolina v Italiji (2)

Val Aurina je, kot že rečeno, najsevernejša dolina na italijanskem ozemlju, čeprav se to prav tam sploh ne zdi. Vseposod je na cestnih oznakah na prvem mestu nemščina, šele nato italijanščina. Nekateri zasebni trgovski ali gostinski obrati pa italijanščine sploh ne upoštevajo in imajo svoje napise samo v nemščini. Nabrežinski orožniki bi imeli v dolini precej dela, če se spomnimo, da so leta 2002 sodstvu prijavili dva nabrežinska trgovca, ki sta imela napis na svoji trgovini prej v slovenščini, šele nato v italijanščini ... Povsod plapolajo belo-rdeče tirolske zastave, na katerih se šopiri tirolski orel.

Kakorkoli že, je Val Aurina dolga nekaj desetih kilometrov. Predstavljal sem si jo kot zakotno dolino, nekje tam Bogu za hrbtom, kjer se nič ne dogaja. Na lastne oči pa sem se prepričal, da ni tako, saj v vsakem večjem kraju mr-goli ita-li-janskih turistov. Večji center je v dolini kraj Campo Tures

Sand in Taufers, kjer se reka Rio di Riva - Reinbach zlija v Torrente Aurino. Po toku hudournika Aurino pa so proti njegove-mu izviru posejani še kraji Luttach - Luttach, San Giovanni - Sankt Johann, Cadipietra - Steinhaus, Predoi - Prettau in Casere - Kasern. Dolino obdajalo mogočni tritisočaki, med katerimi velja omeniti prav gotovo Spici Picco dei Tre Signori - Dreiherrnspeitz s svojimi 3498 metri nadmorske višine in le za štiri metre nižji Pizzo Rosso - Röt-spitz. Vzpon na slednje zahteva planinsko opremo, in sicer dereze in cepin ter veliko sreče z vremenom, ki pa je tokrat s sopotnikom nisva imela. Posebnost doline pa je tudi 2911 metrov visoka Vetta d'Italia - Klockerkarkopf, ki jo je ob svojem prvem vzponu nanjo leta 1904 tako imenoval zgoraj omenjeni Ettore Tolomei. Vrh naj bi predstavljal najsevernejšo točko Italije, vendar se je pred 101

letom Tolomei za las (oziroma za vrh) uštel, saj dotični vrh ni naj-severnejša točka porečja reke Adige. Vzhodno od nje leži nam-reč še severneje 2837 metrov visoki Westliche Zwillingskopf. Ko sva se naposled pripeljala v kraj Casere, ki leži na nadmorski višini 1600 metrov, je bilo vreme precej negotovo, saj je bil konec doline ovit v temne oblake. Do koč je bilo dve uri in pol peš, zato sva se začela spraševati, ali ne

Makadam se je naposled začel ožiti v stezo, rosenje pa se je začelo spreminjati v leden dež. S sopotnikom sva mimo višje ležečih planšarij in pašnikov po dveh urah končno prispela do planinske koč, ki naju je sprejela v svoj topli objem, medtem ko je zunaj začelo prav pošteno snežiti, temperatura pa se je bližala ničli.

Kočo Brigada Tridentina upravlja sekcija CAI (Club Alpino Italiano) iz Brunica, leži pa na nadmorski

Koča finančne straže Rifugio Vetta d'Italia - Krimmler Tauern Hütte, 2567 m

bi bilo mogoče bolje, če bi prespala kar v dolini. Ker pa so bile vse turistične zmožljivosti polno zasedene, nam ni preostalo drugega, kot da se napotiva proti koči Rifugio Brigada Tridentina alla Forcella del Picco - Birnlückenhütte, ki je najsevernejša koč na italijanskem ozemlju, leži pa pod istoimenskim prelazom Forcella del Picco - Birnlücke. Pot proti koči je bila sprva še polna turistov, ki pa so segali le do zadnje, z avtom dostopne turistične planšarije.

višini 2441 metrov, za primerjavo le slabih 100 metrov nižje od Triglavskega doma na Kredarici. Zgradil jo je leta 1900 Alois Voppichler iz Caser, svoje italijansko ime pa dolguje istoimenski brigadi alpincev Tridentina, ki je bila v času druge svetovne vojne v njej nastanjena. Šele leta 1975 jo je italijanska vojska izpraznila in jo v slabem stanju prepustila sedanjim upraviteljem, ki so jo popravili in prenovili.

/ dalje
Primož Sturman

Z 2. strani

Po primarnih...

Konkretno, s kandidatu-ro poslanca Ettoreja Rosata se niso strinjali Levi demokrati, zato zaradi načela so-glasnosti ni preostalo drugega kot prirediti primarne volitve, ki naj razrešijo nastali politični vozel. Na zadnjih volitvah 16. oktobra se je 67% volilnih udeležencev izreklo za Rosatovo kandidatu-ro, medtem ko je njegov glavni tekmeč Boniciolli (predlagali so ga Levi demokrati in Evropski republikanci) prejel 25% glasov. Na osnovi omenjenih izidov je Rosato uraden kandidat leve sredine za župansko

mesto v Trstu na volitvah prihodnje pomlad. Iz izidov tudi izhaja, da je pre-težna večina sloven-skih volivcev, tudi levo usmerje-nih, podprla Rosata. To priznava samo pokrajinsko vodstvo LD. Primarne volitve so torej pre-pričljivo potrdile predhodno oceno o nedvoumni razpoznavnosti izbranega kandidata med tržaškimi volivci, na osnovi kate-re je večina strank leve sredine utemeljevala Rosatovo kandidatu-ro. Prodoren uspeh Rosatove kandidature to samo potrjuje. Zato ni mogoče soglašati s tisti-mi, ki sedaj po končani preizkušnji ugotavljajo, da so bile pri-marne volitve potrebne z de-mokratskega vidika.

DS o odnosih s Slovenci zunaj meja

Komisija državnega sveta za mednarodne odnose in Evropske zadeve RS je mi-nuli teden obravnavala predlog zakona o odnosih Slovenije s Slo-venci zunaj njenih meja. Državni svetniki so ob tem pozdravili dej-stvo, da je predlog zakona po več kot desetih letih razprav in pričakovanj končno ugledal luč sveta. V uresničitev vsebine zakona so svetniki predlagali vzpostavi-ten ministra brez listnice in se zavzeli za jasno določitev sestave in pristojnosti sveta, ki bi se kot vladno posvetovalno telo proak-tivno ukvarjalo s problematiko

Slovencev v zamejstvu. V njem bi moral biti tudi predstavnik DS. Svetniki so tudi menili, da je po-trebno ponovno obravnavati pri-pombe Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK). Potrebna je preučitev načina zastopstva zamejskih Slovencev v sloven-skem parlamentu. Državni sekre-tar Franc Pukšič je povedal, da je prvi osnutek zakona med vlad-nim medresorskim usklaje-vanjem doživel nekaj sprememb, ki po mnenju zamejcev niso v prid njihovim prizadevanjem po večjem vključevanju pri obravnavi njihove problematike.

Andrej Černic

POGOVOR Marjan Videnšek

Da bi ljudje postali zdravi, srečni in miroljubni

Marjan Videnšek, naturopat in higienist - svetovalec na področju naravne higiene, ustanovitelj in direktor Zavoda za naravno higieno, ustanovitelj Društva Preporod - v sožitju z naravo, ki danes postaja gibanje. Ob tem pa je urednik glasila Preporod, predavatelj in publicist, terapevt za kolonhidroterapijo, svetovalec za varno postenje in zdravo življenje. (Stik z bralci: 00386-41573778). Skratka, je človek izjemnih sposobnosti, globokega razmišljanja, ki se neprestano izobražuje in črpa znanje in izkušnje iz kroga največjih tovrstnih poznavalcev in praktikov, kamor sodi tudi sam.

Gospod Marjan Videnšek, še v bivši državi smo lahko spremljali vaše nastope v karateju, saj ste bili državni prvak, alpinist..., že nekaj let pa ste vrhunski terapevt, učitelj, kako zdravje ohraniti in pomagati telesu, da samo ozdravi, celo tisto telo, od katerega je t.i. uradna medicina že dvignila roke. Povejte nam kaj več o tem.

Do tega me je pripeljala moja lastna izkušnja, ko sem bil naenkrat deležen hudih zdravstvenih težav in to v času, ko sem mislil, da bolj zdravo ne morem živeti. Predpisali so mi kupe zdravil, napovedali operacijo v Valdoltri... šokantno za tridesetletnika, ki ni pil alkohola, niti kadil, bil sem brez odvečne teže, ki je treniral dve do tri ure dnevno. Takrat mi je slučajno nekdo podaril knjigo Ernsta Guenterja Živeti brez bolezni, ki je v meni odprla nova obzorja in spoznanja o zdravju in boleznih. Posebej še, ko sem se po dobrih dveh mesecih prehranjevanja z izključno surovo presno prehrano rešil omenjenih težav. Tudi takrat se je triletni sin, ki je od rojstva trpel za hudimi nevrodermatitisi, s sokovi in surovo prehrano rešil težav, potem ko je bil prej velikokrat hospitaliziran; uporabljal je številne kreme in zdravila, ki pa vsa skupaj niso dala nobenega dolgoročnega učinka.

Za takšen način prehranjevanja so se začeli zanimati tudi nekateri znanci, in glej ga šmenta, vsak, ki je spremenil način prehranjevanja v smeri presne prehrane, se je lahko pohvalil z boljšim zdravjem, z ozdravitvijo in s povečanimi telesnimi sposobnostmi ter z veliko boljšim počutjem brez bolezni. Vse te izkušnje so mi dale misliti. Zakaj o teh smiselnih zadevah ne govorijo zdravniki in vsi ti ljudje, ki skrbijo za zdravje ljudi in naroda? Če je možno s spremembo načina življenja ozdraveti, ali še bolje: učinkovito preprečiti razvoj bolezni in težav, ali je potem možno, da samo v Sloveniji letno umre preko 20.000 ljudi za številnimi obolenji, koliko jih še trpi in ne najde izhoda iz začaranega kroga bolezni? V trenutku sem začutil, da je prišlo v mojem življenju do nekega radikalnega zasuca, začutil sem namreč veliko željo zadevo raziskati, se izobraziti in s svojim delovanjem ne vsiljevati ljudem neko "novo terapijo", temveč z dejstvi in praktičnimi izkušnjami pomagati ljudem do lastnega uvida in želje po kvalitetni spremembi. Z navdušenjem sem po svetu odkri-

val ustanove in posameznike ter ogromno literature, ki me je še spodbudila, saj sem mirno ugotovil, da ne odkrivam znova "tople vode", temveč le prenašam že davno znano pa na veliko žalost in nesrečo pozabljeno ali skrito modrost prednikov. Obenem sem ob tem smiselnem in ustvarjalnem delu za drugega začutil možnost celostne samouresničitve in bistveno povečanje izkoriščanja svojih potencialov. Že trinajst let gre torej vse moje temeljno zanimanje v tej smeri, vsaj štiri najst ur na dan se temu posvečam.

Katera so vaša temeljna načela, nazor in globoko pričanje, ki se ga držite?

Prepričan sem, da je naše življenje naša najdragocenejša lastnina, zato moramo z vsemi silami podpirati vse tisto, kar ga poraja in spodbuja. Zločin proti življenju in nam samim je živeti tako, da veliko prehitro ostarimo, zbolimo in ne nazadnje umremo. Človek, krona stvarstva, je ustvarjen, da v svojem naravnem okolju in na naraven način živi vsaj 120 let. Z razumnim načinom življenja bomo tudi živeli kvalitetnejše in ne bomo tako brezvestno in brezobzirno uničevali naših naravnih virov, od katerih smo odvisni in smo jih dolžni zapustiti tudi našim potomcem. S takim početjem si človeštvo "žaga vejo, na kateri sedi". Ne smemo onesnaževati zraka, vode in zemlje; saj so osnova za življenje. Napačna prehrana je poglaviti vzrok bolezni in nepotrebnega trpljenja, zato moramo skušati razumeti, za kakšno prehrano je ustvarjen človek! V Svetem pismu, v prvi Mojzesovi knjigi (Genesis) 1, 29, je nedvoumno zapisano, katero hrano je Stvarnik namenil človeku. Citiram: In Bog je rekel: "Glejta, dal sem vama vse bilje s semenom na vsej zemlji in vse drevje, na katerem je sad s semenom: naj vama bo v živež." Zato bi morali jesti samo svežo, naravno, čisto, polnovredno hrano, brez kemikalij in umetne, industrijske prede-lave.

Živeti moramo čimbolj preprosto, ustvarjalno in v sožitju z

naravo in vpijati znanje, ki je v nas in okoli nas. Zdravje je naravno in normalno stanje, če živimo v sožitju z naravo. Zdravje in bolezen sta nedeljiva, isti fiziološki zakoni vodijo telo v bolezen in v zdravju. Zavedati se moramo, da je zdravljenje biološki proces, telo se vedno zdravi samo. Verjamem tudi, da se življenje na Zemlji izboljšuje s prizadevanjem posameznikov; več nas bo takšnih, boljše bo za ves planet. Več bo medsebojnega razumevanja, več bo sodelovanja. Medsebojno sodelovanje vodi k Miru in Mir je edina pot za preživetje človeštva.

Kje tiči glavni vzrok nastanka sodobnih bolezni in smrti?

pljanje, varuje pred boleznijo oziroma pomaga do zdravja. Brez pravilne prehrane ni zdravja! Presna prehrana in terapevtsko postenje najbolj spodbudita samozdravilne procese v organizmu. Priča sem ti-sočem ljudem, ki so na ta način ozdraveli, nekateri tudi od raka, levkemije, artritis, itd., če naštejemo le najhujše. Večino ostalih težav se da zelo lepo rešiti. Razne alergije, povišan krvni tlak ali holesterol, debelost... Poleg prehrane je potrebna tudi redna in intenzivna telesna vadba in dovolj spanja in počitka, pa seveda urejeno življenje, brez konfliktov. Bistvo naše šole samozdravljenja je v uporabi naravnih postopkov in znanja, ki spodbuja zdravje. Telo se lahko zdravi samo od znotraj, zato nešteto terapij in zvarkov, tudi t.i. zdravil, ne more prineesti zdravja. Telo je heroj, ki se sam zdravi, če mu pomagamo tako, da odstranimo vzroke bolezni in naprej bolj razumno živimo. Ker pa večina ljudi išče "instant rešitve" v tabletah in drugih terapijah, ki ne zahtevajo spremembe načina življenja, je čedalje več bolezni, vse mlajši ljudje obolevajo, vse več in veliko je prežgodnjih smrti... Odpraviti moramo vzroke in posledice bodo izginile! Zdraviti samo simptome lahko privede samo do kratkotrajnega olajšanja. Nas zanima samo popolna ozdravitev.

Je še možna rešitev zaradi zasvojenosti s požrešnostjo po bogastvu, ki ljudem vceplja v glavo potrošništvo, ki vodi ene v astronomsko materialno bogatenje, druge pa v lakoto in večino pa v pogubno zdravstveno, duhovno in materialno revščino?

Živeti v sožitju z naravo pomeni živeti v naravi in preprosto. Stvarnik, vsemogočni Bog, je naklonil človeškim bitjem privilegij svobodne volje, privilegij samostojnega odločanja. Torej ima vsak človek, ki mu največ pomeni njegovo življenje, možnost, da sam izbira svoj način življenja. Slovensko podeželje je tako rekoč prazno, se zarašča, prostora za umirjeno in bolj naravno življenje je na pretek. Nazaj k naravi, za samoohranitev, je nuja! Samo preprosto življenje na deželi nudi možnost življenja s smislom, nudi prosti čas, umirjeno opravljanje vsakodnevnih opravil, bogato duhovno življenje, zdravo hrano, zdravo življenje. Tako, da so po moje danes zlati časi, saj ima vsak možnost, da preživi življenje na način, ki mu ustreza. Torej, kdor želi, lahko zelo hitro izstopi iz "brzovlaka" potrošništva, nenehnega hitenja in stresa in zaživi novo, resnično bogato življenje. Sami se moramo spremeniti, sami se moramo odločiti, potem se za nas spremeni ves svet. Utopija pa je pričakovati, da se bo svet spremenil! Vsi se res ne morejo spremeniti, toda to ne pomeni, da tega ne morem storiti jaz, vi... Vse več ljudi začnejo novo življenje na podeželju.

Poleg tega je veliko "zdravilcev", ki ljudi speljejo na mlin zaradi svojih skritih materialnih in duhovnih mater. Kako prepoznati Preporod kot pravo pot, saj ste tudi kataličan?

Vsak ima svojo pot in Preporod ne želi nikomur ničesar vsilje-

vati. Naš osnovni moto je predstavljati uspešne izkušnje ter izobraževati in spodbujati ljudi k pozitivnim spremembam. Sledijo nam tisti, ki se jim naše učenje zdi smiselno, ostali gredo po drugih poteh. Tako je tudi prav. Zopet je tu svobodna odločitev. Tu gre za naravno selekcijo. Kdor se je še sposoben razumno odločati, bo zase zagotovo izbral pravo pot, kajti naravne stvari so zelo preproste, zelo učinkovite in predvsem lahko razumljive. Samo človek je sposoben preproste stvari zakomplicirati in se v njih izgubiti. V naravi je tako, da samo sposobni tako v dejanjih kot v mišljenju lahko preživijo, ostali propadajo in tudi propadejo. Kruti in brezkompromisni so zakoni narave.

Kot že rečeno, ne verjamem v zdravilstvo in zdravilne učinkovine čajev in drugih ponujanih "zdravilnih" produktov. Kdor pravi, da zdravi, ne razume dobro delovanja organizma, ali pa je prevarant. Res, ljudje zvečine iščejo hitre rešitve za svoje telesne in duševne težave in so lahek plen trgovcev z zdravjem. Vsak razumnik pa se dobro zaveda, da mora sam nekaj spremeniti v načinu razmišljanja in življenja, če želi vplivati na svoje počutje.

Načrti za prihodnost?

Predvsem želim ustanoviti pravi center za podporo zdravju, ki bo imel svoje prostore v Posočju, kjer bomo s številnimi programi pomagali ljudem pri pridobivanju znanja o zdravju in kjer se bodo ljudje v praksi naučili zdravega načina življenja. Še naprej pa bomo prirejali predavanja po vsej Sloveniji, izdajali revijo, organizirali programe skupinskega postenja in še kaj. Več informacij lahko dobite na telefonski številki 00386-41 573 778 ali po elektronski pošti: preporod@amis.net.

Bo promotorjem sedanjega zaslužnjevanja našega planeta uspelo za krivega proglašati tistega, ki opozarja in kaže rešitev iz slepe ulice, ali bomo pravočasno prepoznali hinavske farizeje in tiste, ki

zanje opravljajo umazana dela?

Dobiček ali profit je "glavna religija" današnjega časa. Težnje po zaslužnjevanju človeka v ta namen se bodo nadaljevale in redki (predvsem zdravi in telesno, duševno in duhovno krepki) se bodo lahko iztrgali iz tega vpliva. Bo pa čedalje več lepih zgledov, svetlih lučk, ki bodo kazale pot v pravo smer in čedalje več ljudi se bo odločalo za življenje... To je revolucija zdravja, kajti dobičkonosni sistemi se trudijo držati ljudi v nevednosti in edino upor proti tako reklamiranemu in vsiljevanemu potrošniškemu načinu življenja lahko posameznika iztrga iz krempelj teh sil. Upor za zavračanjem škodljivih vplivov, upor proti zastrupljenju zemlje, upor proti izkoriščanju človeka v brezčutnem kapitalizmu, ko človek živi še samo za to, da služi kapitalu in profitu! Upor za zdravim in smiselnim načinom življenja! Za ostale človeške vrednote, tudi za družino, je vse manj časa. "Hinavski farizeji" so že davno prepoznani in dejstvo, da resnica vedno na koncu zmaga, me navdaja z velikim optimizmom. Zavedati pa se moramo, da smo predvsem sami v največji meri odgovorni za svoje zdravje in da v odgovornem ravnanju leži največja moč vsakega posameznika.

Torej verjamete v notranji mir in človekovo srečo brez figovega peresa?

Če se človek uspe iztrgati iz kolesja prej omenjenih "mlinov", lahko zaživi bolj zdravo, srečnejše in doseže večji notranji mir. Sam sem po prehodu na presno prehrano (dve leti 100%), po večjih daljših postenjih ob sokovih (po 30 dni), ustvaril dovolj moči za korenite spremembe. Spremenil sem poklic, službo in preselil smo se na podeželje. Ker danes sam razpolagam s svojim časom, lahko živim v notranjem miru, se veliko posvečam družini in otrokom in seveda tudi služenju drugim, ki potrebujejo pomoč.

Miran Mihelič

RESTAVRACIJA SVETA GORA - Nova Gorica
Tel.: 00386 5 30-02-701

Menu že od 2000 sit
Za večje skupine dodatni popusti